

N.E.M. PEDAGÓGIAI PROGRAM

ÉSZAK-KELENFÖLDI ÓVODA

Székhely: 1119 Budapest, Tétényi út 46.- 48.

1.Telephely: Keveháza Utcai Óvoda

1119 Budapest Keveháza u 4.

2. Telephely: Újbudai Napraforgó Óvoda

1119 Budapest Bikszádi u. 57.-59.

3. Telephely: Újbudai Palánták Óvoda

1119 Budapest Mérnök u.42.

Az intézmény OM azonosítója: 034462	Készítette: nevelőtestület .....
Legitimációs eljárás	
Nevelőtestületi elfogadás határozatszáma: 1/2016. (03.02.) ..... A nevelőtestület nevében	Véleményezők: 1. 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet.118. § (3) a) pont: Az óvoda szakmai munkaközössége nevében ..... Az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottainak közössége nevében véleményezte 2. Nkt. 72. § (5) Szülői Szervezet a Pedagógiai Programról szóló tájékoztatást megkapta ..... Szülői Szervezet elnök 3. 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (6) iskola-egészségügyi szolgálat ..... iskola-egészségügyi szolgálat (védőnő) 4. 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (8) ..... óvodapszichológus

<p>A Pedagógiai Programban szereplő „Közös a Napunk” közvélemény formáló érzékenyítő program továbbá a „Biztonságos közlekedés Program” valamint a Környezetvédelem - Egészségnevelés szakmai centrum működtetésének érvénybelépéséhez Tóth Ildikó intézményvezető, a nevelőtestület nevében kérem a fenntartó <u>egyetértését</u>, mert ezek megvalósítása a fenntartóra többletköltséget ró.</p>	
<p>..... Intézményvezető</p>	<p>..... A fenntartó nevében egyetértését megadta</p>
	<p>Ph.</p>
<p>Az Észak – Kelenföldi Óvoda Néphagyomány - Egészség - Montessori Pedagógiai Programját az intézmény vezetője a 1/2016. (03.02.) számú határozatával jóváhagyta.</p>	
	<p>..... intézményvezető</p>
<p>A dokumentum jellege: Nyilvános</p>	
<p>Megtalálható az óvoda honlapjain: http://www.napraforgooovoda-bp11.hu/ http://www.keveovi.hu/ http://www.palantakovoda.hu/</p>	
<p>Hatályos: A kihirdetés napjától visszavonásig</p>	
<p>Verziószám: 1/2016.</p>	<p>Készült: 7 példányban Iktatószám:</p>

TARTALOMJEGYZÉK

Az óvoda adatai -----	6
A Pedagógiai Program jogszabályi háttere -----	7
1. Bevezetés -----	8
2. Küldetésnyilatkozat -----	9
3. Bemutatkozás -----	10
3.1 Észak-Kelenföldi Óvoda -----	10
3.2 Észak-Kelenföldi Óvoda székhely -----	11
3.3 Keveháza Utcai Óvoda telephely -----	12
3.4 Újbudai Napraforgó Óvoda telephely -----	13
3.5 Újbudai Palánták Óvoda telephely -----	14
4. Nevelésfilozófiánk -----	15
4.1 Nevelési alapelveink -----	17
4.2 Óvodakép -----	18
4.3 Gyermekekép -----	19
4.4 Jövőkép -----	19
5. Az óvoda célkitűzései -----	20
6. Nevelési alapeladatok -----	23
6.1 Egészséges életmódra, életvitelre nevelés -----	23
6.2 Érzelmi, erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása -----	27
6.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása -----	33
7. Az óvodai tevékenység formái -----	39
7.1 Játék -----	39
7.2 Vers, mese -----	43
7.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc -----	46
7.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka -----	49
7.5 Mozgás -----	51
7.6 A külső világ tevékeny megismerése -----	54
7.7 Munka jellegű tevékenységek -----	57
7.8 Tevékenységekben megvalósuló tanulás -----	59
8. Az óvodai élet megszervezésének elvei -----	62
8.1 Személyi feltételek -----	62
8.2 Tárgyi feltételek -----	64

8.3 Napirend (Javaslat) -----	65
8.4 Hetirend (Javaslat)-----	66
8.5 A fejlődést nyomon követő rendszer -----	66
8.6 Óvodánk kapcsolatai -----	68
8.7 Ünnepek, hagyományok -----	69
9. Integráció -----	72
10. Gyermekvédelem az óvodában-----	91
11. Zárógondolatok-----	93
Függelék -----	94
Irodalomjegyzék -----	

Az óvoda adatai

Intézmény neve: Észak-Kelenföldi Óvoda

Székhelye: 1119 Tétényi út 46-48.

Telephelyek:

Észak-Kelenföldi Óvoda székhely 1119 Budapest, Tétényi út 46-48.	06-1/ 204-68-99	6 csoport
Keveháza Utcai Óvoda telephely 1119 Budapest, Keveháza utca 4.	06-1/204-08-51	6 csoport
Újbudai Napraforgó Óvoda telephely 1119 Budapest, Bikszádi utca 57-59.	06-1/205-74-43	5 csoport
Újbudai Palánták Óvoda telephely 1119 Budapest, Mérnök utca 42.	06-1/203-22-38	7 csoport

OM azonosító: 034462

Telefon/fax:06-1/204-68-99

E-mail-cím: info@eszakkelenfoldiovi.ujbuda.hu

Típusa: Óvoda

Jogszabályban meghatározott közfeladata:

Gyermekek nevelése hároméves kortól a tankötelezettség kezdetéig. Az óvoda a gyermek hároméves korától ellátja a napközbeni ellátással összefüggő feladatokat, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai nevelésével, ellátásával együtt.

Működési köre:

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata által kijelölt körzete

Irányító és fenntartó szervének neve, székhelye:

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Képviselő – testülete

Székhelye: 1113 Budapest, Bocskai út 39 – 41.

A közszolgáltató szerv fajtája: Közintézmény

Az alapító okirat száma: III.-20-26/2015.

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus – szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 15/2013. (II.26. EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok
- XI. kerület Újbuda Önkormányzata közoktatási intézményeinek egészség-, és környezeti nevelési, fejlesztési koncepciója 2005-2020
- Az Észak – Kelenföldi Óvoda hatályos Alapító Okirata

1. BEVEZETÉS

Az Észak – Kelenföldi Óvoda, jelenlegi formájában 2015 óta fogadja a gyermekeket a Kelenföldi lakótelep szívében, kellemes zöldövezeti környezetben.

A szülőkre a nevelési folyamatban, mint együttnevelő partnerekre számítunk és támaszkodunk. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve segíti a gyermekek harmonikus fejlődését. Pedagógiai eszközeinket, módszereinket úgy választjuk meg, hogy a leghatékosabban segítse a gyermekek fejlődését.

A gyermek nevelésében a család elsődleges szerepe megmarad az óvodás évek alatt is, de fejlődéséért immár a család és az óvoda egyaránt felelős. Az óvodai nevelésben társunk a szülő. A befogadás sikeressége az óvoda dolgozóinak és a család együttműködésének eredménye. Az óvodába való beilleszkedés hosszú folyamat, fontos, hogy ebben az időszakban a gyermeket hangsúlyosabban szerető gondoskodás vegye körül, mert az óvodába lépő gyermek természetes igénye, hogy biztonságban érezze magát, és hogy szabadon játszhasson.

Az épületek egyemeletesek, több csoport működését biztosítják, a hozzá tartozó kiegészítő helyiségekkel együtt. Az intézmény épületeinek környezeti viszonyai, a képzett nevelők, a nevelőmunkát segítő dolgozók biztosítékkul szolgálnak arra, hogy a rájuk bízott gyermekek nevelését, a családi nevelést megerősítve végezhesék.

Pedagógiai Programunk alapja a **játék**, a **tapasztalatszerzés** és az **élménynyújtás**, amelyek segítségével egészséges életmódra és életvitelre neveljük gyermekeinket változatos tevékenységformák segítségével.

Az Észak - Kelenföldi Óvoda kollektívája, amely összetartó, aktív és vidám közösség, a boldogan játszó gyermekeket helyezi a középpontba. Pedagógusaink és dajkáink nyitottak a világra, nevelési módszereik változatosak, ismereteik sokrétűek. Szeretik és tisztelik az embert, a természetet, s ezt közvetítik a gyermekek felé. Nevelőmunkánkban jól működő régi hagyományainkat ötvözzük a korszerű nevelés alapprogramban megfogalmazott alapelveivel.

Legfontosabb feladatunk az egyénre szabott fejlődési tempó biztosítása, testi és szellemi téren egyaránt. Célunk, hogy az óvodáskor végére gyermekeink az iskolára alkalmassá váljanak.

2. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Az Észak-Kelenföldi Óvoda gyermekszerető, toleráns, az „újra” nyitott, a társadalmi változásokra fogékony nevelő közössége vagyunk.

Óvodánk - nevéből is adódóan - a kelenföldi városrész jól megközelíthető helyén működik. Pedagógiai Programunkban egyaránt jelen van az egységesség és a sokszínűség. Az egységesség alapját képviseli Zöld Óvoda címünk, valamint nevelési célunk:

Önálló életvitelre képes testileg - mentálisan harmonikus személyiség kibontakozását. Ennek megvalósítását segíti pozitív szemléletű, elfogadó, megerősítő nevelési stílusunk. Támogatjuk, segítjük a gyermeki én kibontakoztatását, erősítjük a kialakuló társas kapcsolatokat, szocializációs törekvéseket, a kulcskompetenciák kialakítását.

A sokszínűség a telephelyenkénti speciális nevelésben valósul meg:

- Észak-Kelenföldi Óvoda Székhely: Hagyományőrző óvodai program;
- Keveháza Utcai Óvoda telephely: Montessori jellegű nevelési program,
Informatikai nevelés;
- Újbudai Napraforgó Óvoda telephely: Hagyományőrző óvodai program,
Néphagyomány ápolás;
- Újbudai Palánták Óvoda telephely: Egészséges életmódra nevelés óvodai program.

Az iskolai életmódra való alkalmassá tételt a gyermekek legfontosabb tevékenységén a nyugodt, örömteli játékon keresztül érjük el, ahol nem csupán képességeik fejlődnek, de egész személyiségük, szociális kompetenciájuk, önértékelésük és önbizalmuk stabil alapot kap. Biztosítjuk a tevékenységbe ágyazott, cselekvéssel szerzett tapasztalatokat, érzelem dús élményeket, a természeti-, és társadalmi környezetünk óvását, szeretetét, a hagyományok ápolását, őrzését.

Megsegítjük a lassúbb ütemben fejlődőket, biztosítjuk a többi gyermekkel együtt nevelhető kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációját, lehetőséget nyújtunk a tehetségigéreték kibontakozásának.

Kiemelten építünk a szülőkkel való együttműködésre, mert csak közösen tudjuk a gyermekek érzelmi biztonságát megteremteni és fejlődésüket hatékonyan segíteni.

A családokkal való szorosabb együttműködés érdekében már az óvodai beiratkozásnál megismertetjük programunkat, házirendünket, az óvodába kerüléskor szülői beszoktatással segítjük elő a gyermekek befogadását, az átmenet megkönnyítését.

Nevelőtestületünk stabil, szakmailag jól felkészült, az új iránt fogékony, innovatív, alkalmas az alaptevékenységekkel összefüggő feladatok magas szintű ellátására.

Az eddig végzett munkánk garanciája a gyermekek és szülők, partnereink elégedettsége.

3. BEMUTATKOZÁS

3.1. Észak-Kelenföldi Óvoda

A kelenföldi régió életében játszott szerepünket eddig is komolyan vettük, hagyományainkat erősítve vállaltunk szerepet a közvetlen társadalmi környezetünkben. Ez az Észak - Kelenföldi Óvoda esetében sem lesz másképp.

A társadalmi változásokat, a megváltozott feltételeket magunk is tapasztaljuk, éppen ezért nyitottak voltunk, vagyunk és leszünk is az innovatív tevékenységek bevezetésére. Az új intézmény, az Észak - Kelenföldi Óvoda Pedagógiai Programja tartalmazza az országos alapprogram irányelveit és természetesen a három jogelőd intézmény Pedagógiai Programjainak sajátos elemeit egyaránt.

Az óvodában és a közvetlen környezetében működő oktatási intézményekben fellelhető a művészeti nevelés, a hagyományörzés, a környezettudatos oktatás (Zöld Óvoda, Ökoiskola, Környezetvédelmi-, és Egészségnevelési Program) és a Montessori jellegű módszerrel történő oktatás. Ezekhez a meglévő irányzatokhoz továbbra is tudatosan kapcsolódunk, megteremtve illetve folytatva ez irányú innovációval az egymásra épülő óvodai nevelést és oktatást, biztosítva a régió gyermekeinek 3 –18 év közötti helybeni fejlesztését. Mindezt, mint a **Környezetvédelem – Egészségnevelés** centruma kívánjuk megvalósítani.

Mind a négy épület Kelenföld központjában található, jól megközelíthető helyen. Intézményeinkben jól felkészült óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítő dolgozók látják el a gyerekek nevelését, fejlesztését. Minden csoportban két óvodapedagógus és egy dajka van. Óvodáinkban a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek óvodai integrált nevelését is biztosítjuk. Ebben a munkában támogatóink a pedagógiai

asszisztensek, gyógypedagógiai asszisztensek, a gyógypedagógus, óvodapszichológus, logopédus, utazó logopédus, gyógytestnevelő.

3.2. Észak Kelenföldi Óvoda Székhely

(Tétényi út 46-48.)

Székhelyként működő óvodánkban hat csoport található. Gyermekeink elsősorban a lakótelepen élő családokból érkeznek. Sok család és gyermek helyzetét megkönnyíti, hogy a Szemünk Fénye Központi Bölcsőde intézményünkkel egy épületben működik.

Óvodánk udvara szépen gondozott, minden csoport számára külön játszó területet biztosít szilárd és füves burkolattal, saját homokozóval, fákkal, bokrokkal.

Az elmúlt évek udvari fejlesztésének köszönhetően gumiburkolatú, bekerített tornapályát kaptunk, mely némiképp kompenzálja a tornaterem hiányát.

Csoportszobáink tágasak, világosak, jól tagolhatók, az óvodás gyermekek számára megfelelő bútorzattal, játék eszközökkel, négy csoport fedett terasszal is rendelkezik, mely rossz időben is biztosítja a levegőzést a gyerekek számára.

Pedagógiai Programunk legfőbb eleme a velünk élő hagyományok ápolása, valamint a környezettudatos nevelés. Nevelőmunkánk része az integrálható autizmus spektrumzavarral, egyéb pszichés zavarral, enyhe értelmi fogyatékkal élő gyerekek befogadása.

Nevelőtestületünk több tagja aktív és eredményes pályázatiíró, így ezzel a forrásbővítéssel jelentősen hozzájárulnak a tárgyi eszközök fejlesztéséhez.

2009-ben intézményünk megkapta a *Zöld Óvoda* címet, amelyet 2012-ban, majd 2015-ben újra elnyertünk, valamint csatlakoztunk a Madárbarát Óvodák táborához. Ez is tükrözi alkalmazotti közösségünk környezettudatos nevelőmunkáját.

Programunkban azok a jeles napok és népszokásokhoz kötődő hagyományok kapnak helyet, amelyek beilleszthetők a 21. századi ember életébe. Az óvodai nevelés folyamatában a mindennapok hagyományőrző tevékenységei és a jeles napokhoz kötődő szokások gazdagítják a gyerekek tapasztalatszerzését.

Nem feledkezünk meg a magyar népszokásokról sem (pl. Márton - nap), de sok világnapot is a programunk részévé tettünk. Ezek az egészségvédelemhez (pl. gyaloglók napja), a környezetvédelemhez (pl. víz világnapja), vagy a kultúrához kapcsolódnak (pl. magyar népmese napja). Ünnepeinket, eseményeinket úgy szervezzük, hogy a legtöbbre a családok

is be tudjanak kapcsolódni. A jó partneri kapcsolat kedvez a kisgyermeknek fejlődésének és hatékonyabbá teszi nevelőmunkánkat.

Célunk, hogy ezek a hagyományörző programok a közösségi érzést, az egymáshoz tartozás érzését erősítsék.

3.3 Keveháza Utcai Óvoda telephely

(Keveháza utca 4.)

Óvodánk 1967 óta fogadja a gyermekeket a Kelenföldi lakótelep szélén, kellemes zöldövezeti környezetben.

Az épület egyemeletes, hat csoport működését biztosítja, a hozzá tartozó kiegészítő helyiségekkel együtt. Az intézmény környezeti viszonyai, képzett nevelői, a nevelőmunkát segítő dolgozói biztosítékkal szolgálnak arra, hogy a rájuk bízott gyermekek nevelését, a családi nevelést megerősítve végezhessek.

Nagy udvarán fák, bokrok biztosítják a jó levegőt és a környezetbarát játékok a nyugodt játékos körülményeket. Emellett az óvoda első udvara, ami „hatalmas fenyőfák” otthonául szolgál, már 2012 óta *Madárbarát Óvoda*-ként is működik. Ezt folyamatosan, a szülők és gyerekek aktív közreműködésével ápoljuk és fejlesztjük. Környezettudatos szemléletünket az is jól tükrözi, hogy már több alkalommal sikerült elnyernünk a *Zöld Óvoda* címet és kerületünk Környezettudatos Óvodája címet is. Elért sikereink alappillére pedagógusaink folyamatos ez irányú továbbképzése.

A szülők, az intézmény kiválasztásakor az adottságok mellett figyelembe veszik azt is, hogy a kerületben egyedülként nálunk alkalmazott **alternatív pedagógiai módszer a Montessori jellegű óvodai nevelés**, mely segíti, illetve megkönnyíti a családok hétköznapijait és a későbbi iskolaválasztást.

Az óvodában elsődleges feladatunk közé tartozik az önállóság fejlesztése. Ezt szorgalmazzuk a mindennapi élet során, ezt segíti közvetlenül néhány Montessori eszköz alkalmazása és minden eszköz használatának a módja, ezzel nyugodt, békés légkörben, egymással toleráns, segítőkész, tevékeny gyermekek nevelése.

2012 óta a Montessori nevelés mellett óvodánk kiemelt feladatai közé tartozik az információs és kommunikációs technológia eszközeinek megismerése és megismertetése. Az információs és kommunikációs technológia eszközök használatát az óvodai csoportban a gyermekek érdeklődése, kíváncsisága alapozta meg. A számítógép motiváló erejét kihasználva, játékos formában gyakoroltatja a különböző képességek fejlődését.

Intézményünk fogadja a szakértői véleménnyel rendelkező sajátos nevelési igényű, ezen belül is az egyéb pszichés fejlődési zavarral élő gyermekeket.

Legfontosabb feladatunk az egyénre szabott fejlődési tempó biztosítása, testi és szellemi téren egyaránt. Célunk, hogy az óvodáskor végére gyermekeink az iskolára alkalmassá váljanak.

Pedagógusaink és dajkáink nyitottak a világra, nevelési módszereik változatosak, ismereteik sokrétűek.

3.4. Újbudai Napraforgó Óvoda telephely

(Bikszádi utca 57-59.)

Óvodánk zöldövezetben található lakótelepi panelházak és családi házak által körülvéve. Intézményünk 5 csoportban, csendes, nyugodt környezetben várja a gyermekeket. Óvodánk nagy kerttel rendelkezik, melyben szép új mászóakák, hinták, csúszdák, modern pancsoló rendszer biztosítja a gyermekek egészséges mozgásfejlődését.

Csoportszobáink világosak, tágasak, a gyermekek számára megfelelő bútorzattal, érdeklődést felkeltő, képességfejlesztő játékokkal. Nagy örömünk a tornaszoba, mely sok mozgásra ad lehetőséget.

Nevelőtestületünk érdeklődő, nyitott, a természetet óvó, hagyományokat kedvelő óvodapedagógusokból és dadus nénikből áll.

Fontosnak tartjuk a családokkal való együttnevelést, a kölcsönös, őszinte együttműködést. A jó partneri viszony kialakítása során nevelőmunkánk is hatékonyabbá, eredményesebbé válik.

Pedagógiai munkánk kiegészül az enyhe értelmi fogyatékkal, autizmus spektrumzavarral, illetve egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek ellátásával. Fejlesztésükben gyógypedagógus és logopédus vesz részt.

Programunk a játékot, mint a gyermek elsődleges tevékenységét tekinti a legfontosabbnak. A gyermekek a spontán játék során, a játékos tevékenységeken keresztül ismerik meg, fedezik fel környezetüket, s egyre nagyobb érdeklődéssel fordulnak a világ felé.

Óvodánk fő profilja a hagyományörzés. Vállaltuk, hogy a népi kultúra megőrzésre alkalmas szépségeit megismerjük és továbbadjuk gyermekeinknek. Hisszük, hogy 3-7 éves korban, amikor a legfogékonyabbak a gyermekek, és elsősorban az érzelmeikkel igazodnak

el a világban, akkor kell megismertetni mindazzal, ami az én tudatuk mellett a magyarságtudatukat is alakítja.

Meggyőződésünk, hogy a népünkre jellemző ízlés- és érzelemvilág, gondolkodásmód, a népmeséken, népdalokon túl a népszokásokkal, a néphagyományokkal adhatók át. Nevelőtestületünk közösen keresi mindazokat a megismerési lehetőségeket, amelyek természetesen illeszkednek a kisgyermek életéhez. A néphagyományok széles skáláján valamennyien megtaláljuk az érdeklődési körünknek legmegfelelőbb szellemi és manuális fejlődési és fejlesztési lehetőségeket.

A helyes környezetvédelmi szemlélet megalapozása, a fenntarthatóságra nevelés valamennyi csoportban kiemelt jelentőséggel bír. Nevelőmunkánkban arra törekszünk, hogy a gyermekekben alakuljon ki a megfelelő értékrend, a környezettudatos életvitel, annak felismerése, hogy a környezetet és a természetet óvni kell. Valamennyi csoportunk megemlékezik azokról a zöld jeles napokról, melyek a természettel és állatokkal kapcsolatosak (állatok, víz, föld, madarak és fák napja, környezetvédelmi világnap). Óvodánk megszerezte a Madárbarát és három alkalommal a Zöld Óvoda címet.

3.5. Újbudai Palánták Óvoda telephely

(Mérnök utca 42.)

Óvodánk a Kelenföldi városközpont jól megközelíthető, védett helyén működő 7 csoportos intézmény. Az igények és a lehetőségek szerint szervezünk azonos és vegyes életkorú csoportokat is. A gyermekekkel szakképzett, speciális képzettséggel is rendelkező, jól felkészült, gyermekszerető pedagógusok foglalkoznak. Munkájukat ugyancsak szakképzett, gyermekszerető dajkák és pedagógiai asszisztensek segítik. A tágas, világos csoportszobák pedagógusaink egyéniségét tükrözik. Ezen kívül tornaszoba, logopédiai, valamint fejlesztő szobák állnak a mi és a fejlesztő szakemberek rendelkezésére.

Nagy udvarunkon fák, bokrok biztosítják a jó levegőt; a csoportok kiskertjei, a gyógynövény kert, a madárbarát kert sziklakerttel pedig a mindennapi közvetlen kapcsolódást a természethez. A korszerű játékok változatos mozgásokra teremtenek lehetőséget. Udvarunk az elmúlt években felújításra került, ami még optimálisabb lehetőséget biztosít a levegőzéshez, a szabad levegőn történő játékhöz.

Nevelési programunk kiemelten foglalkozik az egészséges életmódra neveléssel, az egészséges életvitelhez kívánatos szokások kialakításának feladataival (szomatikus nevelés, pszicho-higiénés nevelés, szocio-higiénés nevelés).

Célunk, hogy a nálunk nevelkedő gyermekekben kialakuljanak a majdani önálló életvitelhez szükséges képességek, valamint az alapja a testileg - mentálisan harmonikus személyiséggé fejlődésnek.

Ennek megvalósítását segíti pozitív beállítottságú, elfogadó, megerősítő nevelési stílusunk. Támogatjuk, segítjük a gyermeki „én” kibontakozását, erősítjük a kialakuló társas kapcsolatokat, szocializációs törekvéseket. Intézményünk fogadja a cukorbeteg gyermekeket, a szakértői véleménnyel rendelkező sajátos nevelési igényű, ezen belül is az egyéb pszichés fejlődési zavarral élő gyermekeket.

Intézményünk 2012-ben és 2015-ban elnyerte a „Zöld Óvoda” címet, mely elvárásainak ez irányú tevékenységeinket egyre bővítve felelünk meg. Óvodánk "Madárbarát Óvoda" címmel 2013 óta büszkélkedik. Nevelési évenként több alkalommal szervezünk Szülők Akadémiája címmel programunkhoz, életmód napjainkhoz kapcsolódó előadásokat szülőknek.

Programunkban fontos szerepet kap óvodánk sajátos „jellegzetességének” ápolása, ilyen a Palánta nap, Palántává fogadás, életmód napok, amelyek a közösségi érzést erősítik a gyermekekben, a nevelőtestületben és a szülőkben egyaránt. Nevelőmunkánkat és feltételeink javítását az óvodai Mese kert Alapítvány támogatja. Az 1999-ben életre hívott alapítvány célja a gyermekek részére értékes programokat és jobb körülményeket biztosítani.

4. NEVELÉSFILÓZÓFIÁNK

A társadalmi és gazdasági környezet gyors változásai nyomán egyre több elvárás fogalmazódik meg az intézményes neveléssel szemben. Úgy gondoljuk, hogy a társadalmi hatásokat az óvoda kevésbé tudja befolyásolni, ezért azokra a nevelési területekre tesszük programunkban a hangsúlyt, melyeken belül komplex nevelő hatást tudunk kifejteni a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására az emberi és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásának megerősítésére oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben. Az intézményes keretek között folyó nevelésünk legfőbb célja, az élet szeretetére, és annak minél teljesebb megélési képességére nevelni a gyermekeket. Az óvodai tevékenységrendszerünk, szokásaink, ünnepeink lehetővé teszik más kultúrából érkező gyermekek együttnevelését, differenciált személyiségfejlesztését. A migráns gyermekek óvodai nevelésében támogatjuk és biztosítjuk a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Nevelési stílusunk olyan elfogadó és megerősítő attitűdre épül, amely egy pozitív beállítottságú, önálló életvitelre, a különbözőségek elfogadására és tiszteletére képes, harmonikusan fejlett személyiség kialakítását eredményezi, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Kötelezőnek tartjuk magunkra nézve a hátrányos megkülönböztetés tilalmának betartását.

A nevelés eszközei közül a játék tevékenységet részesítjük előnyben, mert ez a gyermek pszichés szükségletének alapja, illetve a gyermeki megismerés kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenysége. Ezen keresztül tudjuk leginkább elsajátíttatni az alapkompenciákat.

Óvodánk szokás-szabályrendszerét úgy alakítottuk, hogy azt a gyermekek későbbi életük során lehívható modellként kompetens módon tudják alkalmazni. A munka jellegű tevékenységeket tudatosan használjuk fel a konstruktív életvezetés technikáinak, ismereteinek elsajátítására, gyakorlására, a munka megbecsülésére, a magán-, és köztulajdon védelmére.

Óvodapedagógusként gondoskodással, szeretettel, figyelemmel fordulunk a gyermekek felé, testi-, lelki szükségleteiket kielégítve, érzelmi biztonságot nyújtva, különleges védelemben részesítve, beszédüket fejlesztve.

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere – a megfelelő tárgyi környezet meglétével együtt – elősegíti a környezettudatos magatartás mihamarabbi kialakulását az óvodásokban. Nevelőmunkánkban kerüljük a sztereotipizálást, a klisé képek kialakítását.

Mindezek mellett értékrendünkben a család kiemelt jelentőséggel bír. Belső fejlesztési munkánk a hatékony óvoda modelljét célozza meg. A szülőkkel való kapcsolat kialakításánál tiszteletben tartjuk a családi nevelés elsődlegességét, ugyanakkor speciális céljaink érdekében kötelességünk a tudatos befolyásolás.

A nevelés minden területén az indirekt módszereket részesítjük előnyben.

Nevelési célunk a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése, a hátrányok kiegyenlítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével (ide értve a kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátását is), aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése, és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.

4.1. Nevelési alapelveink

- A gyermek nevelése a család joga és kötelessége. Az óvoda kiegészítő, segítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. Átmenetnek tekintjük az óvodai nevelést a családi, bölcsődei és az iskolai nevelés között.
- Pedagógusaink megismerik és figyelembe veszik a családok eltérő nevelési szokásait.
- A nevelőközösség alapelvnek tekinti a gyermek szeretetét, tiszteletét, elfogadását, fejleszthetőségét.
- Az elfogadó, segítő, támogató óvodai dolgozók személyisége és példaadása meghatározó.
- Biztonságot sugárzó felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolat, melyet pozitív megerősítés kísér.
- A közösségi szokások és szabályok kialakítása és erősítése során a gyermeki autonómia tiszteletben tartása.
- A gyermekek fejlődésének segítése az egyenlő hozzáférés elvének biztosításával önállóságra nevelés.
- Az együttműködésre, kölcsönös tiszteletre, bizalomra, megértésre, türelemre és gyermeki aktivitásra épülő nevelés.
- A gyermekek egyéni fejlettségének figyelembe vétele, időt hagyva és adva mindenkinek a folyamatban történő fejlődéshez.
- Az előítélet-mentes pedagógiai környezet kialakítása, egymás elfogadására, a különbözőségek tiszteletére nevelés.
- A szülőkkel együttműködő segítő partnerkapcsolat kialakítása az óvoda teljes dolgozói körének részvételével.
- Egymás munkájának megismerése és megbecsülése, kölcsönös segítségnyújtásra való törekvés.
- Óvodánk az élmények és a változatos tapasztalatok színtere, tudatosan beépítve nevelőmunkánkba az óvodát körülvevő kulturális örökség értékeinek megismerését és átadását.
- Az alkotás, a kreativitás és közvetlen tapasztalás feltételeinek megteremtése és biztosítása.
- Közös tevékenységek során a gyermekek érzelmi, erkölcsi, értelmi és testi nevelése.

- A magyar nemzeti kultúra hagyományainak megőrzése és ápolása élmények biztosításával.
- A gyermekek a mindennapi tapasztalatszerzéseik során tanulják meg és gyakorolják a közösségi élet szabályait.
- Minden dolgozónkkal szemben elvárás, hogy előítéletektől mentesen közeledjen a családokhoz.
- A pedagógusok és a munkájukat segítő pedagógiai asszisztensek és dajkák az intézmény céljaival azonosulva, érdeklődési körüknek és tehetségüknek megfelelően saját képességeiket, kompetenciáikat folyamatosan fejlesztve képzik magukat.

4.2. Óvodakép

Óvodánk gyermekközpontú, befogadó szemléletű intézmény. Nevelőtestületünk egységes pedagógiai hitvallással rendelkezik. Nyugalmat, derűt, biztonságot nyújt a gyermekek számára, kielégíti a gyermeki szükségleteket. Olyan pedagógiai környezet működik, ahol a befogadó attitűd természetes mind az óvodapedagógusok, mind a nevelőmunkát segítő munkatársak, valamint a szülők, gyermekek számára egyaránt. A gyermek játéktevékenységének hangsúlyt, és szabad teret adunk.

Példaadással, gyakorlatra orientált pedagógiával, tevékenység központúsággal, élethelyzetből adódó munkavégzéssel nevelünk. Az óvodai élet tevékenységei együttesen fejtik ki nevelő hatásukat, valamennyi képességet komplexen fejlesztjük. A gyermek képességeinek fejlesztése, hátrányainak figyelembe vétele, a család és a pedagógusok együttes nevelésével lehetséges. Az együttnevelés hatékonysága érdekében fontosnak tartjuk a szülő-pedagógus egységes nevelési elveken alapuló együttműködését. Értelmezésünkben a szokásrend kialakítása, az azokhoz való alkalmazkodás az óvodai erkölcsi nevelés alapja, egyfajta szocializációs folyamat eredménye. A nevelés folyamatában a játékot olyan lehetőségnek tekintjük, melynek tudatos fejlesztése, a játék tartalmának gazdagítása céljainknak megfelelően formálja a gyermekek személyiségét a családi nevelés kiegészítőjeként a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig (testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését). A gyermekek folyamatos megismerése, másképpen kifejezve a fejlődés nyomon követése adja meg a fejlesztés talaját, azt a bázist, ahonnan folytathatjuk további teendőinket. Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelésünket, kiemelt jelentősége van, mert a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek is a tartalmát képezi.

Legfontosabb feladatunk az egyénre szabott fejlődés lehetőségének biztosítása, testi és szellemi téren egyaránt. Pedagógiai alapelvünk a hit a gyermek fejlődésében, a gyermek jelzéseire fordított komoly figyelem. Legfőbb alapelvünk, hogy az óvodában olyan bizalommal és törődéssel teli légkört kell teremtenünk, amiben minden gyermek elfogadja segítő, bátorító közeledésünket, szívesen részt vesz az általunk felkínált tevékenységekben és ez által érése gazdagabbá, színesebbé, folyamatosabbá és biztonságosabbá válik. Biztosítjuk gyermekeink számára a közösségben végezhető, sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységeket. Az ezek által fejlődő kompetenciák a későbbiekben az iskolai életbe való beilleszkedésüket is segítik. A közösséghez tartozás jó érzését élményt adó programokkal, az ünnepekre való készülődéssel és a közös ünnepléssel erősítjük.

4.3. Gyermekkép

Minden gyermek egy egyszeri, megismételhetetlen csoda, mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre, aki elfogadásra, biztonságra és szeretetre vágyik. A gyermeket fejlődő személyiségnek tekintjük, akinek testi-, lelki szükségletei kielégítésében odafigyelő, segítő partnerei, társai, támaszai vagyunk. Óvodánkban támogatjuk, segítjük a gyermeki ÉN kibontakozását, kompetenciáinak növelését, a gyermek tevékenységeinek elismerésével és pozitív megerősítésével reális önértékelését alapozzuk. Megteremtjük számukra a személyi és tárgyi feltételeket, az egyenlő hozzáférést, hogy személyiségük szabadon kibontakozhasson. Az óvodáskor a legszenzitívebb időszak a különbözőségek elfogadásában. Az inkluzív, a játék elsődlegességét, az élmények feldolgozását támogató környezetben felnövő gyermek maga is befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé, segítővé válik. Az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empátikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs.

4.4. Jövőkép

Jövőképünk alapja nevelésünk hatékonyságába vetett hitünk. Jelen világunkban halmozottan negatív hatások érik a gyermekeket. Folyamatosan nő a szociálisan hátrányos helyzetű és egyszülős családban nevelkedő gyermekek száma. Jelen van a munkanélküliség, válságban van az értékrend, nő a média káros befolyása.

Pedagógiai Programunk figyelemmel van az európai uniós tagállamok egyik kiemelt célkitűzésére, a tudás alapú társadalom megteremtésére. Ennek biztosítéka az egész életen át tartó tanulás képességeinek elsajátítása, az alapkészségek és kulcskompetenciák megfelelő szintű birtoklása. Az óvodai tanulást tágan értelmezzük. Tanulásnak tekintjük a cselekvések döntő többségét. Ennek érdekében a Pedagógiai Program alapcélkitűzéseit megerősítve arra törekszünk, hogy boldog, egészséges lelkű, kiegyensúlyozott, a világ dolgai iránt nyitott, eleven eszű, elevenen mozgó, önállóan kezdeményező kisgyermeket neveljünk, akik reményeink szerint a mai kor társadalmának alkotóképes, fogékony, problémamegoldásra képes, kreatív fiatal, felnőtt tagjaivá válnak.

A tevékenységekben megvalósuló tanulási folyamatban építünk a gyermek aktivitására, kíváncsiságára, érdeklődésére, életkori sajátosságára. Alakítani kívánjuk tudásvágyát, erőfeszítését, kitartását, segítünk abban, hogy a kudarcot is el tudja viselni, a siker reményében újra tudjon kezdeni.

Az óvodás kor végére a gyermekekben megteremtődnek a kisiskolás korba való átlépés belső pszichikus feltételei, biztosítva a zökkenőmentes átmenetet.

Programunk alapján olyan óvodát szeretnénk, ahol gyermekeink, egészséges, boldog, alkotóképes, kitartó, kudarcűrő, akarattal rendelkező, koncentrációra képes, segítőszándékú emberekké válnak!

A gyermeket értő, elfogadó, bizonyos kereteket, elvárásokat közvetítő, biztonságot adó, egészséges környezetben kívánjuk nevelni harmonikus személyiséggé, a játék és a különböző műveltségtartalmak segítségével.

Hitünk és meggyőződésünk, hogy az óvoda jelentős mértékben befolyásolhatja a gyermek neveltségét és fejlettségét, a mások felé fordulásának és a másokkal való együttműködésének alakulását.

5. AZ ÓVODA CÉLKITŰZÉSEI

- Az egészséges, harmonikus személyiség fejlesztése – életkorra jellemző tulajdonságok kibontakoztatása és megerősítése által, az eltérő fejlettségi ütem és az egyéni képességek figyelembevételével az iskolai beilleszkedés pszichikus feltételeinek megteremtése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek alkalmassá tétele a zökkenőmentes iskolakezdésre.
- A környezet-harmonikus életviteli szokások kialakítása.

- A környezettudatos magatartás megalapozása, nyitott, érdeklődő, kíváncsi és motivált gyermeki személyiség alakítása.

A telephelyek speciális céljai:

➤ Észak-Kelenföldi Óvoda székhely:

Velünk élő-, és mindennapi hagyományaink ápolása. A természet és a szülőföld szeretete iránti fogékonyság megalapozása a hagyományok tükrében.

➤ Keveháza Utcai Óvoda telephely:

Montessori pedagógiájából adódóan fontos céljaink még, az egymást megértő és segítő, a szépséget felismerő, a tanulást és a munkát kedvelő, természetet ápoló és védő gyermekek nevelése, akik tudatában vannak annak, hogy a kozmosz részei.

➤ Újbudai Napraforgó Óvoda telephely:

A gyermekek sokoldalú harmonikus fejlesztése a néphagyomány ápolás gazdag eszköztárával.

➤ Újbudai Palánták Óvoda telephely:

Egészséges életmód, életvitel megalapozása az egészséges és környezet harmonikus életstílusok, fenntartható életmodellek megismertetése, közvetítése által.

Feladat:

- Féltő, óvó, gondoskodó szeretet közvetítésével folytonos, stabil biztonság megteremtése.
- A gyermekek napi játékszükségletének kielégítése.
- Az egészséges életvitelhez szükséges szokások megalapozása.
- Adekvát és rendszeres életritmus, a megfelelő napirend kialakítása.
- Megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer.
- A gyerekek környezettudatos viselkedésének, életmódjának megalapozása.
- Az iskolai beilleszkedés pszichikus feltételeinek megteremtése.
- Helyes magatartásformák kialakítása.
- A gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben.

- A családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szüleivel rendszeres, kölcsönös információ áramlás megvalósítása, működtetése; kapcsolattartás az érintett szakszolgálatokkal annak érdekében, hogy az érintett gyermek fejlesztése, megtámogatása egymásra épülő - így hatékony legyen.
- A kulturált viselkedési szokások, szabályok kialakítása. Erkölcsi normák és értékek közvetítése.
- Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a másság elfogadása mindenkinek természetessé válik.
- A megismerő, kognitív képességek fejlesztése, ismeretek rendszerezése, bővítése, alkalmazásképes tudás alapozása tapasztalás, cselekedtetés útján.
- A valóság esztétikai befogadására, és létrehozására kész alkotó képesség fejlesztése.
- Az egyéni, differenciált fejlesztés által a hátrányos helyzetű gyerekek felzárkóztatása, illetve tehetséggondozás.
- A munka jellegű tevékenységek tudatosítása és megbecsülése.
- Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása.

A céloknak megfelelő intézményi elvárások:

- Alapozódnak az egészségmegőrzés szokásai.
- Kielégítésre kerülnek a gyermeki szükségletek.
- A gyermekek aktív, motivált, kreatív, kompetens módon részesei az óvodai életnek, tevékenységeknek.
- Biztosított a fejlődéshez és a fejlesztéshez szükséges biztonságos és egészséges környezet.
- Közös élményekre épülő programok és tevékenységek kerülnek megszervezésre.
- A gyermek erkölcsi tulajdonságai, képességei (empátia, tolerancia, önfegyelem, önkritika, önismeret, önértékelés, kitartás, feladattudat, feladattartás) tevékenységek által fejlődnek.
- Napi gyakorlatban biztosítottak a munka jellegű tevékenységek.
- A gyermekek nyitottságára és kompetenciáira építve formálódik esztétikai ízlésük és környezet iránti érzékenységük.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődésének segítése egyéni, differenciált bánásmódon keresztül (adott esetben szakemberek bevonásával) történik.

- Az esélyegyenlőségre való törekvés megvalósul.
- Fejlődik a szülő, gyermek, pedagógus együttműködése a kapcsolattartási formák bővítésével.
- Kialakul a biztonság, otthonosság és a szeretetteljes légkör.

6. NEVELÉSI ALAPFELADATOK

A kisgyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda kiegészítő szerepet vállal a gyermek személyiségének sokoldalú fejlesztésében, a partnerközpontú együttműködés megteremtésével.

Ennek érdekében alapvető nevelési feladatunk az óvodáskorú gyermek testi-lelki szükségleteinek a kielégítése, fejlődésének biztosítása, a fejlődés nyomon követésének dokumentálása.

Ezen belül:

- Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek,
- Az érzelmi, erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása,
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

6.1. Egészséges életmódra, életvitelre nevelés:

Alapelv:

Az egészség alapvető érték és több mint a betegség hiánya.

Óvodánk egészségnevelő munkája ismeretátadáson túl, mintaadás, tapasztalat szerzés és azok folyamatos gyakoroltatása. Fel kell, hogy készítsen a tágabb szociális környezet testi, lelki egészséget veszélyeztető hatásainak kivédésére. Az egészségnevelés együttműködést kíván az óvodán kívüli közösségekkel (óvoda orvosa, védőnő, fogorvos és szakorvosok, pszichológus, logopédus, családsegítő hálózat stb.).

Cél:

- A gyermekek testi - lelki egészségének támogatása, megóvása.
- Az egészséges életvitelhez szükséges ismeretek, jártasságok, készségek, képességek alakítása.

Feladat:

- Biológiai szükségletek, komfort szükségletek, mozgásigény kielégítése;
- testi fejlődés elősegítése, egészségvédő képességek alakítása – pihenés, betegségmegelőzés, stressz elhárítás, szenvedély betegségek megelőzése;
- a gyermekek szükségleteihez igazodó szokás-, szabályrendszer, rugalmas napirend kialakítása;
- egészséges és biztonságos környezet kialakítása;
- környezettudatos magatartás fejlesztése;
- konfliktusok kezelésére történő nevelés;
- az önállósulási és öntevékenységi vágy kielégítése;
- az önbizalom, önbecsülés erősítése – a képességeket figyelembe vevő értékeléssel;
- önértékelés, önmegismerés, önfejlesztés, önérvényesítés képességének alakítása;
- speciális gondozó, prevenció és korrekció megfelelő szakemberek bevonásával.

A gyermekek biztonságérzetét erősíti a szűkebb - tágabb környezet ismerete, gondozása, az értékek, hagyományok megbecsülése, védelme. A velünk élő természet védelme, annak gyógyító ereje, a környezetvédelem igényének kialakítása elősegíti a fenntarthatóság érdekében végezhető szemléletek és tevékenységek elsajátítását.

Óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek fejlesztése érdekében ismerje meg adottságait, egészségi állapotát, otthoni körülményeit.
- Biztosítsa a nyugalmat adó légkört, esztétikus környezet feltételeit.
- Segítse a nevelő munkát segítő alkalmazottal közösen - a gyermekek táplálkozási, tisztálkodási, étkezési, öltözködési szokásainak alakítását.
- Törekedjen arra, hogy a gyermekek megismerjék, megszeressék a számukra esetleg ismeretlen ízeket, ételeket.
- Biztosítson minél több lehetőséget a szabad levegőn való mozgásra, játékra.
- Segítse elő a nagy- és finommozgások fejlesztését az életkori sajátosságoknak megfelelően.
- Konzultáljon, vegye igénybe a szakemberek (orvos, védőnő, logopédus, pszichológus) szakmai segítségét.

- Kísérje figyelemmel, hogy a gyermekek a csoportszobában, szabadban – a lehetőségekhez képest - kényelmes, és a hőmérsékletnek megfelelő ruházattal rendelkezzenek.
- Teremtse meg a pihenéshez szükséges nyugodt feltételeket.
- Szervezze meg a gyermekek napirendjét és azokat a közös tevékenységeket, amelyekben a társas kapcsolatok alakulnak.
- Feladata a közvetlen kapcsolat megteremtésén, a példaadáson kívül a csoport közös életének megszervezése, a szokás- és szabályrendszernek a gyermek fejlettségéhez alkalmazkodó kialakítása.

Egészségnevelés várható eredménye:

- Felismeri testi szükségleteit, képes azok kielégítésére.
- Önállóan öltözködik, tisztálkodik, alkalmazza a higiénés szokásokat.
- Korának megfelelő koordinációs és kondicionális képességekkel rendelkezik.
- Igényes a környezet higiéniájára, esztétikájára.
- Társas kapcsolataiban segítőkész, együttműködő.
- Beépültek a stressz-elhárítás alapvető elemei (felismeri a hasznos, káros, veszélyes dolgokat, helyzeteket, pozitív döntéshozásra képes).
- Képes felismerni és felmérni a balesetveszélyes helyzeteket és jelzi a felnőtteknek.
- Igényli, hogy nyugodt, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.
- Környezete védelme érdekében alkalmazza a korától elvárhatóakat / Pl.: papír, víz, energiatakarékosság, stb./.

Egészségfejlesztési program

Egészség fejlesztési tevékenységeink alkalmával arra törekszünk, hogy elősegítsük a gyermekek testi-lelki-szociális egészségét. A fejlődés mérése, értékelése, azok rögzítése a gyermekek fejlődési naplójában történik.

A tapasztalatszerzés lehetőségei:

- Egészségvédelemmel kapcsolatos kulcskompetenciák alakítása, fejlesztése.
- Mindennapos szervezett mozgás.

- Gondozási feladatok egészségtudatos kivitelezése.
- Szabad levegőn történő játék és szervezett mozgás, lehetőség szerint minden nap - „Nincs rossz idő, csak rossz öltözet.”
- Vegyes gyümölcs- és zöldségtál, gyümölcssaláta fogyasztása.
- Gyógynövényteák, gyógynövények, olajos magvak, csírák készítése, fogyasztása.
- Programjainkon egészséges táplálkozás megkedveltetése (pl. zöldségtálak, pástétomok, egészséges sütemények készítése és kóstolása a gyermekekkel).
- Egyéni bánásmódot igénylő gyermekek integrálása.

Lelki egészségvédelem:

- Szabad játék prioritása.
- Mindennapos mesehallgatás.
- Személyiségformáló, közösségépítő játékok.
- Stressz hatások kompenzációja, konfliktuskezelési módszerek.

Mozgás:

- Nagymozgások biztosítása változatos mozgásfejlesztő eszközökkel.
- Sportnapok.
- Tematikus kirándulás a szülőkkel.

Ismeretszerzés:

- Ismeretnyújtó előadások, beszélgetések téma-specifikus szakemberek bevonásával akár a szülők részére is. (pl. ovizsaru program)

Környezeti higiénia – környezetvédelem, környezettudatos magatartás formálása, fenntarthatóságra nevelés.

- Közvetlen környezet esztétikumának megteremtése és ápolása.
-

Óvodapedagógus feladatai:

- Gondozási, testápolási szokások alakítása, gyakoroltatása;
- mintaadás, segítségnyújtás a gyermekek és családjaik számára;
- szabad levegő, napfény edző hatásának kihasználása,
- természetes mozgás igény kielégítése;
- testi épség védelme; betegség és baleset megelőzése;

- a természetes fény biztosítása;
- pihenés ideális körülményeinek megteremtése;
- folyadék pótlás lehetőségének folyamatos biztosítása.

6.2. Érzelmi, erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása

Érzelmi és erkölcsi nevelés

Az érzelmi nevelés az egész óvodai élet minden területén alapvető fontosságú, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Cél:

Az óvodás korú gyermek érzelmi szükségleteinek kielégítése és érzelmi nevelése. Az óvodában a szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása.

Önbecsüléssel és reális önismerettel a megfelelő önbizalom kialakítása.

A gyerekek önállósági és **öntevékenységi vágyának** segítése, pozitív magatartási modellek megmutatásával, erkölcsi, érzelmi, akarati tulajdonságok, szociális képességek és készségek, attitűdök megalapozása.

Iskolába lépéskor a gyermekek alkalmazkodni tudjanak az iskolai élethez.

Feladat:

- Már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik a gyermeket.
- Pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze a kapcsolatteremtésben és –tartásban, a helyes viselkedési formák átadásában és elsajátításában, felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatában.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és én-tudatának alakulását, engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek.
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

- Az esélyegyenlőség megteremtésének érdekében az óvoda biztosítsa az érzelmileg egyedi bánásmódot igénylő, nehezebben szocializálható, hátrányos-, veszélyeztetett vagy kiemelkedő képességű gyermekek számára az optimális fejlődést.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára építve segítse a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja; hogy, rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindezek megbecsülésére.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából legyen az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű.
- Az óvoda alakítson ki és működtessen a szakemberekkel, családokkal tudatos és célirányos kapcsolatrendszert az inkluzív (befogadó) pedagógia megvalósítása jegyében.
- A családokkal történő közös gondolkodás, véleménycsere eredményeként a programmal összeegyeztethető plurális értékeket építsen be az óvoda normarendszerébe.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében az óvoda szükség szerint működjön együtt az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Óvodapedagógus feladatai:

- Alakítsa ki a csoportok derűs, elfogadó és harmonikus légkörét.
- Az óvodapedagógus példamutatásával fejlessze a gyermekek viselkedési kultúráját. (Bátorítás, türelem, bizalom, siker–kudarccal kezelése, konfliktus kezelése, kompromisszumok keresése.)
- Biztosítsa a lehetőséget a gyermekekben rejlő pozitív és negatív érzelmek kifejezésére, és segítse ezen érzelmek megfelelő kifejezését.
- Fordítson figyelmet a nemi identitás támogatására és a sztereotípiák merevségének oldására.
- Biztosítsa a gyerekek társas szükségleteinek kielégítéséhez a megfelelő környezetet.
- Erősítse a pozitív érzelmeket, a megfelelő élményanyag folyamatos biztosításával.
- Fogadja el a "negatív" érzelmeket, segítse a gyermeket azok kezelésében, feloldásában.

- Segítse a "rejtett" érzések felszínre hozását és feldolgozását (tudatos átgondolás, pedagógiai tapintat!).
- Használja fel a művészetekben rejlő értékeket szociális, esztétikai, erkölcsi érzelmek területén.
- Teremtsen lehetőséget az alkotás örömeinek átélésére.
- Alakítsa a gyermek erkölcsi érzelmeit (tisztelet, tolerancia, empátia, stb.); segítse a helyes értékítélet kialakulását (belső érték - anyagi javak).
- Vegye igénybe az érzelmileg egyedi bánásmódot igénylő gyermekek segítése céljából a fejlesztésükhöz szükséges segítő kapcsolatokat. Vonjon be szakembert a differenciált egyéni fejlesztés megvalósítása érdekében (logopédus, pszichológus gyógypedagógus, gyógytestnevelő).
- Alakítson ki olyan pedagógiai környezetet, ahol a másság elfogadása mindenki számára természetessé válik.
- Biztosítsa a migráns gyermekek nevelésében az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Az érzelmi és erkölcsi nevelés várható eredménye:

- Kellő ismerettel rendelkezik önmagáról, el tud igazodni környezete jelzésrendszerében.
- Pozitív énképe lehetővé teszi a következő életszakaszban elé tárt feladatok eredményes megvalósítását.
- Érzelmeit kifejezésre tudja juttatni, ezzel segítve önmagát és környezetét.
- Erkölcsi értékrendszere alapozódik.
- Mélyülnek azok az erkölcsi tulajdonságok, melyek képessé teszik a gyermeket a közösségbe való beilleszkedésre.
- Képes a jó és a rossz tulajdonságok megkülönböztetésére.
- Felismeri a metakommunikatív jelzéseket, s alkalmazza is azokat.
- Képes lesz a közösségre és önmagára irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra késztető érzelmek kialakítására.
- Érdeklődik társai és a felnőttek iránt.

Szocializációt segítő nevelés:

A gyermek szocializációja a családban kezdődik, az óvoda általában az első olyan közeg a gyermek számára, ahol sokféle ember - óvodai alkalmazottak, csoporttársak - között kell megtalálnia a helyét, elfogadtatni magát. Az óvodába való beilleszkedés hosszú folyamat, fontos, hogy ebben az időszakban a gyermeket szerető gondoskodás vegye körül. Az óvodába lépő gyermek természetes igénye, hogy biztonságban érezze magát, és hogy játszhaszon.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása. Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, szociális készségeinek és képességeinek, attitűdjeinek, azaz kompetenciáinak (mint pl.: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség, közös értékek óvása) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, a szokás-, és normarendszer megalapozását.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Cél:

- A gyermek optimális kapcsolat alakítására legyen képes a szűkebb és tágabb társadalmi környezetével.
- A szociális és egyéni nevelés célja a gyermek érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján.
- Az együttéléshez szükséges készségek, jártasságok formálása, amelyek által alapozódnak a szocializálódáshoz szükséges erkölcsi, akarat tulajdonságjegyek.

Feladat:

- Alakuljon, fejlődjön a gyermek erkölcsi normákhoz, értékekhez való viszonya:
  - alapvető udvariassági szokások területén (kulturált viselkedési szokások, szabályok kialakítása);
  - viselkedési szabályok elfogadása, gyakorlása, tudatosítása;

- kölcsönös tisztelet az eltérő gondolkodásmódú és különböző személyiségű emberekkel szemben;
  - együttérzés képessége.
- Fejlődjön a gyermek közösségben elfoglalt helye:
- interperszonális kapcsolatok terén;
  - kontaktusteremtő- és megtartó képesség terén;
  - együttműködési képesség terén;
  - kommunikációs, nyelvi kifejező képesség terén;
  - tevékenységhez kötődő együttműködési formákon keresztül;
  - közös élményekre épülő tevékenységekben.
- Fejlődjön a gyermek tevékenységhez való viszonya:
- eredményre való törekvés szempontjából;
  - kudarc- és sikertűrés-levezetés szempontjából;
  - konfliktus-megoldó képesség szempontjából;
  - alkalmazkodó képesség szempontjából;
  - szervezőkészség szempontjából.
- Fejlődjön a gyermek "én-képe":
- testséma ismeretének tudatosítása;
  - önértékelése, önbizalma, önfegyelme és önérvényesítési módja.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő fejlesztés biztosítása.

Óvodapedagógus feladatai:

- Még a gyermek óvodába lépése előtt alakítson személyes kapcsolatot a családdal és a gyermekkel (óvodaválasztó nyílt napok, családlátogatás, játszónap, bölcsődések meglátogatása óvodába lépés előtt).
- Tegye lehetővé a szülő és gyermek számára a zökkenőmentes "átállást" az óvodai életre.
- Pozitív odafordulással segítse a gyermeket és a szülőt a beszoktatás időszakában.
- Kísérje figyelemmel a közösség alakulását (szociometria vizsgálat).

- Neveljen annak elfogadására, hogy az emberek különböznek egymástól, egymáshoz való alkalmazkodással, egyénhez igazított fejlesztéssel.
- Segítse a peremhelyzetű gyermekek beilleszkedését a csoport életébe.
- Támogassa, fogadja el és tartsa tiszteletben a kialakult barátságokat, kötődéseket, - negatív tartalom esetén fordítsa „jó irányba”.
- Vizsgálja a közösségbomlasztó gyermekek körülményeit (családlátogatás, fogadóóra stb.) ok-feltárással, szükség esetén szakember bevonásával.
- Építse be a mindennapi nevelő-folyamatba a közösség fejlesztő játékokat (tudatos átgondolás, pedagógusi tapintat).
- Alapozza meg a szocializáció folyamatában a viselkedéskultúra elemi szabályait.
- Alakítsa ki a társas élet szabályaihoz való alkalmazkodásnak és önérvényesítésnek optimális egyensúlyát.
- Biztosítsa a birtokló gondoskodás helyett az ésszerű korlátok közötti szabadságot.
- Fejlessze az alapvető udvariassági szokásokat, magatartásmódokat.
- Ösztönözze a gyermekeket a közös szabályalkotásra, szabályok betartására és esetleges módosítására.
- Használja fel az óvoda gazdag hagyományait a közösségi élmények minél mélyebb érzelmekkel való megélésére.
- Gyakoroltassa a társas kapcsolatokban az alá-, fölé-, mellérendelt viszonyokat, biztosítson lehetőséget azok alkalmazására.

Szocializációt fejlesztő nevelés várható eredménye:

- A gyermek rendelkezik azokkal a személyiségjegyekkel, melyek - figyelembe véve saját személyiségét, - lehetővé teszik, hogy önmagához képest sikeresen vegyen részt a közösségi életben.
- Szívesen jár óvodába, szívesen játszik együtt társaival és képes a más csoportokkal való együttműködésre.
- A közös tevékenységekben aktívan és érdeklődéssel vesz részt.
- Igyekszik legyőzni a felmerülő akadályokat, igényévé válik a helyes viselkedés és a viselkedési illemszabályok betartása.
- Képes önálló kapcsolatteremtésre, kapcsolattartásra, a kulturált érintkezési szokások gyakorlására (kérés, köszönés, válaszolás, megszólítás).
- Örül a csoport közös sikereinek, segít másoknak, megértővé és türelmesebbé válik.

- Konfliktushelyzetekben meg tud egyezni társaival.

6.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek, ezért kiemelt jelentőséggel bír. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósuló feladatunk.

Mivel az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, ezért az óvodának szociális és nevelési funkcióját tekintve szoros, egymást segítő, támogató kapcsolatot kell fenntartania a családdal. Különösen fontos, mert a tömegkommunikációs eszközök térhódítása mellett, a szülők munkahelyi elfoglaltsága miatt minimálisra csökken a családokban a beszélgetésre fordított idő.

Az anyanyelv fejlesztése a beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel az óvodai nevelés egészében jelen van. A beszédfejlesztés természetes színtereként tartjuk számon a játékot, ahol a felvállalt szerepekben, élethelyzetekben kerülnek egymással kontaktusba a gyermekek.

Nem tanítjuk a gyermekeknek a beszédet, hanem beszédhelyzeteket teremtünk, amikor is meghallgatjuk őket.

A kommunikációs jelzések felismerésének, használatának gyakorlását, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával végezzük.

A tevékenységekben és élményekben gazdag óvodai légkör fejleszti a gyermek anyanyelvi kultúráját.

Cél:

- Kiemelkedő célunk a 3-7 éves korú gyermek nyelvhasználatnak, beszédmegértésének, beszédaktivitásának, beszéd és kommunikációs képességei színvonalának emelése.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére nevelés a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, fokozása, a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések támogatása, a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése.

- Kommunikációs képességeik alakítása az anyanyelvi nevelés keretében, a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartásával, a beszélő környezet állandó biztosításával.

Feladat:

- A 3-7 éves korú gyermek beszédfejlesztése, beszélő magatartásának kibontakoztatása, kommunikatív képességeinek megszilárdítása, metakommunikatív eszköztárának bővítése.
- Feladatunk a beszédértés egyénenkénti megismerése, játékos fejlesztése, a szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása, folyamatos összefüggő tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása.
- Vizuális kommunikáció fejlesztése.
- A „beszélő”, a tevékenységekben megvalósuló tanulást támogató környezet biztosítása.
- Az óvodában fokozza a beszédaktivitást a társas kapcsolatok kialakulását, és a változatos kommunikációs helyzeteket.
- Az óvodai nevelőtevékenységre egészében legyen jellemző a beszélő környezet – helyes mintaadás, odafigyelés.

Óvodapedagógus feladatai:

- Ismerje meg gyakorlati munkája során a gyermekek eltérő fejlődési (érési) folyamatának jellemzőit, a szociális feltételeket, mint a beszédfejlődés meghatározóit.
- A gyermek óvodába kerülésekor megfigyeli beszéd szintjét. – A megfigyeléseiből kiindulva megválasztja az anyanyelvi nevelés, hatásos, beszédre készítő eljárásait, anyanyelvi játékait.
- Olyan anyanyelvi nevelést szolgáló eszköztár biztosítása, amely épít a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire és összhangban van a kompetencia alapú neveléssel
- Adjon lehetőséget a szókincs folyamatos bővítésére, a sajátos nyelvi formák elsajátíttatására (pl.: bábozás, dramatizálás, személyiségfejlesztő játékok stb.).
- Teremtsen lehetőséget a mindennapi mesehallgatásra, az irodalom, a könyv megszerettetésére.

- A gyermekek megfelelő beszédfejlődésének érdekében tervezze meg, kezdeményezze a családi és óvodai nevelés összehangolását az anyanyelvi és kommunikációs fejlesztés területén: szülői értekezlet, családlátogatás, fogadó óra, nyílt nap, egyéni beszélgetések formájában.
- Működjön együtt a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- Tervezze meg a nemzetiséghez tartozó valamint migráns gyermekek differenciált támogatását a magyar nyelv elsajátításában, az integráció elősegítésében.
- A gyermekek beszédkedve és szókincse mellett, a hangzásbeli és szövegszerkesztési sajátosságait is fejlessze a kommunikáció során.
- A beszédértés egyénenkénti megismerése, játékos fejlesztése közben fejlessze a hallást, fonémahallást.
- Teremtsen lehetőséget a szabad önkifejezésre.
- Teremtse meg a lehetőséget arra, hogy a gyermekek kreatívan rögtönözhessenek, improvizálhassanak, a nyelvvel is játszhassanak, ezzel segítve a szabad önkifejezésüket.
- A gyermekek beszédaktivitását, teljes odafordulással, aktív figyelemmel és gondolataikhoz kapcsolódó kérdésekkel segítse.
- Gyakoroltassa a kommunikációs jelzések felismerését, használatát, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával.

Az anyanyelvi nevelés várható eredménye:

- A gyermek érthetően, összefüggően beszél.
- Gondolatait, érzelmeit életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Végighallgatja, megérti mások beszédét.
- A beszédhangok egymásutániségének hibátlan felismerésére képes, ismételni tud olyan szavakat is, amelyeknek a jelentését nem ismeri.
- Biológiai ritmusérzékenységénél fogva képes szavak, rövid mondatok szótagolására.
- Képes a szófajok és grammatikai szerkezetek használatára, összetett mondatok gyakori alkalmazására, a toldalékolásban a felnőtt minta követésére.
- Változatos mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- Képes a kontextusos beszéd alkalmazására.

Értelmi nevelés

Mivel a gyermekek fő tevékenységi formája a játék, ezért az abban rejlő lehetőségeket használjuk ki elsősorban az értelmi fejlesztés és nevelés során.

Az értelmi fejlesztést az adott életkori sajátosságokat figyelembe véve, a tevékenységi vágy fejlesztésére, a gyermekek játékosságára alapozzuk, és azon keresztül valósítjuk meg. Az óvodapedagógus a gyermekek tapasztalataiból, élményeiből kiindulva velük együtt választ témát, melyet különböző élethelyzetekben megfelelő cselekvéses tanulás formájában gyakoroltat. A tevékenység, a megismerés örömeinek átélése segítségével gazdagítja a gyermekek érzékelését, és egyben a munkához szükséges pozitív attitűdöt is tovább erősíti.

Cél:

- Az óvodába járó gyermekek értelmi képességeinek megalapozása, az alkotóképes gondolkodás kialakulásának elősegítése.
- A gyermek érdeklődésére épített, egyéni képességeihez igazodó élmény- és tevékenységközpontú fejlődés lehetőségének biztosítása, a későbbi tanulás iránti vágy felkeltése érdekében.

Feladat:

- Változatos tevékenységek biztosítása, a természeti és társadalmi környezet megismertetésére.
- A gyermekek értelmi képességeinek (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás) és kreativitásuknak fejlesztése.
- Megismerési vágyuk sokoldalú kielégítése.
- Élménynyújtás, felfedezés, kutatás örömeinek nyújtása.
- Gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek, élményeinek bővítése, rendszerezése
- Tevékenységek biztosítása a természeti és társadalmi környezetben.
- A rácsodálkozás, rátalálás, kísérletezés lehetőségének biztosítása.
- A szerzett információk felfogása: érzékelés, észlelés, figyelem, szándékos figyelemkoncentráció fejlesztése.
- A szerzett információk megtartása: emlékezet fejlesztés (vizuális, verbális memória).

- Tapasztalatok feldolgozása: gondolkodási műveletek.
- Képzelet, fantázia fejlesztése.

Óvodapedagógus feladatai:

- Segítse elő minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot.
- Nevelő-fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermek egyéni képességét, érdeklődését, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.
- Minél többoldalú tapasztalat átélésére adjon lehetőséget spontán, illetve egy-egy témafeldolgozáskor.
- Érdeklődéssel fogadja a kíváncsi, kérdező, kutató gyermek megnyilvánulásait és bátorítsa önálló próbálkozásait.
- Biztosítson lehetőséget a gyermek számára többféle megoldási stratégia kigondolására, választására.
- Biztosítson természetes élethelyzetekben - közvetlen cselekedtetésen keresztül - többféle tapasztalási lehetőséget a kognitív képességfejlesztés érdekében.
- Használja ki a szervezett mozgás adta lehetőségeket a testséma fejlesztése érdekében.
- A mozgásos gyakorlatok összeállításánál fektessen hangsúlyt keresztcsatornák (a szem-kéz, szem-láb, szem-kéz-láb) fejlesztésére.
- Vegye figyelembe az egyéni fejlődést nyomon követő dokumentumok adta objektivitást a további fejlesztés érdekében.
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő **cselekvéses tanulás formáját alkalmazza.**
- A szabad játékban párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységeket tervezzen, szervezzen.
- Érvényesítse a játékosság-, a kötetlenség-, a motiváció-, a külső és belső aktivitás fokozásának elvét.
- Problémahelyzetek, szituációk teremtésével alakítsa a probléma felismerését és megoldásának képességét.
- Helyes mintaadás, és szabályközvetítés.
- Fejlessze a gyermekek figyelmét, pontosságát, kitartását, önállóságát és feladattudatát.

- Tegye lehetővé a gyermekek számára a spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezését és bővítését különböző tevékenységekben és azok élethelyzetekben való gyakorlását.
- Valamelyik részterületen elmaradó, egyéni bánásmódot igénylő gyermeket segítse, a fejlesztésükhöz segítő kapcsolatok igénybe vételével, szakember bevonásával az eredményes fejlesztés eléréséhez, a differenciált egyéni fejlesztés megvalósítása érdekében (logopédus, pszichológus gyógypedagógus, gyógytestnevelő, konduktor).
- Nyújtson segítő támaszt a gyermekeknek a megismerő folyamatban.

Az értelmi nevelés várható eredménye:

- A gyermek nyitott érdeklődésével készen áll a következő életszakasz által felállított követelmények teljesítésére.
- Kognitív képességei folyamatos fejlődést mutatnak, megjelenik a szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme. A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Mozgása összerendezett, harmonikus, erőteljesen fejlődik finommotorikája.
- Viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A gyermek rendelkezik megfelelő ismeretekkel szűkebb és tágabb környezetéről.
- Alakul szándékos figyelme, feladattudata és feladattartása.
- Megfelelően fejlődik érzékelése és észlelése.
- Alakul problémamegoldó képessége.

7. AZ ÓVODAI TEVÉKENYSÉG FORMÁI

„A pedagógus feladata csak a vezetés, útmutatás: Ő csak segít, szolgál, míg a gyermek személyisége maga erejénél fogva fejlődik, mert a gyermek maga cselekszik”
/Maria Montessori/

7.1. JÁTÉK

A játék a gyermek legfontosabb, alapvető szükséglete, semmi mással nem helyettesíthető, spontán szabad tevékenysége, örömforrása. A játékban alakul a megfigyelőképesség, alkalmazkodó képesség, az önállóság, a gondolkodás, mások tiszteletben tartása, kezdeményező képesség, tolerancia, empátikus készség, amelyek a későbbi társadalmi beilleszkedést segítik elő. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, ugyanakkor személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség-, és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

A játék nevelési céljaink legfőbb eszköze, ezért fontos feladatunk a játék objektív és szubjektív feltételeinek biztosítása is. Minden játék fontos, mert hozzájárul a gyermek lelki egyensúlyának, harmóniájának megteremtéséhez. A játék örömforrás, melyben lehetőség van a gyermekek számára, az érdekes és szabadon választott játék fajtákban való elmélyülésre. Az óvodapedagógusnak ismernie kell minden játékfajta fejlesztő értékét és magatartásával hatnia kell, hogy mind a játék örömét, mind pedig annak kedvező hatását fokozza. Valamennyi képesség fejleszthető a játéktevékenység során, ezért a napirend belső arányaiban kiemelt helyet kap. A folyamatos napirend lehetővé teszi, hogy a gyermekek elmélyültebb, összefüggő időt töltsenek el játéktevékenységgel megszakítás nélkül.

A gyermek játék közben ismerkedik meg a világgal, tapasztalatokat szerez, számtalan információt ad önmagáról, érdeklődési köréről, élményeiről, azok feldolgozásáról, ismereteiről, beszédképességéről, szociális és értelmi fejlettségéről.

A játék állandó visszajelzés óvodapedagógusaink számára a gyermek fejlettségi szintjéről, „én” fejlettségének fokáról, gondolkodásáról, beszédképességéről, társas kapcsolatainak alakulásáról, érdeklődéséről, élményeiről és mindezek feldolgozásáról.

Vannak állandó és ideiglenes játszóhelyeink. Állandó a babaszoba, konyha, építőszőnyeg, ábrázolási lehetőségek. Ideiglenes játszóhelyeket minden nap máshol alakítanak ki gyermekeink.

Cél:

- A napi játék tevékenységek során harmonikusan és sokoldalúan fejlődjön a gyermekek teljes személyisége.
- Minden gyermek találja meg az életkorának, fejlettségének, érdeklődésének megfelelő játéktevékenységet, érzelmi biztonságban, önfeledten játsszon.

Feladat:

- A szabad játék érvényesítése.
- Adjon alkalmat a környező világ jelenségeinek megismerésére, a szituációk kipróbálására és gyakorlására.
- Feszültségek oldása, öröm, érzelmek, sikerélmény megélése, kudarcok feldolgozása.
- Lehetőségek biztosítása bizonyos élethelyzetekben tapasztalt viselkedési módok újra átélésére, kellemes élmények felelevenítésére.
- Lehetőség biztosítása a gyermek negatív élményeinek feldolgozására.
- A gyermekek fantáziájának gazdagítása.
- Gyermekei kreativitás fejlesztése.
- Közös tapasztalatszerzés, kísérletezés: tárgyakkal, ötletekkel, gondolatokkal.
- Mozgás fejlesztése, új mozgásformák kialakítása, gyakorlása.
- Érzékszervek változatos használata.
- Értelmi képességek fejlesztése.
- Társas kapcsolatok kialakítása, fejlesztése, együttműködési készség létrejötte.
- Alapvető erkölcsi normák, magatartási szokások kialakítása.
- Kudarctűrő képesség kialakítása, a csapatszellem erősítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa a játékhoz szükséges szubjektív és objektív feltételeket.
- Derűs, nyugodt, bizalom teli légkör megteremtése. A folyamatos önfeledt szabad játék feltételrendszerének biztosítása.
- A szükség és igény szerinti együtt játszás, támogató, serkentő, ösztönző magatartás.
- Elegendő idő a játékra, a szabad játék túlsúlyának érvényesítése pedagógus, nem pedagógus kollégákkal és a szülőkkel együttműködve
- Játékszerek biztosítása: egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagok, játékszerek
- Biztosítson lehetőséget a gyermekek számára, hogy képességeiket sokrétű játéktevékenység keretén belül fejleszthesse.
- A készen vett játékeszközök mellett a közösen készített eszközök biztosítása
- Élményszerzési lehetőségek, élmények nyújtása
- Kínáljon megoldási lehetőségeket a játéktevékenység segítésére indirekt formában.
- Támogassa a gyermekek alkotó elképzeléseit, kreativitását.
- Figyelje meg, elemezze a gyermekek jelzéseit személyiségük megismerése érdekében.
- Segítse a játékfolyamatot a gyermek fejlettségétől függően, igényeinek megfelelően, figyelembe véve a hátrányos helyzetű gyermekek egyéni szükségleteit.
- Támogassa a társas kapcsolatokat, érzelmi kötődéseket.
- Ápolja a csoport életéhez kötődő hagyományokat.
- Tolerálja a fejlődésbeli különbségeket.
- Formálja a gyermekek önértékelését, önérvényesítését, önbizalmát a játékon keresztül.
- Alakítson ki esztétikus, változatos, játékra ösztönző környezetet.
- A mozgalmas játékokhoz alakítson nagy teret, az elmélyültebb tevékenységhez nyugalmas játszóhelyeket (kisbútorok mozgathatósága, variálhatósága), biztosítsa a terek változtathatóságát, átalakíthatóságát.
- A megfelelő napirenddel, annak rugalmasságával, továbbá a játékos tevékenység szervezéssel segítse elő a játékigény kielégítését.
- Szükség esetén segítse a játékhoz szükséges választásokat, döntéseket.
- Szülői szemléletformálással fogadtassa el a játék prioritására építő óvodát.

- Az évszakok által nyújtott udvari játéklehetőségek biztosítása mellett fektessen hangsúlyt a téli időszakban is a benti játéktevékenységek folytatásának megteremtésére.
- A gyermek élményeire való támaszkodás, spontán kezdeményezéseik figyelembevétele.
- A gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével a játékfajták tartalmának, minőségének gazdagítása.
- A kiemelt figyelmet igénylő kisgyermekek részére is megfelelő játéklehetőségek és eszközök biztosítása.

Nevelési feladatok megvalósítása a szabad játéktevékenységben az anyanyelvi nevelés terén:

- Teremtsen beszélő környezetet, ösztönözze a gyermeket természetes beszédkedvének fenntartásában - szókincs gazdagítása, beszédkészség fejlesztése, a konfliktuskezelés és az asszertív kommunikációs stílus nyelvi formáinak gazdagítása.
- Beszédalkalmakkal segítse az új szavak, szófajok, különböző igeidők, módok, ragozás tanulását, a magyaros mondatalkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulását.
- Fogadja el az eltérő szokásokat, nyelveket, kultúrákat, életmódokat, biztosítsa azok megnyilvánulási lehetőségeit.
- A játéktevékenység közben alakítsa az együttműködés szokásait, az udvarias magatartás formáit.
- Nyelvileg is fogalmazza meg a csoport elfogadott erkölcsi szabályát, különös tekintettel a konfliktuskezelés, az asszertív (tud nemet mondani, saját érdekeit képviselni, mások agresszióját, például a csúfolódást, verekedést megfelelően kezelni) kommunikációs stílus nyelvi formáinak gazdagítására.
- Fordítson érdeklődést, komoly figyelmet a gyermeki közlések iránt, készségesen válaszoljon a kérdésekre, dekódolja a gyermeki üzeneteket, metakommunikációs jelzéseket küldjön, játszótársként nyelvi kifejezésmintát adjon.
- A HH és a HHH gyermekekre a játékban fordított időt kettős figyelem jellemezze az óvodapedagógus részéről: a beilleszkedés támogatása a játékban, valamint minél több spontán párbeszédhelyzet és célzott tervszerű anyanyelvi fejlesztés megvalósítása.

- Tudatosan megengedő, támogató biztonságot adó jelenléttel, boldog légkör megteremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak képviselésével a beszédkedv, a közlésvágy motiválása.

A fejlődés várható eredményei:

- A játékban a gyermek teljes személyisége fejlődik.
- Elsajátítja a helyes magatartás szabályait, fejlődnek társas kapcsolatai, képessé válik problémái önálló megoldására. A játék hatására derűssé, kiegyensúlyozottá válik, pozitív érzelmei által fejlődik személyisége.
- Képes a közös játékokban való részvételre, annak megszervezésére, és esetenkénti irányítására. Együttműködés során elfogadja mások ötleteit is.
- Tevékenységváltáskor át-, és visszarendezi a játékteret illetve önállóan elteszi a játékeszközöket.
- A rendelkezésre álló játékteret önállóan átalakítja a játékötleteinek megfelelően.
- Játsszani tudó, aktív a társaival együttműködő, tapasztalatokat és élményeket gyűjtő, ötletes gyermekké válik.
- Képes több napon keresztül egyazon játéktémában társaival részt venni.
- Játékában dominánsan jelentkezik a szimbolikus játék.
- Különböző szerepeket vállal.
- Bonyolult építményeket képes kitalálni, megvalósítani.
- Szívesen dramatizál, bábozik.
- Játékához eszközöket barkácsol, azt fel is használja.
- Élvezi a szabályjátékokat, és a normákat betartja.
- A szociálisan érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre gyermekkel, felnőttel.

7.2. Vers, mese

Ezen tevékenység célja a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímének segítségével.

Az irodalmi nevelés során a gyermekek kimondott formában művelik és élvezik az irodalmat. Az irodalmi nevelés szorosan kapcsolódik az anyanyelvi neveléshez, a zenéhez, az énekléshez és a mozgásos játékokhoz. Az irodalom közege a nyelv. A népi mondókák és népmesék, a költők és írók művei anyanyelvünk sajátos ritmusát, dallamát, hangzóvilágát közvetítik a gyermekek számára. A mese-vers megkedveltetése elősegíti az olvasóvá válást, óvodáskorban a képek, majd iskolásként a betűk, a szöveg kedvéért.

A beszédképesség fejlesztésének legfontosabb feltétele a jó légkör, a közvetlen kapcsolat a gyermekekkel. A jó kapcsolat kialakításában az óvodapedagógus a kezdeményező, ebben társa lehet a dajka.

Az óvodapedagógus beszéde mindig legyen nyelvtanilag hibátlan. Használjon sok kifejezést, sokféle nyelvi fordulatot. Beszéde legyen színes és szemléletes, a gyermekek számára mindig érthető. A gyermeki kifejező képesség fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás, dramatizálás. Ezeken keresztül elsajátíthatják a helyes kiejtést, a nyelvtanilag helyes beszédet, és gyarapodik szókincsük. A mese fejleszti a gyermekek érzelmi és értelmi képességeit, emberi kapcsolatokra, megfelelő viselkedésformákra tanít. A dramatizálás lehetőséget ad a társalgási kedv fokozására, önálló mesélésre, versmondásra, valamint saját vers- és mesealkotásra.

Cél:

- A gyermekek értelmi, érzelmi, erkölcsi, esztétikai, és beszédképesség fejlődésének elősegítése.
- Az irodalom megszerettetése.
- Egyéni sajátosságok figyelembevételével a gyermek nyelvi fejlődésének elősegítése a gyermekirodalom sajátos eszközeivel.
- Kreatív együttműködő képesség megalapozása az irodalmi nevelésen keresztül.

Feladat:

- Figyelemfelkeltés a mesék, versek élményszerű előadásmódja által.
- Esztétikailag igényes műveken keresztül az értelmi nevelés fejlesztése, erkölcsi értékek közvetítése.
- A művek érzelmi átélésére lehetőség biztosítása.

- A drámapedagógia eszközeinek sokrétű kihasználása - többek között szorongásoldás - különös tekintettel a hátrányos helyzetű, lelkileg sérült gyermekek esetében.
- A mindennapos mesélés, verselés segítségével a gyerekek mentálhigiénés egyensúlyának fenntartása.
- Metakommunikációs eszközök használata

Óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek önkifejezését támogassa a saját mese és vers alkotására való ösztönzéssel, annak mozgással, ábrázolással történő kombinálása által.
- Ismertesse meg igényes, életkori szintjüknek megfelelő népi, klasszikus és kortárs irodalmi anyagokkal a gyermekeket.
- A csoport összetételére figyelemmel a mese és versanyag választásánál valósítsa meg a multikulturális nevelést.
- A gyermekek kíváncsiságára alapozva a nap bármely szakában ébresszen kedvet a verselésre, mesehallgatásra, bábozásra, dramatizálásra.
- Mesélése, versmondása legyen élményszerű, őszinte és hiteles.
- Bővítse a gyermek szókincsét, alakítsa tiszta, szép beszédét, beszédstílusát, fejlessze a beszédészlelést, megértést, reprodukciót.
- A helyes nyelvhasználat, mondatszerkesztéssel, változatos módszerek alkalmazásával segítse a biztonságos önkifejezést.
- Fogadja el és fogadtassa el a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni sajátosságaiból eredő érzelmi reakciókat.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a vers, mese tevékenység területén:

- Megfelelő anyagválasztás, kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében.
- Az irodalmi élmény együttesből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok).
- A tevékenységformában az anyanyelv gazdagságának kihasználása, a beszédészlelés/megértés/reprodukció fejlesztése (helyes légzés, tiszta kiejtés,

artikuláció, beszédtempó, ritmus, hangsúly, hanglejtés, szókincs, mondatalkotás, helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése).

A fejlődés várható eredményei

- Szívesen hallgat hosszabb meséket, verseket. Egyedül is tud mesét, verset mondani.
- Képes mesealkotásra, mesefolytatásra, tanulságok megfogalmazására.
- Szívesen bábozik, dramatizál, a mesével kapcsolatos érzelmeket játékban, rajzban is képes kinyilvánítani.
- Tud társaival kommunikálni, alkalmazza a kapcsolatteremtés elemi szabályait.
- Vigyáz a könyvekre, szívesen nézegeti azokat. Képes a könyvekben képek alapján tájékozódni, megtalálni, és felismerni legkedvesebb meséit.

7.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés a művészeti nevelés része, mely komplexen szolgálja az esztétikai nevelést. Óvodánkban a zenei nevelés átszövi a gyermekek egész napi tevékenységét.

Az óvodai zenei nevelés lehetőséget ad arra, hogy népi kultúránk gazdag világából tudatosan válogassunk, s így vegyünk részt népi hagyományaink őrzésében, s ezen keresztül a természet és hazánk megismerésében, megszerettetésében.

A közös éneklésen és játékon keresztül formálódik a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága. A zene fokozza a gyermekek alkotókedvét, fejleszti kreativitásukat, improvizációs készségüket.

Cél:

- zenei érdeklődés felkeltése;
- zenei ízlés és anyanyelv megalapozása;
- népi hagyományaink, s az egyes ünnepekhez kapcsolódó szokások megismerése;
- zenei képességek fejlesztése az egyéni képességek figyelembevételével;
- mozgáskultúra alakítása egyszerű tánclépések, változatos térformák használatával.

Feladat:

- a zenei készségfejlesztés elemeinek alakítása (tisztá éneklés, egyenletes lüktetés és ritmus sokoldalú érzékeltetése, dallamfelismerés, tempó, dinamika, hangmagasság);
- egyszerűbb dallamvonal mutatása, dallambújtatás;
- zörejek megfigyelése: természet hangjai, emberi és állati hangok, hangszerek hangjai, környezet zörejei;
- egyszerű hangszerek készítése: dióhéj pengető, kukorica hegedű, bűgattyúk-zűgattyúk (cérnára fűzött gomb, fésűre tett selyempapír);
- népszokásainkhoz alkalmazható mondókák és dalos játékok megismerése;
- egyszerű táncos mozdulatok, tánclépések elsajátítása, térformák használata;
- zenei alkotókedv fejlesztése, improvizációs készség alakítása;
- ismerkedés hangszerekkel a szülők segítségével;
- a zenehallgatás anyagának igényes kiválasztása magyar népdalok, műdalok, szomszéd népek dalai és kortárs zenei anyagaiból figyelembe véve a gyermekek nemzetiségi, etnikai hovatartozását;
- a „csak tiszta forrásból” elv érvényesítése, a zenehallgatás anyagában elsődlegesen az élő előadás dominál.

Az anyanyelvi nevelés feladatai az ének, zene, énekes játék, gyermektánc területén:

- a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a zenei nevelés eszközeivel;
- a hangzók helyes kiejtésének gyakorlása;
- szókincsbővítés a zenei fogalompárok, népi kifejezések elsajátításával a mondókák és dalos játékokon keresztül;
- az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok).

Óvodapedagógus feladatai:

- Fontos, hogy szeressen énekelni, pontosan tudja a játékok menetét.
- Használja az ölbe vevős, cirógatós, lovagoltatós mondókákat mind a beilleszkedés, mind a szocializációs folyamatban.

- Legyen naprakész, s válogasson igényesen a népi, illetve a kortárs dalanyagból egyaránt.
- Tervezéskor és az anyag összeállításakor az óvodapedagógus vegye figyelembe a gyermekek képességeit.
- Teremtsen lehetőséget a gyermekek zenei önkifejezőmódjának gyakorlására. Támogassa az egyéni improvizációs megnyilvánulásokat szövegben, dalban, mozgásban egyaránt.
- Az énekes játékok és a közös éneklések során segítse a hátrányos helyzetű gyermekek mentálhigiénáját.
- Az egész nap folyamán biztosítsa az énekléshez szükséges eszközöket, kellékeket a zenei élmények elmélyítéséhez.
- Tartsa szem előtt, hogy az óvodai daltanítás globálisan történik, mivel a dallam, a ritmus, a szöveg és a hozzá tartozó játékos mozgás szorosan összefonódik.
- A gyermekeket változatos, esztétikus mozgásra ösztönözze, s ismertesse meg őket a magyar népi táncművészet alapjaival.
- A feladatok teljesítését mindenkor differenciáltan várja el a gyermekektől.
- Használja ki a zene által nyújtott terápiás lehetőségeket a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek érzelmi nevelésének érdekében.

A fejlődés várható eredményei:

- Szívesen vesz részt közös zenei tevékenységekben.
- Érti az egyenletes löktetést és a ritmust, s azt sokoldalúan tudja érzékeltetni.
- Ismer néhány mondókát, ünnepi dalt, dalos játékot, s az ehhez tartozó szabályt, s be is tartja azt.
- Táncmozdulatokat tud esztétikusan, társaival együtt végezni, térformát kialakítani, ahhoz alkalmazkodni.
- Tud természetes tempóban járni, tempót tartani, váltani.
- Képes egyénileg is énekelni, egyszerűbb dallamvonalat mutatni csukott szemmel is.
- Ismeri a zenei fogalompárokat, s azokat térben is el tudja helyezni.

7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A vizuális nevelés a személyiségfejlesztés egyik fontos területe, amely a gyermek élményeire, tapasztalataira építve a gyermeki aktivitás, játékos tevékenységek útján valósul meg. E tevékenység közben a gyermekek élmény-, és fantázia világának képi, szabad önkifejezésére van mód, a vizuális nyelv segítségével.

A gyermeki ábrázolás speciális tevékenység, melynek során a gyermek a világról szerzett ismereteit képi úton rögzíti. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Az ábrázolás a gyermek első alkotótevékenysége.

Cél:

A gyermekek élmény-, és fantázia világának képi, örömteli, szabad önkifejezése.

Feladat:

- Sokféle technikát megismertetve vizuális tapasztalatok nyújtása a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével. Kreativitásra nevelés.
- A gyermekek képi- és téri kifejezőképességének fejlesztése, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően.
- Elemi képolvasási, komponálási, térbeli tájékozódó és rendező képességük megalapozása.
- A gyermekben alakuljanak ki a vizuális alkotáshoz és befogadáshoz szükséges készségek és képességek.
- Fejlődjön finommotorikájuk a vizuális tevékenységek során.
- Ismerjék meg az anyagok természetét.
- Fantáziájuk, képzelőerejük, élményeik, belelátó képességük segítségével újabb és újabb konstruktív alkotásokat hozzanak létre.
- Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, fogékonyság megalapozása.
- Az eszközök helyes használatának megtanítása.
- A rajzolás, festés, mintázás és a kézimunka különböző technikai alapelemeinek és eljárásainak megismertetése.
- Az épített és természeti környezetünk szépségeinek megláttatása.

- Az egyéni különbségek, képességek, figyelembe vétele a tehetséges és a hátrányos helyzetű gyermekek eltérő fejlettségére való tekintettel.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A napirenden belül elegendő idő biztosítása az elmélyült alkotáshoz.
- Minőségi eszközökkel, anyagokkal, azok helyes, takarékos, kreatív használatával ismertesse meg a gyerekeket.
- Biztosítson lehetőséget a többszöri próbálkozásra, alakításra, s ne befolyásolja azokat sémákkal, saját elképzelésekkel, belelátással.
- A nap bármely szakában biztosítsa a vizuális tevékenységek eszközeit a gyermekek számára biztonságos, de elérhető helyen.
- Támogassa a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket a tevékenységek örömeinek átélésében. Szükség esetén biztosítson speciális eszközöket.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a rajz, festés, mintázás, kézi munka tevékenység területén:

- A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: megszólítás, kérdés, érdeklődés, különböző mondatfajták használata.
- Aktív és passzív szókincs bővítése, véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata.
- A barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése, kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése.
- A vizuális nyelv megismerésével, a vizuális elemek használatával megtanítjuk a gyermekeket a képalakításra, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, eszközök, anyagok megnevezése, véleménynyilvánítás, döntés, élmények megbeszélése.

A fejlődés várható eredményei:

- Örömmel, saját kezdeményezésére ábrázol, élményeit, gondolatait képalkotásban fejezi ki.
- Ismeri és helyesen alkalmazza a különböző eszközöket (ceruza fogás, ecsetkezelés, olló, ragasztó, stb.).
- Ábrázolása változatos színeket és tagoltságot mutat.
- Tud formákat vágni, hajtogatni, ragasztani.
- Tud különféle technikával képet alkotni.
- Plasztikai munkái egyéniek, részletezőek.
- Díszítő, tervező munkában kreatív.
- A szép látványában gyönyörködik.
- Ötleit, élményeit önállóan jeleníti meg az ábrázolási tevékenységekben, és képes közös alkotások létrehozására is.
- Formaábrázolása változatos, emberábrázolásában megjelennek a részformák, mozgásábrázolással is próbálkozik.
- Tud megfigyelés után formát mintázni.

7.5. Mozgás

Az óvodáskor a természetes hely- és helyzetváltató, a finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának és fejlesztésének eszközei. Segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést, a személyiség akarati tényezőinek alakulását. A mozgásos játékok kedvezően hatnak a kondicionális képességekre, melyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos a természetes mozgáskedv megőrzése, a pozitív kompetencia érzet kialakítása. Oldott, játékos légkörrel, biztonságos környezet kialakításával teremtünk kedvet a rendszeres egészségfejlesztő testmozgáshoz. Nagyon fontos, hogy minden évszakban a lehető legtöbb időt töltsék gyermekeink a szabadban különböző mozgásformák gyakorlásával.

A mozgás főbb keretei:

- szabad mozgásos tevékenység

- játékba ágyazott mozgás
- szervezett testnevelés

A mozgásos tevékenységek szinterei:

- Bármely mozgásos tevékenység lehetőség szerint minél többször a szabad levegőn: erre alkalmas füves vagy szilárd burkolatú területen, az udvaron történjen, amelyik intézményben van, tornapályán.
- A frissítő mindennapi mozgás, szabad mozgásos tevékenység, vagy játékba ágyazott mozgás történhet a csoportszobában, ahol van, tornateremben, fedett teraszon.
- A szervezett és irányított testnevelés az időjárás függvényében elsősorban szabadban történjen. Egyébként a tornatermekben, amelyik óvodában nincs, ott a biztonságosan átrendezett csoportszobákban zajlik a torna.

Cél:

Az óvodai mozgásfejlesztés célja, hogy a folyamat során harmonikusan fejlődjön a gyermekek személyisége: mozgáskoordinációja, testi képességei, pozitív énképe, önfegyelme, viselkedése, együttműködő és kommunikációs készsége, probléma megoldó gondolkodása, erősödjön a mozgás iránti vágya; a mozgásigény kielégítése, valamint az egészséges életmódhoz szükséges jártasságok, készségek alapozása.

Feladat:

- A gyermekek életkorának megfelelő mozgástevékenységek biztosítása a szabad játékban, és a szervezett, irányított tevékenységekben.
- A mozgáshoz szükséges biztonságos környezet kialakítása.
- Testi képességek fejlesztése - erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség - rendszeres gyakorlással, minél többet szabad levegőn.
- Azon képességek és készségek alapozása, melyek a későbbi minél pontosabb mozgás elvégzését segítik elő.
- Térbeli és időbeli tájékozódás képességének alakítása.
- Testséma alakítása, koordinált mozgás fejlesztése.
- A mozgáson keresztül az értelmi erők, a szociális képességek, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakítása.

- A társra figyelés képességének fejlesztése, a biztonságos együttmozgás szabályainak kialakítása.
- A maximális fejlesztőhatáshoz igazodó eszközök és gyakorlatok tudatos megválasztása.
- Az egyéni eltérésekre és szükségletekre épülő differenciált fejlesztésre való törekvés.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a mozgás tevékenységekben:

- A szókincs, az elvont gondolkodás fejlesztése a mozgásformák megnevezésével.
- Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulásának támogatása.

Az óvodapedagógus feladata:

- Biztosítsa a gyermekek szabad mozgását a teremben és a szabadban.
- Ösztönözzön mozgásra, elégítse ki a gyermekek mozgásigényét
- Teremtsen oldott, játékos légkört a tevékenységek során.
- Gondos tervező, átgondolt szervező munkával tegye gördülékennyé a tevékenységet, ezzel a várakozási időt minél inkább lecsökkentve.
- Kísérje figyelemmel a gyerekek egyéni mozgásfejlődését, terhelhetőségét.
- Pozitív megerősítéssel értékeljen minden gyermeket egyéni képességeihez mértén, támogatva a pozitív énkép alakulását.
- Törekedjen a gyermekeket leginkább fejlesztő kooperatív, a társak észlelésének, az együttmozgás képességének fejlesztésére leginkább alkalmas mozgásos játékok alkalmazására.
- Biztosítsa a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek mozgásfejlesztéséhez szükséges sajátos eszközöket, feltételeket. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek mozgását ne gátolja túlzott féltéssel és aggodalommal.

A fejlődés várható eredményei:

- Szereti és igényli a mozgást.
- Mozgása összerendezetté, harmonikussá válik.
- Állóképessége, fizikai teherbírása jó.

- Szívesen, bátran, összerendezetten tud járni, futni, ugrani, dobni, egyensúlyozni, labdát kezelni
- Képes ütemtartással járni, sort és kört alakítani.
- Ismeri az irányokat, tud a térben tájékozódni.
- Az ügyességi és szabályjátékok szabályait betartja, kialakul benne egy egészséges versenyszellem, kudarctűrő képesség.
- Önfegyelme megerősödik.

7.6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermeki megismerés alapja ebben a korban a folyamatos érzékelés, észlelés, a játékba és mozgásba ágyazott tapasztalás.

A környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismerésével érhetjük el, hogy a gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa anélkül, hogy kárt okozna benne.

A közvetlen és tágabb környezet felfedezése révén a gyermekek pozitív érzelmi viszonyt alakíthatnak ki a természeti – emberi - tárgyi világ értékei iránt, azok formai, mennyiségi és téri viszonyairól. Közben mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletük is alakul.

Nap, mint nap változatos, színes élményeket szerezhettek önmagukról, barátaikról, a segítő, befogadó, elfogadó felnőttek jelenlétéről, a közösségről, az őket körülvevő világról, a környezetről, a számok és a mennyiségek birodalmáról.

Játszva tanulnak egymástól és a felnőttektől.

Az egészség, a testi-lelki-szellemi egészségesség, a természethez való viszonyulás fontos szerepet kap tevékenységeinkben.

A környezettudatos magatartás megalapozása.

A gyermeket az érzelmi kötődés segítségével lehet nevelni a természet óvására, védésére, az iránta érzett felelősségre, az élet minden formájának tiszteletére. Meg kell tanítani a gyermekeket arra, hogyan lehet harmóniában élni a természettel.

Cél:

- A természettel, a környezettel való harmonikus együttélésre nevelés, környezetismerő, természetszerető-, és védő személyiség kialakítása.

Feladat:

- Kultúrafejlesztés (természeti, társadalmi, egészségnevelési). A gyermekek szerezzenek minél sokoldalúbb tapasztalatot az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről, önmagukról, alkalomszerűen speciális szakemberek igénybevételével.
- Szoros érzelmi kötődés kialakítása a gyermek és az őt körülvevő környezet között.
- Érdeklődésük felkeltésével, pozitív érzelmi viszonyuk alakításával olyan ismeretekhez jussanak, amelyek segítségével megtanulják a természetet tisztelni, óvni, védeni és megbecsülni.
- Az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével;
- Az így szerzett tapasztalatok segítségével a gyermekek sajátítsák el a biztonságos eligazodást, tájékozódást.
- Tudatosítanunk kell, hogy nemcsak szemlélői, de alakítói is vagyunk környezetünknek.
- A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzése mellett problémahelyzetek teremtése a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, differenciált fejlesztése érdekében.

Anyanyelvi nevelés a külső világ tevékeny megismerése során:

A megtapasztalás során, a spontán és irányított beszélgetés alkalmával, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálásával.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Alkalmazza a minél szélesebb körű érzékszervi tapasztalatokon és cselekvésen alapuló felfedezést, megismerést.
- Ismertesse meg a gyermekeket a természettel séták, kirándulások alkalmával.
- Sokféle helyzetben gyakoroltassa a környezet megismerése során a matematikai tartalmú tapasztalatokat.

- Teremtsen olyan lehetőségeket kitűzött céljaihoz, feladataihoz melyek a „megéléshez”, megtapasztaláshoz szükségesek.
- A családok bevonásával alakítsa:
  - a környezet iránti érzékenységet: szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás, energia- és víztakarékosság;
  - harmonikus környezet létrehozását (udvar, csoportszoba);
  - erősíti a hovatartozás érzését: jeles napokhoz fűződő népi,- helyi, - családi szokások, hagyományaink megismertetése, ápolása;
  - hazánk nevezetességeinek - szülőföld, hazai táj, tárgyi kultúra - megismerését.
- A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett, gazdagítsa a tevékenységekben való alkalmazás lehetőségeit, teremtsen problémahelyzeteket.
- Biztosítson több időt a kiemelt figyelmet igénylő kisgyermek számára gyakorlásra, tapasztalásra.

Természetvédelem az óvodások segítségével:

A természetvédelem célja az élőhelyeknek és a természeti tájnak a megőrzése, károsodásainak megelőzése, mérséklése vagy elhárítása.

A természetvédelmi munkába úgy vonhatjuk be a gyermekeket, ha életkorukat, fejlettségi szintjüket és a fokozatosság elvét mindenkor szem előtt tartjuk.

- évszakoknak megfelelő kerti munka végzése,
- természetsarok gondozásában való részvétel,
- természetes anyagok felhasználása a nevelés folyamatában / csak amit a természet „elenged”,
- képek, levelek, termések gyűjtése,
- állatok, növények védelme, óvása,
- téli madáretetés, folyamatos gondoskodás a madarokról,
- az anyagok újrahasznosítása,
- takarékosagra nevelés / víz, áram, stb. /,
- szelektív hulladékgyűjtés.

Biztonságos közlekedés megalapozása

Célunk, hogy a gyerekek elsajátítsák az alapvető ismereteket és készségeket, amelyek a biztonságos és kulturált gyalogos közlekedéshez szükségesek. Javuljon a közlekedési környezet információinak felfogása, feldolgozása. Fejlődjön a gyerekek mozgása, koordinációs készsége.

Számos óvodai foglalkozás és program ad lehetőséget arra, hogy foglalkozzunk ezzel a témakörrel. Így elsajátíthatják azokat a részképességeket, amelyek a biztonságos közlekedést segítik, s amelyek megalapozzák a későbbi bonyolult közlekedési helyzetek megértését, a helyes döntést és viselkedést.

Mindezek segítségével óvodáskor végére megalapozódnak azok a szokások, szabályok, melyek a természet védelmét, a környezet rendjét és a biztonságos közlekedést segítik elő.

A fejlődés várható eredményei:

- Kialakul a fenntarthatóság igénye, alapozódik ökológiai szemlélete.
- Szívesen vállalkozik a felvetett problémák megoldására.
- Környezettudatos nevelésünk eredményeként a gyermek megszereti az élővilágot, elfogadja, hogy a természetet, az élőlényeket óvni, védeni kell.
- Szűkebb környezetében tájékozódni tud, alakul irányérzéke, fejlődnek gyalogos közlekedési ismeretei.
- A gyermek elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, szűkebb és tágabb környezetéről.
- Nemzeti identitástudata erősödik.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait.
- Elemi, matematikai ismereteikkel rendelkezik.

7.7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés egyik fontos eszközének, továbbá a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakítása egyik formájának tekintjük a munka jellegű játékos tevékenységet.

A gyermek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetében látott felnőtt munkacselekvéseket játékában utánozza.

Az önként vállalt feladatok végzése során a gyermek megéli a közösségért való tevékenykedés örömét, ami a normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet. A munka jellegű tevékenységek az óvodai élet teljes folyamatában jelen vannak:

- önkiszolgálás,
- naposi munka,
- a mindennapi élettel kapcsolatos állandó és alkalmi munkák (teremrendezés, kerti munka, növények gondozása).

Cél:

- A munka szépségének és örömeinek megismerése. Az önbecsülés, önértékelés pozitív irányú befolyásolása.
- A természeti és társadalmi környezetből ismeretek, tapasztalatok szerzése.

Feladat:

- Olyan készségek kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a közösségi kapcsolatokat és elősegítik a cselekvő tanulást.
- A társas kapcsolatok fejlesztése, a csoportra jellemző erkölcsi normák, szabályok kialakítása.
- Cselekvő tanulással a munka jellegű tevékenységek elsajátítása.
- A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, tulajdonságok alakítása a gyermekek egyéni képességeinek figyelembevételével.
- Önbizalom, önállóság fejlesztése.

Anyanyelvi nevelés feladatai a munka jellegű tevékenységek során:

A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák gyakorlása (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra készítés, kérdés, buzdítás, dicséret).

A munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések megnevezése, mondatba foglalása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Legfontosabb feladata a példaadás.
- Mutassa be a munkajellegű tevékenységek fázisait.
- Ismertesse, gyakoroltassa az alapvető balesetvédelmi szabályokat.
- Nyújtson segítséget a feladatok helyes elvégzéséhez.
- Biztosítson a munkavégzés fázisainak és fogásainak elsajátításához megfelelő mennyiségű gyakorlási lehetőséget.
- Segítse a gyerekek sikerélményhez juttatását, az egyénileg vagy közösen végzett munka örömeinek átélését.
- Munkavégzés során folyamatosan buzdítson, dicsérjen, a gyerekeket reálisan, vagyis saját magukhoz mérten értékelje.
- Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladatok jelentőségét láttassa meg, ismerje el és óvja.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek optimális terhelése motiváltságuknak megfelelően.

A fejlődés várható eredményei:

- Szívesen végez munka jellegű tevékenységeket és alkalmi megbízatásokat.
- Tudja a munkafolyamatokat, ismeri és betartja a balesetvédelmi szabályokat.
- Megtanulja az eszközök használatát.
- Környezete növényeit, állatait óvja és gondozza.
- Társas kapcsolataiban segítőkész.

7.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai tanulás nem az ismeretek elsajátítását jelenti, hanem a képességek, kompetenciák fejlődését.

Az óvodában a tanulás folyamatos, mely az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógusok által kezdeményezett tevékenységi formákban és időkeretben valósul meg, tudatos szakmai tervek, célok, korszerű pedagógiai módszerek alkalmazásával.

A kisgyermekben a legfőbb mozgatóerő a *cselekvési vágy, a játszási kedv, a mozgásigény, a közlési-, kérdezési vágy és a kíváncsi figyelem*. Éppen ezért az óvodai tanulás folyamatát elsősorban az önálló felfedezés, a tevékenységekben való cselekvő részvétel határozza meg és csak másodsorban az ismeretek elsajátítása. A kisgyermek életkori sajátossága, hogy a környezetét utánozza, a látottakat elraktározza, próbálgat, ismételget, kombinál, megpróbál újat alkotni. A valódi tudás csak az lehet számára, amit Ő maga fedez fel, tapasztal meg, él át, sajátít el.

Mindezek figyelembevételével biztosítjuk, azokat a feltételeket, melyek megfelelően támogatják egészséges fejlődésüket: elfogadó, empátikus, pedagógusi attitűdöt, szeretetet, bizalomteljes légkört, biztonságos és megfelelő teret, időt, a képzelet és a kreativitás fejlődését segítő, inspiráló környezetet, élményeket, érzékszerveket megmozgató önálló tapasztalási lehetőségeket, kellő szabadságot, megfelelő eszközöket, melyekkel felfedezheti a világot, megismerheti önmagát.

Cél:

- Minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék.
- A tanulási folyamatban fejlődjenek a gyermekek kompetenciái, készségei, képességei, kreativitása, tanulási attitűdje.
- Adjon alkalmat a tapasztalatszerzésre, felfedezésre, a kreativitás erősítésére.

Feladat:

- Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükséglethez és egyéni képességhez igazítva.
- Az iskolai beilleszkedés, az iskolára való alkalmasság közvetett elősegítése az óvodai nevelés eredményeképpen.
- A gyermek a tanulás folyamán váljék érdeklődővé, kíváncsivá.
- Legyen képes elmélyült foglalkozásra.
- Önállóan, leleményesen tevékenykedjen, kísérletezgeszen.
- Ötletei, elképzelései legyenek, amihez a kivitelezés módját is keresi.
- Legyen képes a szem-kéz összerendezett koordinált, célszerű együttes mozgására.
- Igénye legyen az elkezdett tevékenységek befejezésére.
- Tudjon kompromisszumokat kötni.

- Környezetéhez tudjon alkalmazkodni.
- Fejlődjön figyelme, feladattudata, koncentráló képessége, helyzetfelismerése, alakuljanak gondolkodási alapműveletei.
- A gyakorlási lehetőségek sokszínűségével alkalmazható tudásra tegyen szert.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzásos, minta– és modellkövetéses magatartás és viselkedés tanulása /szokások/;
- spontán, játékos tapasztalatszerzés;
- játékos cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra építő tapasztalatszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, felfedezés;
- gyakorlati problémamegoldás.

A tanulás az óvodapedagógus támogatásával, komplex tevékenységi formákban, projektekben, a gyermekek ötleteit beépítve valósul meg.

Az óvodapedagógus feladata:

- A tanulási folyamatban építsen a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Biztosítson lehetőséget a megismerési képességek fejlesztésére.
- Nyújtson lehetőséget a gondolkodás örömének átélésére, a gondolkodási műveletek alkalmazására.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör, inger gazdag környezet kialakításával biztosítson lehetőséget a tapasztalatszerzésre.
- A tanulási folyamatban biztosítsa a felfedezés, rácsodálkozás, kipróbálás lehetőségét, segítse elő az elsajátítottak sokoldalú, gyakorlati alkalmazását.
- Támogassa az egyéni tanulási utak bejárását, igazodjon a gyermeki szükséglethez, és egyéni képességekhez.
- Biztosítson lehetőséget az ismeretanyag pontosítására, rögzítésére.
- Segítse elő a gondolkodás és a beszéd tudatossá válását.
- Használja ki a spontán szituációkat, amelyek alkalmasak az ismeretszerzésre.
- Juttassa sikerélményhez a gyermeket.
- A tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel motiválja a gyermek, tanulási tevékenységét, személyiségének kibontakozását.

- Az óvodapedagógus sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálásával az interaktív tanulási-tanítási módszerek dominanciájával tudatosan, tervszerűen fejlessze a gyermekek személyiségét a fejlődési sajátosságok figyelembe vételével.

A fejlődés várható eredményei:

- Képes a társakkal, felnőttekkel való hatékony kommunikációra, együttműködésre.
- Képes a teljesítményen keresztül történő én érvényesítésre, önállóságra.
- Érdeklődő, figyelme könnyen felkelthető környezete és összefüggései iránt.
- Feladattartása, munkatempója életkorának megfelelő, kivárára képes.
- Képeken keresztül felismeri az összefüggéseket (képolvadás).
- Képes a hallott információk pontos észlelésére (adott hangok kiemelésére, adott hangok egymásutánosságának felismerésére, hangcsoportok egységbe foglalására).
- Képes a látott, hallott információk összekapcsolására, cselekvő visszaadására.
- Problémahelyzet cselekvés útján való önálló megoldására képes.
- Képes rövid idejű vizuális - verbális memorizálásra, szándékos felidézésre.
- Önálló, kezdeményező, ismeri saját értékeit.
- Képes tapasztalatait, gondolatait érthetően kifejezni, szavakba, mondatokba foglalni.
- Alakulóban van feladattudata.
- Képes a szándékos figyelemre, a tudatos felidézésre.
- Tud kreatívan gondolkodni, elmélyülten tevékenykedni.
- Képesek követni az elemi szabályokat, illetve önmaga is alkot új szabályokat.

8. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

8.1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplői a gyermek és az óvodapedagógus, jelenlétük a nevelés egész folyamatában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus modell, mintát jelent a gyermekek számára, személyisége az elfogadó, segítő és támogató attitűdön alapszik.

Az eredményes óvodai neveléshez az óvodapedagógus, a gyógypedagógus, óvodapszichológus, és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak

(pedagógiai asszisztens, gyógypedagógiai asszisztens, dajka) összehangolt együttműködésére van szükség.

Munkájukat egyre inkább a gyermekek napirendjéhez igazodva a gyermekek és az óvodapedagógusok körében töltik. Átértékelődött a segítői szerepkör; a nevelés fontos segítői, akik mintául is szolgálhatnak gyermekeink számára. Ezáltal a közvetlen, aktív pedagógiai környezet résztvevőivé válnak.

Magatartásuk, viselkedésük, öltözködésük, a munkához való viszonyuk példamutató a gyermekek, a szülők és a többi alkalmazott számára.

Figyelmet, megértést, elfogadást tükröző stílus, hangnem és viselkedés jellemzi őket, valamint a személyiség tiszteletben tartása mindhárom irányban.

Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermekeket. Megteremti annak lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek segítségével megismeri a környező világot és átéli a tanulás örömét.

Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg. Mindennek az alapja, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.

Minden gyermek eléri az iskolára alkalmasságot, az iskolára készséget, csak nem egyformán, nem egy időben, és nem egy ütemben.

Az óvodáskorú gyermekek magatartását érzelmei befolyásolják. Ezért fontos, hogy a más gyermekekkel és felnőttekkel való kapcsolataik során pozitív, kedvező hatások, élmények érjék. Nevelési cél, hogy a gyermek az óvodapedagógusban és az óvodában dolgozóknak társra, ha kell, természetes támaszra találjon. Közös nevelőmunkájuk során olyan pedagógiai helyzeteket teremthetnek, amelyek a beszélő környezet alakítását is szolgálják.

Az óvodában a nevelőmunkát óvodapedagógus végzi, ottléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek, ezért amíg gyermek tartózkodik az óvodában, addig biztosítva van az óvodapedagógus jelenléte is.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakemberek közreműködését is igényli az óvodai nevelés során. Óvodánkban ezt a fejlesztést az utazó

fejlesztő-, illetve gyógypedagógusok, logopédusok, valamint helyben gyógypedagógus, óvodapszichológus, pedagógiai-, gyógypedagógiai asszisztensek végzik.

A nevelőtestület képzettségi mutatói

Képzettség iránya	Képzésben részt vett pedagógusok
Pedagógusok	
Óvónőképző Főiskola	50 fő
Óvodapszichológus szak	1 fő
Gyógypedagógus	1 fő
Másoddiplomás képzésben vett részt	
Tanár, tanító	3 fő
Pedagógus szakvizsgával rendelkezők	
Közsoktatás vezető	10 fő
Óvodamenedzser	1 fő
Mentálhigiénés szakember	1 fő
Mesterpedagógus – tanfelügyeleti szakértő	1 fő
Gyakorlatvezető óvodapedagógus	4 fő
Minősített pedagógus	4 fő
Pedagógus szakvizsga megszerzése folyamatban van	2 fő
ECDL vizsgát tett	
Valamennyi modulból	2 fő
Szakvégtzettséggel rendelkező pedagógiai munkát közvetlen segítők	
Dajkai végzettséggel rendelkező dajkák	24 fő
Gyógypedagógiai-,pedagógiai asszisztensek	7 fő

8.2 Tárgyi feltételek

Intézményünk rendelkezik a Pedagógiai Program megvalósításához szükséges a jogszabályban előírt tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületeit, udvarait, kertjeit, berendezéseit oly módon alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmet. Megfelel testméreteiknek, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetővé tesszük mozgás- és játékgigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vesszük körül.

A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és biztonságukra oda figyelve helyeztük el. Óvodánkban ugyanakkor biztosítjuk a

megfelelő munkakörnyezetet munkatársainknak, illetve a kulturált környezetet, a szülők fogadásához is

Az eszközbeszerzésnél alapelveink:

- Esztétikum. (Berendezési tárgyak, játékok)
- Feleljen meg a gyermekek életkorának, fejlettségének. (Méret)
- A gyermek fejlesztését szolgálja. (Játékeszközök)
- Feleljen meg a biztonsági előírásoknak.

8.3. Napirend (Javaslat)

A napirendünkben a szabad játék kiemelt jelentőségű, ez az időbeosztásban is megmutatkozik.

6 ⁰⁰ – 11 ⁴⁵	11 ⁴⁵ – 15 ⁰⁰	15 ⁰⁰ – 18 ⁰⁰
Csoportokhoz alkalmazkodva változtatható!		
Játék, szabadjáték, egyéb szabadon választott tevékenység. Előkészület az étkezéshez. Étkezés. Öltözködés és egyéb gondozási teendők ellátása. Szabadjátékban, játékban tanulás, és a gyermek egyéni szükségleteihez igazodó mozgás.	Öltözködés és egyéb gondozási teendők ellátása. Előkészület az étkezéshez. Étkezés. Egészséges életmódhoz kapcsolódó egyéb gondozási teendők ellátása. Pihenés.	Öltözködés és egyéb gondozási teendők ellátása. Előkészület az étkezéshez. Étkezés. Játék, szabadjáték, egyéb szabadon választott tevékenység.

8.4.Hetirend (Javaslat)

Testnevelés	Kötelező jellegű foglalkozás heti 1 alkalommal, 30' – 45'
Anyanyelvi nevelés, Vers, mese, Ének, zene, gyermektánc, énekes játék, Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, Mozgás, Külső világ tevékeny megismerése	A gyermekek napi érdeklődésének megfelelően folyamatosan történnek szabadjátékban, játékban tanulás formájában a hét bármely napján.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Az óvoda működését befolyásoló alapidokumentumaink:

- ÓNOAP
- Óvoda Pedagógiai Programja
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Házi rend
- Vezetői pályázat
- Munkaterv és az éves beszámoló a nevelési feladatokról

8.5. A fejlődést nyomon követő rendszer**Alapelv:**

- Minden gyermek „más”, egyedi kompetenciákkal rendelkezik, így a gyermek fejlődését elsősorban önmagához kell mérni.
- Az óvodai élet során a megismerés, a gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és folyamatos.

Cél:

- Információszerzés.
- Fejlesztési irány kijelölése, megvalósítása.
- Iskolára való alkalmasság.
- Nyomon követés.

Óvodapedagógus feladatai:

- anamnézis felvétele, szülővel való konzultáció
- természetes közegben minél szélesebb körű ismeretek szerzése a gyermekről
- intézményi szinten kialakított normák szerinti megfigyelés, mérés végzése és rögzítése
- a megfigyelési, mérési eredményekre épülő éves pedagógiai munka tervezése
- egyéni fejlesztési tervek készítése
- a gyermek egyéni érésének, fejlődési ütemének tiszteletben tartása mellett a leghatékosabb fejlesztő hatások biztosítása
- a gyermek kedvelt tevékenységére alapozva sikerélményhez juttatás
- hagyományos és korszerű változatos módszerek alkalmazása
- periodikusan ismétlődő kontrollmérések végzése

Az óvodai nevelés tervezésének dokumentumai:

A csoportnapló tartalmazza a csoportprofilnak megfelelő beszoktatási, befogadási, visszaszoktatási tervet, nevelési terveket, nevelési tervek értékelését, az éves tanulási tervet (projekttervezéshez igazítva) tématerveket, projektterveket.

A Fejlődési napló tartalmazza a gyermekek anamnézisének, a fejlődés főbb mutatóit és eredményeit.

Alkalmazott mérési eszközök telephelyenként:

- Észak-Kelenföldi Óvoda Székhely: DIFER
- Keveháza Utcai Óvoda telephely: SINDELAR
- Újbudai Napraforgó Óvoda telephely: DIFER

- Újbudai Palánták Óvoda telephely: BAKONYINÉ FÉLE MÉRŐLAP, GYERMEKTÜKÖR, szükség szerint DIFER

8.6. Óvodánk kapcsolatai

Az Észak – Kelenföldi Óvoda kapcsolatrendszerének alakításánál célunk, hogy tartalmas kapcsolatot tartsunk fenn minden olyan külső és belső, közvetlen vagy közvetett partnerrel, akikkel együttműködve hatékonyabban végezhetjük gyermekeink fejlesztését.

Az óvoda kapcsolatrendszerében kiemelt helyet foglal el a családokkal való kapcsolattartás. A kapcsolattartás formáiban, az alkalmazott módszerekben a nyílt kommunikációt, tájékoztatást tekintjük követendőnek. A nyitottabb kapcsolat biztosítja számunkra a visszacsatolást a szakmai fejlődés, fejlesztés, az eredményesebb működés érdekében.

Mint érzékelhető az óvodánk kapcsolatrendszerében a családokkal való kapcsolatot tartjuk a legfontosabbnak.

A szülőkkel való együttműködésnek, a sokoldalú partnerkapcsolatnak már hagyományai vannak az előd intézményekben, és évről-évre kutatjuk az újabb lehetőségeket a kapcsolat további erősítésére.

A szülők igényeinek ésszerű kielégítésére törekszünk már a beiratás és befogadás időszakában is.

Az óvoda valamennyi dolgozója felkészülten fogadja az érdeklődő szülőket. A kollégákkal és a vezető társakkal folytatott személyes beszélgetések során teljes képet kapnak az óvoda szolgáltatásairól.

A nyitottság pozitív hatása elfogadtatta a kollégákkal a „*másság*” létezését. Lehet másképpen is hatékonyan együttműködni, és mégis megtartani az intézmény intimszféráját is.

A nyitottság pozitív hatását megérezvén könnyebben kommunikálnak egymással és az érdeklődő szülőkkel.

Felkelti érdeklődésüket a lehetőség és újabb fejlesztési lépések keresésébe kezdenek.

A szülők körében a jövőben is tervezzük a partneri elégedettségi mérést, hogy tisztában legyünk igényeikkel és véleményükkel.

A bölcsődével, a többi óvodával és a közeli általános iskolákkal évek óta folyamatos a kapcsolatunk. Ennek fenntartása és fejlesztése közös feladatunk marad.

A XI. kerületi Önkormányzat helyi képviselőivel, a Humánszolgálati Igazgatóság Köznevelési csoportjával, a GAMESZ vezetésével, az Újbudai Pedagógiai Irodával, a POK munkatársaival is korrekt munkakapcsolatot tartunk fenn.

A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XI. kerületi Tagintézményével és annak telephelyeivel, az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Módszertani Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálattal kapcsolatunk folyamatos, továbbra is igényeljük szakirányú segítségüket.

Óvodánk előd intézményei mikrokörnyezetükkel is tartották a kapcsolatot, ezt a jövőben is szeretnénk megőrizni, s továbbfejlesztési elképzeléseink között szerepel, hogy további integrációkat építsünk ki. Szeretnénk a mi óvodánkat választó családok gyerekeinek biztonságot, és magas szintű nevelést biztosítani a partnerek segítségével, előkészítve őket a következő fejlődési fokra, az iskola életre.

8.7. Ünnepek, hagyományok

Az ünnepek, hagyományok jelentős események óvodánk életében, a közösségi – érzelmi nevelést tartalmazó részek. A közös élmény erősíti az összetartozás érzését. A hagyományok közel hozzák a tágabb és szűkebb környezet eseményeit a gyerekekhez. Az ünnepek kiemelkednek óvodánk mindennapjaiból, szebbé teszik életünket a vidám hangulatú, felszabadult együttlétek.

Az előkészületekben gyermekeink életkoruknak megfelelően, tevékenyen vesznek részt, melybe bevonjuk a családokat is. Megalapozzuk az ünnepekhez való pozitív viszonyukat, az örömteli közös készülődés, boldog várakozás és ünneplés közben szerzett pozitív tapasztalat és élmény nyújtásával.

Óvodai ünnepeink a társadalmi és néphagyományokhoz kapcsolódnak. Az évről-évre visszatérő ünnepek biztonságot, megnyugtató eligazodást jelentenek gyermekeink életében, így életkoruknak megfelelően, fokozatosan bővülő tartalommal töltjük meg ezeket. A hagyományok ápolása számunkra a kollektív örömélmény átélésének fontos színtere.

A jeles napok alkalmával a gyermeket a szűkebb és tágabb környezete felfedeztetésével, megismertetésével a tudatos természetszeretetre, a természet megóvására is neveljük a családok aktív bevonásával (gyermekmunkákból kiállítás, óvoda díszítése, óvodaudvar szépítése, kirándulás, séták)

- Magyar Népmese Napja
- Zöld jeles napok
- Mikulás
- Advent
- Karácsony
- Farsang (télbúcsúztató)
- Március 15.
- Húsvét
- Anyák napja
- Nemzeti összefogás napja
- Búcsú az óvodától
- Gyermeknap
- Évzáró

Észak Kelenföldi Óvoda Székhely

- A Zene napja
- A gyaloglók napja
- „Zsibvásár” a fenntarthatóság jegyében
- Márton napi vigasságok
- Mackó nap az óvodában
- Biciklis nap
- Könyv napja

Keveháza Utcai Óvoda Telephely

- Csoportnapok (kacsa nap, katica nap, őzike nap, süni nap, Micimackó nap, vackor nap)
- Almaszüret
- Iskolás lesz a gyereink
- Kerület napja
- Sportnapok
- Keve nap
- Keve-kavalkád

Újbudai Napraforgó Óvoda Telephely

- Tanösvények
- Márton napi vigasságok
- Téli családi teadélután
- Adventi bábozás
- Karácsonyi vásár
- Táncház

Újbudai Palánták Óvoda Telephely

- Almaszüret
- Palántává fogadás ünnepe, szüreti mulatsággal
- Életmód hét
- Karácsonyi kézműves műhely
- Művészetek hónapja
- Sport napok
- Mese- mese mátká
- Palánták nap
- Pünkösdi vásár
- Erdei tábor

9. INTEGRÁCIÓ

„Vendég vagy a világban és ez a világ befogadó”

Inkluzív pedagógiai szemlélet

Az inkluzív nevelés megköveteli, hogy az óvodai nevelés mindenki számára úgy szerveződjön, hogy minden gyermeket individuális sajátosságainak megfelelően fejlesszen. Ehhez elengedhetetlen, hogy a nevelőtestületben szemléletváltás történjen. Az óvodapedagógusok a differenciáló, önértékelésre is alkalmas pedagógia módszereivel dolgoznak, szorosan együttműködve a gyógypedagógussal, közösen alkalmazva a különböző módszereket, szükség szerint korrekciók felvállalásával.

Az inkluzív nevelés lehetőséget ad a gyermekeknek, hogy részt vegyenek a közösség életében, biztosítva a jogot ahhoz, hogy az adott közösséghez tartozzanak.

Intézményünkben biztosítjuk:

- a hátrányos megkülönböztetés tilalmát
- az emberi méltóság tiszteletben tartását
- az egyenlő hozzáférés esélyét
- a multikulturális nevelésen alapuló társadalmi integráció lehetőségét
- a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését,
- a társadalmi szolidaritás kialakítását

Az óvodás korú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Intézményünk a családokkal kialakuló bizalomra építve biztosítja a kisgyermekek fejlődéséhez, neveléséhez szükséges optimális feltételeket. Erősítjük azokat a személyiség jegyeket, amelyek megkönnyítik az iskolai közösségbe történő beilleszkedést. Elősegítjük a hátrányok csökkenését, gondot fordítunk az életkori és egyéni sajátosságok, illetve az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátására is.

Integráció

Az integráció, mint feladat nagyon körültekintő, és átfogó szakmai munkát igényel minden óvodapedagógustól és a pedagógiai munkát segítő kollégáktól, de a Szülői

Szervezettől is, hiszen a sérült kisgyermek befogadása mellett nem elhanyagolható a szülők befogadása a szülői közösségekbe. Így együtt, közösen tudjuk csak céljainkat elérni, amelyeket nevelőtestületünk az alábbiakban fogalmazott meg.

Az integráció célja:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek közösségbe történő beillesztése, az ép társakkal való együttnevelése, szocializációjuk könnyebbé tétele.
- Az esélyegyenlőség biztosítása
- Tehetséggondozás
- Az autizmusból fakadó hiányzó, vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása
- A sajátos nevelési igényű kisgyermek és az őt támogató családok közötti együttműködés elősegítése, bevonásuk a teljes óvodai életbe az inkluzív pedagógiai módszerek segítségével
- A segítő hálózat munkájának elfogadása, hatékony támogatása.

A Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése

Alaptevékenységünk

Észak – Kelenföldi Óvoda	Alaptevékenység megnevezése
<p style="text-align: center;">Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai Észak-Kelenföldi Óvoda Székhely Újbudai Napraforgó Óvoda Telephely</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Különleges bánásmódot igénylő, enyhe értelmi fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján. - Különleges bánásmódot igénylő, autizmus spektrum zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján. - Különleges bánásmódot igénylő, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján. - Olyan különleges bánásmódot igénylő (de nem sajátos nevelési igényű), beilleszkedési, tanulási,

	<p>magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján, akik életkorukhoz viszonyítottnan jelentősen alulteljesítenek, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe való beilleszkedésük, továbbá személyiség fejlődésük nehezített vagy sajátos tendenciát mutat.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kiemelt figyelmet igénylő, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése. - Gyógytestnevelési pedagógiai szakszolgálati feladatok ellátása.
<p>Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai Keveháza Utcai Óvoda Telephely</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Különleges bánásmódot igénylő, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján. - Olyan különleges bánásmódot igénylő (de nem sajátos nevelési igényű), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján, akik életkorukhoz viszonyítottnan jelentősen alulteljesítenek, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe való beilleszkedésük, továbbá személyiség fejlődésük nehezített vagy sajátos tendenciát mutat - Kiemelt figyelmet igénylő, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése. - Gyógytestnevelési pedagógiai szakszolgálati feladatok ellátása.

<p style="text-align: center;">Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai Újbudai Palánták Óvoda Telephely</p>	<p>Különleges bánásmódot igénylő, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Olyan különleges bánásmódot igénylő (de nem sajátos nevelési igényű), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján, akik életkorukhoz viszonyítottan jelentősen alulteljesítenek, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe való beilleszkedésük, továbbá személyiség fejlődésük nehezített vagy sajátos tendenciát mutat - Kiemelt figyelmet igénylő, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése. - Cukorbeteg gyermekek integrált nevelése. - Gyógytestnevelési pedagógiai szakszolgálati feladatok ellátása.
--	---

Az Észak-Kelenföldi Óvoda **valamennyi intézményében** az Alapító okiratában rögzített, a fenntartó által meghatározott sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel. Figyelembe kell vennünk a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveit, melyet a 2/2005. (III.1.) OM rendelet szabályoz.

Intézményünk Alapító okirata az alábbiak szerint határozza meg alaptevékenységeinket, melyek a székhelyre és valamennyi telephelyre érvényesek.

- Különleges bánásmódot igénylő, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján
- Olyan különleges bánásmódot igénylő (de nem sajátos nevelési igényű), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján, akik életkorukhoz viszonyítottan jelentősen alul teljesítenek, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe történő beilleszkedésük, továbbá személyiség fejlődésük nehezített vagy sajátos tendenciát mutat.

- Kiemelt figyelmet igénylő, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése
- Gyógytestnevelési pedagógiai szakszolgálati feladatok ellátása

Intézményünk Újbudai Palánták Óvoda telephelyén

(1119 Budapest, Mérnök u. 42.) Alapító okiratunk alaptevékenységként írja elő:

- **A cukorbeteg** gyermekek integrált nevelését.

Óvodánkban próbálunk eleget tenni a diabéteszes gyermekek napi ellátásának. Eddigi tapasztalataink alapján már kiderült számunkra, hogy minden eset más, ezért mindennél fontosabb a családokkal való szoros együttműködés, illetve a folyamatos napi kapcsolattartás biztosítása, mely alapvetően meghatározza feladatainkat.

A gyermekek ellátásában kiemelten igaz, hogy a család irányítása és felelőssége az elsődleges, mi a gyermek szükséges ellátását biztosítjuk.

Fontos a gyermekek zavartalan ellátásának érdekében a Fenntartóval történő folyamatos kapcsolattartás. Szintén elengedhetetlen a konyhával való kapcsolat, hiszen cukorbetegség kezelésében meghatározó az étkezés, melyet az étkezésenkénti grammra bontott cukormennyiség alapján dietetikus határoz meg.

Feladat:

- Állandó, folyamatos, naprakész kapcsolattartás a szülőkkel és alkalmanként a gyermek szakorvosával.

Intézményünk Székhelyén (1119 Budapest, Tétényi út 46-48., valamint

Újbudai Napraforgó Óvoda telephelyén (1119. Budapest, Bikszádi utca 57-59.) alapfeladataink az alábbiakkal bővülnek.

- Különleges bánásmódot igénylő, enyhe értelmi fogyatékos sajátos nevelési gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján
- Különleges bánásmódot igénylő, **autizmus spektrum zavarral küzdő** sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján.

„Az autizmus –spektrumzavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikáció és a sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben

nyilvánul meg. Az autisztikus gyermekre legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képesség sajátos hiányossága, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmas viselkedés, a szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése és az egyenetlen képességprofil. A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autisztikus kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata.” /1. sz. melléklet a 2/2005. (III. 1.) OM rendelet: A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei/

Óvodapedagógus feladatai:

- A nem sérült társakban és szüleikben alakítsa ki a tolerancia, a segítség lehetőségeit, az együttműködés formáit- felkészítés a sajátos nevelési igényű kisgyermek fogadására.
- Az egyéni fejlesztés érdekében biztosítson rugalmas szervezeti kereteket.
- Keressen alternatívákat különböző nevelési helyzetek, problémák megoldásához.
- Alkalmazza a gyógypedagógiai munkát végző szakemberek által javasolt sérülés specifikus terápiákat/ gyógypedagógus, logopédus, gyógytestnevelő, pszichológus/.
- Rendszeresen konzultáljon a gyógypedagógussal, illetve az integrációt segítő szakemberekkel; készítse el az egyéni fejlesztési terveket, individuális módszereket, technikákat alkalmazza a gyógypedagógus iránymutatásával.
- Folyamatosan kövesse nyomon a gyermek fejlődését a gyógypedagógus ellenőrzése mellett.
- Alkalmazkodjon az eltérő képességekhez, viselkedésekhez.
- Működjön együtt és megfelelően tájékoztassa a sérült kisgyermek családját.
- Fogadja el és használja az autizmussal élő kisgyermek fejlesztéséhez szükséges eszközöket.
- Bővítse a kompenzációs lehetőségeket a nem, vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével.
- Törekedjen a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- Ismerje fel és gondozza a gyermek valamely területen kiemelkedő teljesítményét.
- Sajátítsa el az integrált kisgyermek ellátásához és fejlesztéséhez szükséges tudásanyagot – folyamatos önképzés, szakmai fórumokon való részvétel, konzultációk a rendszerszemléletű gyakorlat kialakítása érdekében.

10 dolog, - amiről minden autizmussal élő gyermek úgy gondolja, hogy tudnod kell!

1. Én mindenek előtt és legjellemzőbben egy gyermek vagyok. Autizmussal élek. Az autizmus nem elsődleges tulajdonságom.
2. Mivel a nyelv nagyon nehéz a számomra, elsősorban a vizuális információk segítenek az eligazodásban. Kérlek, hogy arra koncentrálj, és arra építs, amit tudok és ne arra, amit nem.
3. A szenzoros érzékelésem zavaros.
4. Segíts a társas kapcsolatok kialakításában.
5. Kérlek, hogy ne felejts el különbséget tenni aközött, hogy: nem fogom megcsinálni (mert nem akarom) és nem tudom megcsinálni (mert nem vagyok képes rá).
6. Próbáld azonosítani, hogy mi az, amitől kiborulok.
7. Konkrét gondolkodó vagyok. Ez azt is jelenti, hogy a beszédet gyakran szó szerint értelmezem.
8. Ha családtagom vagy, kérlek szeress engem feltétel nélkül.
9. Kérlek, légy türelmes azzal, hogy a szókincsem gyengébb.
10. TÜRELEM, TÜRELEM, TÜRELEM

(Ellen Notbohn)

Mit kapunk mi az autista gyermekkel?

- Apró dolgoknak tudjunk örülni
- Türelem – ÉRTÉK
- Önbecsülés

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése, fejlesztése

- A sajátos nevelési igény kifejezi a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékosság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását;
- a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéshez szükséges.

Cél:

- Az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődési üteméhez.
- Fejlesztésük a számukra megfelelő területen valósuljon meg.
- A szociális kompetenciák alakítása, fejlesztése.
- Tudatos önállóságra nevelés – önkiszolgáló tevékenységek, különösen az alapvető testi szükségletek kielégítésére irányuló tevékenységek fejlesztése, a gyermek saját lehetőségeinek határain belül.
- A sajátos nevelési igényű gyermeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl.
- A habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiai programjai váljanak az óvodai nevelés programjának tartalmi elemeivé.
- A gyermekek közösségbe történő beilleszkedésének folyamatos segítése.

A nevelés, a fejlesztés feltételeit a Köznevelési Törvény és az azokhoz kapcsolódó jogszabályok határozzák meg.

A gyermekek habilitációs és rehabilitációs célú fejlesztésének alapja a szakértői bizottságok szakvéleménye. A fejlesztés rövid távú céljait a fejleszthetőséget tükröző komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük nevelő munkánk folyamatában.

A diagnózis alapján kezdhető el a speciális óvodai fejlesztés, a megfelelő szakemberrel szorosan együttműködve.

A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/ vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi óvodában történő együttnevelés – az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembe vételével – minden esetben egyéni döntést, esetenként egyéni fejlesztést igényel.

Feladat:

Szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermekek számára

- Fejlődési sajátosságok alapos megismerésére törekvés;
- sérülés specifikus módszerek, terápiák biztosítása;
- egyéni szükségletekhez igazodóan speciális eszközök használata
- kompenzációs, korrekciós lehetőségek körének bővítése a kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével az óvodai élet során;
- sokoldalú tapasztalatszerzésre alapozva alternatív lehetőségek biztosítása a tevékenységek megválasztásánál, lehetőség a gyakorlásra;
- annak felismerése, hogy a gyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes
- rugalmas szervezeti keretek;
- az óvoda pedagógusai, a segítő alkalmazottak és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával.”

Az óvodapedagógus feladatai:

- Vegye fel még az óvodai élet megkezdése előtt a kapcsolatot a sajátos nevelési igényű kisgyermek családjával, tájékozódjon a gyermek szokásairól, egyéni megnyilvánulásairól, érzelmi életéről, a családban alkalmazott nevelési módszerekről, a gyermekkel foglalkozó szakemberekről, a segítő hálózatról.

- Vonja be a szülőket az óvodai életbe.
- Elfogadó attitűd a gyermekkel. Nagyon fontos, hogy a csoportjába járó kisgyerekek értesüljenek az új kisgyermek érkezéséről. Példaadással kezeljék a sajátos nevelési igényű kisgyermek esetleges – a szokástól eltérő- érzelmi megnyilvánulásait, ezzel a elősegítve, hogy a közösség olyannak fogadja el a sérült kisgyermeket, amilyen.
- Figyeljen az Etikai Kódexben foglaltaknak megfelelő titoktartásra. Az információk diszkrét kezelése, azok kiadása csak a gyermek érdekében lehetséges az intézményvezetőnek, gyermekvédelmi felelősnek, családsegítő hálózatnak.
- Az intézmény valamennyi alkalmazottja felelős azért, hogy a gyermekek figyelmét minden pedagógiai eszközzel a másásra való nyitottság, elfogadás és a baráti kapcsolatok alakítása felé fordítsuk.

A fejlődés várható eredményei:

a.) A sajátos nevelési igényű gyermeknél:

- Tanulja az átlagos társadalmi érintkezés formáit, következményeit.
- Szocializációja magasabb szintet ér el.
- Mentálisan jobban viseli saját máságát.
- Fejlődik alkalmazkodó képessége, realisabb lesz önértékelése.
- Motiváltabb lesz.
- Jobban törekszik képességei kibontakoztatására.
- Megtanul küzdeni.
- Konfliktuskezelő stratégiákat sajátít el.
- Örömmel vesz részt a speciális fejlesztő foglalkozásokon.
- Szívesen jár óvodába, jól érzi magát. A közösségen belül megtalálja a helyét, nem válik peremhelyzetűvé.

b.) Az ép gyermeknél:

- Fejlődik alkalmazkodó képessége, morális értékrendje / empátia, tolerancia /.
- Tapasztalás útján érti meg a máság valódi jelentését.
- Tanulja az együttműködés formáit.
- Gyakorolja a segítségnyújtás formáit, felismeri annak szükséges mértékét.
- Erősödik önértékelése, önismeretei.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek

- tanulási nehézségekkel küzdők (lassú, motiválatlan, családi, szociális kulturális, nyelvi hiányok)
- tanulási zavarokkal küzdők (pl. diszlexia, diszgráfia, figyelemzavar, beszédhiba)
- magatartászavarok miatt problémás gyermekek (visszahúzó és depresszív – félénk, csendes, agresszív és inkonzekvens gyermek – engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív)

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tárja fel a problémát, keresse annak okait.
- Működjön együtt a probléma specifikus szakemberekkel.
- Készítsen egyéni fejlesztési tervet.
- Biztosítson lehetőséget a csoportos és párban folyó munkára.
- Tegye lehetővé a gyermekre szabott differenciált egyéni munkát.
- Biztosítsa az egyéni feladatokat.
- Következetesen kérje számon a megbeszélte egyéni vállalásokat.
- Törekedjen a gyermek pozitív megerősítésére.

Kivételes képességű gyermekek, tehetségígéretesek

Tehetségígéretnek tartjuk azt a kisgyermeket, aki egy vagy több területen az átlaghoz képest magasabb teljesítményre képes. Területei:

- művészi (rajz, zene)
- pszichomotoros tehetségek (sport, tánc, kézügyesség)
- szociális tehetség (vezető, szervező, irányító)
- intellektuális tehetségek (tudományok, logikus gondolkodás, figyelem, emlékezet)

Az óvodapedagógus feladatai:

- A felismerés után konzultáljon a családokkal, tájékoztasson a tehetséggondozó

intézményekről.

- Biztosítson a gyermek számára differenciált feladatokat a társaktól elkülönítve /gazdagítás- dúsítás módszere/
- Minden gyerekben keresse a tehetséget

Minden esetben fel kell hívni a figyelmet azokra a mutatókra, amelyek halmozott előfordulása tehetségígéretes gyermeket sejtet: megszállottság, fokozott kritikai érzék, állandó önelégedettség, a valamiben kiemelkedő gyermek teljesítményei nem mindig jók, munkavégzésük, fejlődésük nem egyenletes, nem mindig vesznek részt a közös munkában.

Megfigyelésünk során fel kell figyelni azokra a gyermekekre is, akik önmagukhoz, életkorukhoz képest kevésbé fejlettek. Továbbfejlesztésük, felzárkóztatásuk az óvodai nevelőmunka folyamán, vagy speciális szakszolgálat szintjén egyéni szintjükhöz szabott differenciálással történik.

Csoportok

- nemzeti kisebbséghez tartozók
- bevándorlók, migráns populációk

Az óvodapedagógus feladatai:

- Fogadja el és tisztelje a gyermeki személyiséget, a családot, védje az emberi jogokat és alapvető szabadságjogokat.
- Legyen előítélet mentes, közvetítsen elfogadó-befogadó példamutatást, magatartást.
- Tartsa tiszteltben a vallási, etnikai hovatartozást.
- Ismerje meg és vegye figyelembe a családok kulturális és családi értékeit, szokásait, hagyományait – egyetemes emberi jog.
- Biztosítsa az önazonosság megőrzését ápolását, erősítését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- Igyekezzen csökkenteni az előítéletekből származó kirekesztettség érzését / pl: beépíti nevelő munkájába migráns gyermekek által hozott kulturális értékeket/

A fejlődés várható eredményei:

Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérült, specifikus módszertani eljárások alkalmazása, amelynek hatására:

- a gyermek sikeresen beilleszkedik az integrált nevelési folyamatba;
- mérhetővé válik a gyermek önmagához mért fejlődése;
- az egyéni fejlesztési tervek hatására magabiztosabbá, érdekeltté válik;
- képes csapatban gondolkodni, dolgozni;
- együttműködik az óvodapedagógussal és a szakemberrel;
- a közösség tagjaként igénye lesz a közös programokon való részvételre;
- a családi programokon, otthoni tevékenységeken keresztül büszke lehet magára, szüleiére.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az óvodai nevelés közvetlen célja az esélyegyenlőség biztosítása terén a szegényebb családok gyermekeinél jelentkező kognitív hátrányok mérséklése. A pedagógiai és az egyéb lépések tehát nem szociális, hanem nevelési/pedagógiai irányultságúak. Minden lépés a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő - a beiskolázhatóságot biztosító - fejlődését szolgálja.

További céljaink:

- „A gyermek érdeke mindenek felett áll” elv betartása, betartatása.
- Az egyenlő bánásmód elvének érvényesülése, amely hozzájárul a hátrányok kompenzálásához és az esélyegyenlőség előmozdításához.
- Az intézményen belüli szegregációmentesség és diszkriminációmentesség.
- A kisgyermek nevelési, oktatási valamint társadalmi integrációjának támogatása /származásra, családi helyzetre, egészségi állapotára, fogyatékosságára való tekintet nélkül/.

Óvodapedagógus feladatai:

- Szorosabban működjön együtt és folyamatosan kommunikáljon a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek családjával.
- Folyamatosan tartsa a kapcsolatot a támogató társintézményekkel, szervezetekkel.
- Egyénre szabottan zárkóztassa fel és fejlessze az érintett kisgyermeket, teremtsen lehetőséget pozitív képességeiknek kibontakoztatására.
- Könnyítse meg az érintett kisgyermek és családjai integrációját az inkluzív pedagógia eszközeivel.

A szociális hátrányok kompenzálása

A szociális hátrányok kompenzálása nem jelenti azt, hogy az óvoda átveszi, átveheti a család, a szociális ellátórendszer vagy épp az önkormányzat szerepét. E helyett mélyebb együttműködésre törekszik a többi szereplővel, a szülőkkel, az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálatával, a fenntartóval, az iskolával, a civil szervezetekkel és más intézményekkel. Az óvoda csak a nevelési, szocializációs folyamatot közvetlenül akadályozó tényezők felszámolása terén bír hatékony eszközökkel.

Az egyenlő bánásmód követelmény és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell:

- a teljesítmények értékelése során;
- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során;
- a gyermeki jogok gyakorlása során;
- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járó juttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások);

- a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek nevelése során;
- az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során;
- a gyermek csoportban való elhelyezése során;
- szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön;
- megfelelő számú szülői igény esetén nemzetiségi nevelésben részesüljön.

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek:

- Munkánk tervezésénél figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyermeket nevelő családokét, esetleg egyszülős, vagy nevelő szülők által nevelt gyermekekét.
- Felelősségünk különösen nagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében és fejlesztésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz. Feladatunk az óvoda világát nehezen elfogadó, illetve együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való - együttműködésre készítő - kapcsolattartás.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai:

- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje;
- A család lakhelye és környezete;

Környezeti okok lehetnek:

- Sokgyermekes család: 3 vagy több gyermek;
- Szűkös lakásviszonyok: a család magas létszáma, több generáció együttélése;
- Szülők iskolázatlansága;
- Nevelési hiányosságok: kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód (brutalitás), érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző családi háttér;
- Negatív hatású baráti kör.

Anyagi okok lehetnek:

- Munkanélküliség
- Létminimum alatti 1 főre jutó jövedelem
- A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen
- A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik

Egészségügyi okok:

- Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékosság, mozgáskorlátozottság, érzékszervi károsodás (látás, hallás), szervi rendellenesség;
- Tartós betegség, idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek);
- Higiénés hiányosságok;
- A gyermek személyiségében rejlő okok;
- Értelmileg, érzelmileg visszamaradt.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

- Anyagi támogatás lehetőségeinek kiaknázása;
- Az önművelés igényének kialakítása;
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása;
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása;
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakításának segítése: tanácsadás, külső segítség felajánlása;
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés;
- A testnevelés és sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás - és feladatmegoldó képességet, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

- Differenciált fejlesztés.
- Egészségnevelés.
- A sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése
- Interkulturális ismeretnyújtás: Pl. életvezetés, cigány irodalom, a cigányság története.
- Tehetségígéretes gyermekek felkészítése.
- Felzárkóztató foglalkozás a valamilyen területen lemaradóknak.

- Igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt.
- A családi életre nevelés tanítása: tanácsadás, külső segítség felajánlása. Mozgáslehetőség biztosítása. Kulturális rendezvények csoportos látogatása. Szülőknek felajánlott segítség, fórum – neveléssel, életvitellel kapcsolatos tanácsadás.

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében vállalt kötelezettségek

- Az Észak-Kelenföldi Óvoda magára nézve kötelező érvényűnek tartja a kerület közoktatási Esélyegyenlőségi Programjában szereplő intézkedések megvalósítását.
- Az intézmény alkalmazotti közössége különös figyelemmel kíséri az óvodába járó kiemelt figyelmet igénylő gyermekek helyzetét, folyamatos kapcsolatot tart, együttműködik a szociális gyermekjóléti ellátások és gyógypedagógiai feladatokat ellátók tekintetében illetékességgel és hatáskörrel bíró intézményekkel, szervezetekkel.
- Biztosítjuk a diszkriminációmentes nevelést, a befogadó és toleráns légkört.
- A nevelés hatékonysága érdekében az óvodapedagógusok bevonják a nevelő munkába a pedagógiai munkát segítő kollégákat (pedagógiai asszisztens, gyógypedagógiai asszisztens, dajka).
- Az Észak-Kelenföldi Óvoda befogadó, szeretetteljes légkört biztosít a gyermekek, szülők és saját dolgozói számára, melynek alapja a feltétel nélküli bizalom, az odafigyelés, a segítő szándék, az őszinteség és a diszkréció.
- Az intézmény lehetőséget nyújt arra, hogy az esélyegyenlőség sérülése esetén a szülő, alkalmazott panasszal élhessen és a vizsgálat eredményéről írásban is értesüljön.
- Az intézmény vezetőjén keresztül – az érzékelt problémák alapján - javaslatot, ajánlatot tesz a Fenntartónak vagy a támogató intézményeknek az óvodába járó halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű kisgyermek esélyegyenlőségének javítása céljából.
- Az Észak-Kelenföldi Óvoda biztosítja a szülők, gondviselők számára, hogy belső, külső programok szervezése során megismerhessék jogaikat, lehetőségeiket, amelyekkel gyermekük és a család érdekében élhetnek.
- Együttal támogatunk minden olyan szülői kezdeményezést, amelynek célja a közös segítségnyújtás a családok, a kisgyermekek befogadása, elismerése érdekében.

- Az intézmény partner minden olyan szülői kezdeményezésben, melynek során a vállalkozó családok olyan értékeket ismertetnek meg, amelyek rájuk, családjukra, nemzetükre jellemző.
- Az intézmény biztosítja, hogy minden a működésére, pedagógiai munkájára vonatkozó iránymutatásba, dokumentumaiba beépüljenek és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek és célkitűzések /Pedagógiai Program, Szervezeti és Működési Szabályzat /
- Az Észak-Kelenföldi Óvoda vezetése a lehetőségekhez mérten biztosítja az óvodapedagógusok felkészítését, szakmai konzultációk szervezését, továbbképzéseken való részvételét, amely során hatékonyabbá válhat az esélyegyenlőségi program megvalósítása.

Az együttműködés várható eredményei:

- Igényes óvodai és csoport programok.
- Folyamatos párbeszéd a szülőkkel, partnerekkel, amely bizalmat sugároz és ezzel bizalmat ér el.
- Nyitott, barátságos légkör, melyben a gyerekek örömmel érkeznek az óvodába, a szülők pedig őszintén fordulnak problémájukkal az óvoda felé.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek beilleszkedése, fejlődése, az együtt haladás, az együttnevelés megvalósulása.
- A rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése.
- A gyermekek integrált nevelésében résztvevő magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógusok, akik gyógypedagógusok iránymutatásait, javaslatait beépítik a napi pedagógiai folyamatokba.

„Közös a Napunk közvélemény formáló érzékenyítő program”

Intézményünkben integráltan, a többi gyermekkel együtt történik a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése. Napi tevékenységeink a tolerancia, a másság elfogadásával a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására irányulnak.

Inkluzív nevelésen azt a befogadó pedagógiai szemléletet értjük, amelyben „mindenki más, a teljesen átlagos gyermek is.”

Az Újbudai Köznevelési Esélyegyenlőségi Program alapján tervezzük feladatainkat, így biztosítjuk az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését az oktatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlőségének biztosításán túl.

Ennek megvalósulása érdekében a Fenntartó a terület valamennyi óvodájára kiterjeszti a sajátos nevelési igényű integrációját segítő **„Közös a Napunk közvélemény formáló érzékenyítő programot.”**

A program három alappillérre épül: mesejáték a gyermekeknek, érzékenyítő tréning az óvodapedagógusoknak és a szülői beszélgetések, konzultációk.

- A mesejátékok formálják a gyermekek világképét, hiszen a kicsiket a feltétel nélküli elfogadás jellemzi. A közös játék jó hatással van mind az ép, mind pedig a sajátos nevelési igényű gyermekek személyiségére
- Az érzékenyítő tréning célja, hogy az óvodapedagógusok közvetítsék azokat az élményeket, tapasztalatokat és szemléletet a csoportjuk felé, amelyet a találkozások alkalmával megismernek.
- A szülői konzultációk alkalmával lehetőség nyílik a párbeszédre, érzéseikről, tapasztalataikról, a gyermekeiket érintő megnyilvánulásokról.

Cél:

- Az esélyteremtést támogató szolgáltatások megvalósítása.
- Minden körülmény feltárása, amely a gyermekek testi, értelmi, érzelmi erkölcsi és szociális fejlődését hátrányosan befolyásolja.
- Olyan környezet kialakítása, amely a másságot elfogadja, az egyedi eredményeket értékeli.
- Megfelelő információ áramlás biztosítása.

10. GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN

Óvodai nevelőmunkánk során kiemelten kezeljük a gyermekek jogainak védelmét. Intézményünkben a családok társadalmi helyzete nagy szóródást mutat. Sok a periférián élő család.

Cél:

- A prevenció, a tünetek, okok és megoldások felmérése, megelőzése, segítő kapcsolatok felkutatása.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek önmagukhoz képest eljussanak a fejlődő képességük optimális fokára és ehhez megkapják a megfelelő segítséget.

A gyermekvédelmi feladatok helyi kezelése érdekében gyermekvédelmi felelősök működnek. Feladatuk, hogy a rendelkezésre álló információk, segítő közreműködésével kiküszöböljék a gyermekekre ható ártalmakat, veszélyeztető hatásokat.

A szociálisan hátrányos gyermekek

- Hátrányos helyzetű gyermekek - (anyagi helyzet, lakhely, környezet, egészségi állapot, a gyermek személyiségében rejlő okok, családtagok száma)
- Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek - (iskolázatlan, munkanélküli szülő)
- Veszélyeztetettség – olyan magatartás, mulasztás, körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek fejlődését gátolja, akadályozza.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Alakítsa a toleranciát, segítőkészséget, fogadja el a másságot.
- Keressen alternatívákat egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához.
- Készítse fel a tehetségígéretes gyermekeket, tartson felzárkóztató foglalkozásokat a lemaradóknak.
- Segítse a mindennapi élethez szükséges készségek kialakítását: egyéni beszélgetések, tanácsadás, külső segítség felkínálása.
- Hatékony munka a családi életre és az egészséges életmódra nevelés területén - közös programok, fórumok szervezése, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényével mozgáslehetőségek biztosítása- szükség szerint ügyelet biztosítása
- Tájékoztasson a szociális juttatások lehetőségeiről.

Valamennyi óvodapedagógusnak kötelessége a rábízott gyermekek családi életének, valamint egészségi állapotának folyamatos figyelemmel kísérése, regisztrálása!

A gyermek életében bekövetkező kedvezőtlen változásokat jelentenie kell az óvoda gyermekvédelmi felelőseinek!

A gyermekvédelmi felelősök munkája egész évben folyamatos.

A veszélyeztető tényezők észlelése esetén a gyermekvédelmi felelősök az óvodapedagógussal együtt felderítik a fejlődést akadályozó okokat, feltérképezik a család környezetét, szociális helyzetét, majd szükség szerint felveszik a kapcsolatot az illetékes szakemberekkel, szakintézményekkel.

Az intézmény dolgozói a rendelkezésre álló eszközök segítségével törekednek a káros hatások ellensúlyozására /tájékoztatás a gyermekek után járó szociális és egyéb támogatásokról, ezekhez javaslat adása, többszöri családlátogatás, odafigyelő beszélgetések a szülővel, rendszeres tájékoztatás a kisgyermek fejlődéséről, fejlesztő foglalkozások szervezése, az ezeken történő rendszeres részvétel biztosítása, valamint a külső szakemberekkel történő információcsere/.

A gyermekvédelmi feladatok, illetve a differenciált foglalkozások szükségességét, módját jelölni kell minden csoportos óvodapedagógusnak a csoportnaplóban és a gyermekek személyiséglapján.

Gyermekvédelmi feladatok

- A kiscsoportosok, valamint az óvodánkba újonnan érkezők felmérése
- A csoportok újbóli felmérése
- Gyermekvédelmi munkaterv elkészítése
- Hatékony kapcsolattartás az óvoda orvosával, védőnőjével
- Folyamatos, tartalmas kapcsolattartás a szülőkkel / családlátogatások, fogadóórák, szükség esetén az óvodavezetővel is /.
- A fejlődésben lemaradt gyermekek segítése, felzárkóztatása / differenciáltan, személyre szólóan /.
- Pedagógiai megbeszélések a csoportokban folyó gyermekvédelmi munkáról
- Állandó kapcsolattartás a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XI. kerületi Tagintézményével, az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat

- A nagycsoportosok iskolai tanulásra való felkészítésében jelentkező problémák kezelése, szakemberhez való elküldése, szakvélemények elkészítése.
- A problémás gyermekek szakemberhez történő irányítása.

Pedagógiai Programunk szemléletében tükröződik, mennyire fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek nyugodt, kiegyensúlyozott környezetben éljenek, nevelkedjenek. Számon tartjuk és lehetőségeinkhez képest intézkedünk a szociális hátrányokkal, magatartási zavarokkal és tanulási nehézségekkel küzdő kisgyermekek érdekében. Célunk, hogy a lehető legrövidebb idő alatt megfelelő szakemberhez kerüljenek.

11. ZÁRÓ GONDOLAT

Olyan szakmai kihívások vannak jelen napjainkban, melyekre választ, megoldást keresünk. A társadalmi, szakmai, és a személyes sikerünk attól függ, hogy képesek vagyunk-e ***innovatív módon vállalni*** az új kihívásokat és azokra tudunk-e ***cselekvő módon, jól reagálni***.

Az óvodában folyó bármilyen szakmai fejlesztés kihívást jelent azok számára, akiket közvetlenül érint, mert csak az együttműködés által lehetséges a fejlődés megvalósítása.

Pedagógiai Programunk az eddigi szakmai fejlesztés során szerzett tapasztalatainkra, és az elért intézményi eredményeinkre épült.

Ezek tudatában fogalmazzuk meg azokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek segítségével szeretnénk az Észak – Kelenföldi Óvodát választó gyermekeket fejleszteni az elkövetkező években.

„Kezdeményezni, azután hagyni, hogy a gyermek szabadon kibontakoztathassa képességeit. Ez a pedagógus feladata.”

/Maria Montessori/

FÜGGELÉK*1.sz. függelék***Intézményi székhelyre, telephelyekre jellemző egyedi specifikumok**
Észak-Kelenföldi Óvoda Székhely**Hagyományőrzés**

„ Velünk élő hagyományok, mindennapi hagyományok őrzése.”

Nevelőmunkánk fontos kiindulópontja a **hagyományőrzés** érzelmi hatástöbblete, az aktivitás öröme, mely az egészségnevelés, a szocializálódás, az értelmi képességek fejlesztésének mozgató ereje. Ez átvonul az óvodai élet legtöbb tevékenységformáján, fejlesztési területein, áthatja az egész nevelési rendszert. Programunk felvállalja a hagyományok ápolását, a velünk élő hagyományok, a mindennapok hagyományainak, a népi kultúra elemeinek őrzését.

Cél:

Programunk célja, hogy óvodásaink nyitott, család-, haza- és természetszerető felnőttekké váljanak. A gyerekeken keresztül a szülők érdeklődését is ráirányítjuk a hagyományőrzésre, így a családokkal együttműködve hatékonyabban érhetjük el céljainkat. Célunk, hogy a spontán és tudatosan kialakított hagyományok rendszerével megőrizzük és továbbvigyük a közösség kulturális értékeit, tradicionális formáival pozitívan befolyásoljuk az óvoda harmonikus légkörét.

Feladat:

- Magasabb rendű érzelmek kibontakoztatása a családok aktív együttműködésével.

- A hagyományokon keresztül a szülőföldhöz való kötődés, és a hazaszeretet iránti fogékonyság megalapozása.
- Környezettudatosságra nevelés a világnapok megünneplésével.
- Közösségi hagyományok ápolásával, az egymáshoz tartozás, egymás megbecsülésének megalapozása.
- Érezzék át az ünnepnapok “másság”át, a bensőséges összetartozás élményét.
- Az “ünneplni tudás” képességének kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Vegyen részt az ünnepek megszervezésében az óvoda valamennyi dolgozója.
- A megvalósítást felelősök koordinálják.
- Tartsa ébren és fejlessze a gyerek intellektuális érzelmeit - a kíváncsiságot, a rácsodálkozást, a felfedezést, a sikert, az aktivitást - a hagyományörzés és természetszeretet hatásrendszerével.
- Fokozza a szülőknél azt az igényt, hogy felelősséggel vegyenek részt gyermekük komplex fejlesztésében, felhasználva az óvoda nyújtotta lehetőségeket.
- Adjon mintát az öltözkéssel, a megjelenésével, viselkedésével is az ünnepléshez a gyerekeknek.
- Tájékoztassa a szülőket az éves tervezett programokról.
- Vonja be a családokat a közös készülődések fokozzák a gyerek örömezését.

Az évről évre visszatérő hagyományok biztonságot, megnyugtató eligazodást jelentenek a gyerekek életében. Az óvodai ünnepek, a mindennapi hagyományok őrzése a közösségi érzést, a valahová tartozás fogalmát a népi kultúra elemei a kulturális identitás kialakulását segítik.

Napjainkban a hagyományörzés fontosságát és szerepét, az óvodai életben átélt élmények közvetítésével adhatjuk át a gyermekeknek. Ünnepeink, hagyományaink újraélésével azt szeretnénk elérni, hogy a gyermekek érezzék meg, éljék át azt, hogy annak a világnak, amelybe születtek, múltja és jövője van. A gyermekek a koruknak megfelelő szinten, életkori sajátosságaikhoz igazítva észrevétlenül ismerik meg az év jeles napjait, az évről-évre visszatérő jelképekkel, élményszerű, örömteli cselekvésekkel együtt. Ezek az élmények hagyományaink tiszteletére, a közösségi érzés erősítésére, egymás megbecsülésére, szeretetére, elfogadására nevelik gyermekeinket.

A hagyományos ünnepek kiegészültek a környezet-, természetvédelem és az

egészségvédelem egy-egy jeles napjával. Ezt a gyakorlatot egészítjük ki új elemekkel, emeljük programszintre.

Az érdekes, izgalmas programokon keresztül, a személyes élmény segítségével közelebb kerülnek az ünnepek lényegének megértéséhez.

A megvalósítás lehetőségei:

Az őszi időszak eseményei:

- Almaszüret, befőzések.
- Magyar népmese napja alkalmából könyvek, népi eszközök gyűjtése, kiállítás szervezés. (mese vagy bábelőadás)
- Állatok világnapja alkalmából kiállítás rendezése a környezet - és állatvédelem jegyében a családok által készített alkotásokból.
- A Zene világnapja alkalmából meghívott zenészek örömmzeneje, hangszer bemutató,
- Gyaloglók világnapja alkalmából nagy séta az óvoda körül.
- Márton napi lámpás készítése és családi lámpás felvonulás.

A téli időszak eseményei:

- Adventi készülődések: közös gyertyagyújtás, barkácsolások, ajándékkészítés, családi mézeskalácssütés, Luca búza, családi teadélután a karácsony jegyében.
- Mikulás várás.
- Gyermek karácsonya: mesejáték az óvodapedagógusok és dajkák előadásában.
- Mackó nap: időjárás jósoló játékok, dalok. Maci kiállítás az otthonról hozott kedvenc macifigurákból.
- Madáretetés, madáretetők barkácsolása a fenntarthatóság jegyében. Madárbarát interaktív nap (Madárdetektív program).
- Farsangi vigasságok, télűző zajkeltő eszközök barkácsolása.

A tavaszi időszak eseményei:

- Március 15.-táncház.
- Víz Világnapja alkalmából: kiállítás a családok alkotásaiból.
- Vízhez kötődő természeti értékek védelmével kapcsolatban. Kirándulás a Duna - partra.
- Húsvét: tojásfestés, barkácsolások, locsolkodás.
- Föld napja: játszóház változó témában.

- Májusfaállítás, körtánc a fa körül.
- Madarak és fák napja: kiállítás szervezés a családok bevonásával.
- „Csöpögés-mentes csapok hónapja”- kampány a fenntarthatóságért.
- Anyák napja
- Évzáró – iskolába készülők búcsúja
- Évzáró kerti mulatság: játszóház, zenés előadás vendég művészekkel a családok részére.

Konkrét dátumhoz nem köthető programok:

- Öko játszóház: Udvari játékok, vetélkedők szervezése a környezetvédelem jegyében.
- A telephelyek nagycsoportosainak meghívása.
- Zsibvásár a fenntarthatóság jegyében. Használt ruhák, játékok cseréje a családoknak.
- Iskolalátogatás, az iskolai lét felfedezése.
- Biciklis nap, az ovi-zsaru program keretében.
- Könyvtár, színházlátogatás.

Programjaink között vannak óvodai szintűek, melyeket közösen szervezünk és bonyolítunk le, valamint olyanok, melyekből a csoportok egyéni sajátosságaik szerint válogatnak. Óvodánkban hangsúlyt kap az itt dolgozók tudatos hagyományteremtő munkája. Ebből adódóan tudatosan kívánjuk meghonosítani, szokássá formálni a hagyományokhoz kapcsolódó közösségben kívánatos magatartási formákat, érintkezési módokat és az ehhez kapcsolódó pedagógiai eljárásokat. Az ünnepek megszervezésekor, a készülődéskor figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, a szülők igényeit és az óvoda helyi adottságait. A hagyományok meghatározzák az intézményünk arculatát. A gyerekek évről-évre örömmel vesznek részt a jeles napokat megelőző közös készülődésekben. Ha az ünnep napján a gyereket körülvevő felnőttek magatartása, és a környezet jelzései (ünnepi jelképek) hitelesek, a naphoz kapcsolódó közös élmények a gyerekekben mély érzelmi nyomokat hagynak. A gyermeki élmények hatnak a családok szemléletmódjára, így az óvoda megteremtheti a családokkal való együttműködés sajátos formáit.

Az óvodában a gyermekeket érintő hagyományok

Születésnapok, névnapok megünneplése, az új gyerekek megajándékozása beiratkozáskor illetve óvodába lépésekor.

Az óvodában a szülőket érintő hagyományok

Szülői értekezletek, fórumok, munkadélutánok, közös programok szervezése.

Az óvoda dolgozóit érintő hagyományok

Közös kirándulások, nyugdíjba menő kollegák búcsúztatása, újak köszöntése, közös felnőtt karácsony.

2. sz. függelék

Keveháza Utcai Óvoda telephely**1. Montessori jellegű nevelési program megvalósulása a vegyes életkorú csoportokban**

„Segíts nekem, hogy magam csinálhassam.”

(Maria Montessori)

A Montessori jellegű nevelés időszerűsége abban rejlik, hogy korunkban a tudományok gyors fejlődése miatt nem a tudás mennyiségére kell a nevelésnek törekednie, hanem a személyiség formálására, a képességek fejlesztésére.

Az óvodapedagógus feladata a nyugodt feltételek megteremtése és az önállóan tevékenykedő gyermeket követve, a szükséges segítségnyújtás biztosítása. A gyakorlati munka követelményeinek fejlődésével meg kell újítania tudását. Ez nem csak elméleti tudás, hanem a képessége fejlettsége, azon belül is a befogadás képessége, a probléma felismerése, a megoldásukra irányuló készség és a nyitottság az új iránt.

A Montessori csoportot gyermekközpontúság, önállóság a gondolkodásban és a cselekvésben, egyénre szabott fejlesztés, fantázia, kreativitás és sikerélmény jellemzi.

Az óvodapedagógusok önálló tevékenységre ösztönzik a gyermekeket. A tudatosan biztosított nevelési térben a gyermek szükségletei szerint választ, cselekszik, saját tevékenysége során és általa tanul.

A gyermekek nincsenek korcsoport szerint elkülönítve, természetessé válik számukra, hogy a nagyobbak segítik a kisebbeket.

Kiemelt szerepet kap a nevelésben a másság elfogadása, a tolerancia, az integráció, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása. A csendkör gyakorlatai fejlesztik az összpontosítást, a figyelmet, a mozdulatok összerendeződését.

A Montessori jellegű nevelés alkalmazását, kidolgozott eszközrendszer segíti. Ezek lehetővé teszik az érzékszervek, a matematikai képesség fejlesztését, a környezettel kapcsolatos ismeretek bővítését.

A Montessori alapelvek

- Az érzékeny periódusok ideje:
A gyermekek adott életkorára jellemző egy-egy terület, mely fokozottan intenzív érdeklődésben nyilvánul meg.
- A gyermek szabadsága:
A választás szabadsága mindenkit megillet, az emberi természethez tartozik, melyet tudatosan ápolni kell.
- Az előkészített környezet:
Az a nevelési tér, melyben a gyermekek saját belső fejlődési állapotuknak és ütemüknek megfelelő valósággal találkoznak. A környezetnek tartalmaznia kell az önnevelés eszközeit, melyekből saját igényeinek megfelelően választhat.
- A munka:
A munka olyan aktivitás, amely nem függ össze a felnőttek tanításával. A környezetre hagyjuk, hogy vezesse a gyermeket a munkában.
- Az önkontroll:
A gyermek a mindennapos tapasztalatok segítségével elsajátítja annak a lehetőségét, hogy ellenőrizze tevékenységeit és korrigálni tudja hibáit, hogy ezáltal legyen biztos önmagában. Ez saját lehetőségeinek pontos felmérését jelenti.

A Montessori jellegű nevelés célja

Nyugodt, békés légkörben, egymással toleráns, segítőkész, tevékeny gyermekek nevelése. Az óvodapedagógus magatartásával és a környezettel biztosítja az egészséges életvitelt, a gyerekek szocializációját, képességeik differenciált fejlesztését, érzelmi világuk gazdagítását, a szép iránti vonzalmuk kialakítását. Saját tapasztalatok alapján tesznek szert minél biztonságosabb alapvető ismeretre, problémamegoldó gondolkodásra.

Örömet lelnek az ismeretszerzésben, a kreativitásban, önmaguk fejlesztésében. Ismerik, szeretik és védik a természetet. Észreveszik mindenütt a szépet, tudnak gyönyörködni a művészeti alkotásokban.

A Montessori jellegű nevelés feladata

Az óvodában elsődleges feladatunk közé tartozik az önállóság fejlesztése. Ezt szorgalmazzuk a mindennapi élet során, ezt segíti közvetlenül néhány Montessori eszköz alkalmazása és minden eszköz használatának a módja. A gyermekek saját tevékenységük által tanulnak, többnyire önállóan javítják ki hibáikat.

A szociális magatartás fejlesztésének érdekében minden csoportban minden egyes Montessori eszközből csak egy van, hogy a gyermekek megtanulják egymást kivárni, a másik foglalatosságát tisztelni. Alapszabály, hogy egymást nem szabad zavarni, bántani, nem szabad rombolni.

Egymás eredményeinek örülni, segíteni csoportjainkban általános szokássá kell, hogy váljék. A Montessori jellegű pedagógia célja az összetartozás, az egymásra figyelés, az önfegyelem és felelősségtudat fejlesztése.

A szociális magatartás fontos eleme a másság elfogadására nevelés, a tolerancia fejlesztése a mindennapi életben az ismeretek elsajátításának segítségével. Ehhez kapcsolódik a növények és állatok szeretete, gondozása, védelme: a természet szeretetére nevelés.

Önálló gondolkodásra, döntésre, választásra, önellenőrzésre, összefüggések felfedezésére nevel a játék/munka a Montessori eszközökkel. Mindehhez kapcsolódik a beszédképesség fejlesztése és az írott nyelv megismerésének lehetősége.

Az óvodapedagógus minden egyes gyermek teljesítményét saját előző teljesítményéhez méri és értékeli. Nem az eredmény a fontos, hanem az igyekezet, a tevékenység. Így a gyermekeknek nem lesznek kudarcélményeik, és az óvodások is átveszik pedagógusuk értékelését.

Sok szeretettel olyan környezetet alakít ki a gyermek körül, amelynek felszereltsége biztosítja a gyermek örömteli játékát, fejlesztését, ismeretszerzését szabadon választott játékos tevékenység által.

Montessori figyelembe véve a kisgyermek érdeklődését, felfedezési vágyát olyan eszközöket dolgozott ki számukra, amelyek könnyebbé teszik a dolgok tulajdonságainak megismerését.

Az eszközökkel folytatott manipulálás egyidejűleg biztosítja minden egyes gyermek számára a felfedezés örömet, a gondolkodási műveletek gyakorlását, eljutását a problémák gyakorlati megoldásától az elvont összefüggések megértéséig. Előkészíti a kezét a finommotorika fejlesztésével az írásra.

Az óvodapedagógus feladata, hogy figyeljen, segítsen játékban, munkában, tanulásban egyaránt. Törekedjen a gyermek adottságainak kibontakoztatására.

Az előkészített környezet

Montessori nevelésében rendkívül fontos szerepe van a környezetnek. Elsődleges és általános követelmény, hogy az eszközök és játékok a gyermekek számára elérhető helyen legyenek.

Ugyancsak általános követelmény, hogy a csoportszoba szép legyen, mert a szépség derűt sugároz. Fontos, hogy a gyermekek által használt eszközök, játékszerek, a tárgyak esztétikus összbenyomást keltsenek, s hogy minden eszköznek állandó helye legyen.

A Montessori eszközöket nyitott polcokra helyezzük a foglalkoztatók egyik oldalán. A polcok mellett szükségesek gyermekméretű asztalok, de biztosítsunk szabad területet is, ahová a gyermekek kis szőnyegeiket letehetik, ha a földön szeretnének játszani. (Ezeket összegöngyölve a szőnyegtartóban tároljuk.)

Ugyancsak nyitott polcon tartjuk az egyéb fejlesztő játékszereinket; a rajzoláshoz, festéshez, mintázáshoz, formáláshoz szükséges eszközöket. A foglalkoztató másik oldalán vannak az építőjátékok, konstrukciós játékok, kisebb közlekedési eszközök, autók és társasjátékok előttük szabad területtel, ahol ezekkel játszhatnak. Vannak polcokkal leválasztott kisebb kuckók, ahová visszavonulhatnak a gyermekek, ha hangulatuk, játékuk úgy kívánja. Megtalálható még a babasarok (babaszoba és konyha) is.

Elmaradhatatlan a kincsesláda, melyből mindenféle kelléket bármikor elő lehet varázsolni és játékaikban kreatívan felhasználni.

Biztosítunk megfelelő helyet, ahová a gyermekek munkáit esztétikusan kifüggeszthetik, kihelyezhetik.

A gyermekek által beállítható naptár, időjárás- és napostábla. Minden gyermeknek elérhető helyen van dossziéja, – jellel és névvel ellátva – amelyekbe rajzaikat, egyéb alkotásaikat és kincseiket helyezhetik.

A Montessori jellegű nevelés területei

Az óvodai nevelés általános feladataival teljesen megegyezik, az egészséges életmódra nevelés fejezete egészül ki, a felkészítés a mindennapi élet gyakorlataival.

A Montessori jellegű nevelés tevékenységi formái

A tevékenységi formái a következők:

- Játék;
- Anyanyelvi, irodalmi nevelés;
- Matematikai gondolkodás fejlesztése;
- Kozmikus nevelés alapjai;
- Művészeti nevelés;
- Ének – zenei nevelés;
- Mozgásfejlesztés;
- Csendlecke;

Céljaiban, tartalmában és módszereiben hasonlóak a felsorolt elemek és megtalálhatók az eddigi helyi nevelési programunkban is. Megnevezésében két tevékenységi forma különbözik. Az egyik a Kozmikus nevelés, mely a Külső világ tevékeny megismerését foglalja magába, a másik a Művészeti nevelés, amely a rajzolást, mintázást és kézi munkát foglalja magába.

A fejlesztéshez szükséges eszközrendszer

A Montessori jellegű nevelési módszerhez egyedülálló eszközrendszer tartozik, amely sok tapasztalatszerzésre ad lehetőséget. Az eszközök esztétikusak, jó kézbe venni őket, szinte vonzzák a gyermekeket. A gyermekek koncentrációját megkönnyíti, hogy egy helyen csak egyféle eszköz lehet. Az eszköz használatát mindig be kell mutatnia az óvodapedagógusnak a módszertani szabályoknak megfelelően. (Háromlépcsős lecke)

Az eszközrendszer elemei:

➤ *Gyakorlati élet teendőit előkészítő eszközök*

A gyermekek minél önállóbbak, annál kevésbé függenek a felnőttektől. A mindennapi élet gyakorlataira felkészítő eszközök ezt a célt szolgálják.

A fő cél a szociális élet gyakorlatának, a munkafolyamat elsajátításának, valamint az önállóságnak elérése, illetve az önálló tevékenység fokozása.

A gondozási tevékenységek során több feladat is van, amelyet a mindennapi élet során nehéz elsajátítani, ezeket könnyítik meg ezek az eszközök, amelyekkel a gyermekek vidáman, játszva megszerezhetik a szükséges képességeket. Sajátos eszközöket dolgozott ki az öltözködés mozzanatainak játékos elsajátítására: a gombolás, fűzés, kötés, stb. gyakorlását lehetővé tevő keretek. Ezekkel játékosan ügyesítik kezüket és tanulnak meg önállóan öltözködni.

➤ ***Érzékelést fejlesztő eszközök***

Az érzékelést fejlesztő eszközök használatával a gyermekek széles körű tapasztalatokat szereznek, a külső világ megismerése könnyebbé válik számunkra. A gyermekek saját tapasztalataik alapján, tevékenységeik közben tesznek szert ismeretekre. Felfedezik a dolgok tulajdonságait, maguk állapítják meg a hasonlóságokat, különbözőségeket, hibáikra és tévedéseikre maguk jönnek rá, és azokat önmaguk tudják korrigálni. Az eszközök használata megalapozza a matematikai gondolkodás fejlődését is.

➤ ***Anyanyelvi nevelés (írást, olvasást előkészítő eszközök)***

A Montessori jellegű nevelés során az anyanyelvi nevelésbe beépítve található az írás, olvasás korai előkészítése. Kiemelt feladata a beszéd fejlesztése és a szókincs bővítése.

A beszédképesség fejlődésében fontos a mintaadás. A kellemes, halk beszéd kialakulását nagymértékben elősegíti a csendkör kialakult rendszere. Az irodalmi anyag összeállítását többnyire az évszakokhoz, illetve a környező világ történéseihez igazítja. Az érzékelést fejlesztő eszközök a három ujj használatát, a tapintást, a kézmozgás finomságát erősítik.

➤ ***Matematikai gondolkodást fejlesztő eszközök***

A matematikai készség kialakulásában a motoros tevékenységek és az érzékelési folyamatok a meghatározóak. A matematikai gondolkodás kialakításában és fejlesztésében nagyon fontos, hogy figyelembe vegyük minden gyermek haladási tempóját.

Fontos, hogy a matematikai fogalmaik kialakulásához saját tapasztalattal jussanak el. Az eszközök segítségével szerzett tudást, képességet a mindennapi élet során a gyermekek használni, alkalmazni tudják.

➤ *Kozmikus nevelés eszközei*

Egy kivétellel a felsorolt elemek megtalálhatók az eddigi pedagógiai programunkban is. Ami ilyen formában még nem szerepelt, az a kozmikus nevelés. Ennek keretében a természet szeretetére, tiszteletére történő nevelés valósul meg, melynek középpontjában az ember áll, helye, szerepe az őt körülvevő világban. A kozmikus nevelés nagy hasonlóságot mutat a környezet megismerésére nevelés témakörével.

A kozmikus nevelés célja, a környezetet ismerő, szerető és védő gyermekek nevelése.

Az óvodapedagógus minden egyes eszközt bemutat a gyermekeknek, egyenként vagy néhány gyermeknek egyszerre. Az azonos területre kifejlesztett eszközök egymásra épülnek, egymás után célszerű bemutatni a gyerekeknek. Az eszközök bemutatásának három szakasza van. Az első a probléma exponálásának és megoldásának bemutatása, a második a passzív tudás, a harmadik az aktív tudás ellenőrzése.

A három tevékenység nem közvetlenül egymás után történik, hanem hosszabb – a gyerekek tevékenységétől függő – idő elteltével. Az óvodapedagógusnak biztosítania kell, hogy gyermekek az eszközöket annyiszor vehessék elő és addig játszhassanak velük, ameddig csak kedvük tartja.

Tevékenységük során összehasonlítanak és különbséget tesznek, meghatározott szempont szerint párosítanak, sorokat alkotnak.

Így nemcsak egyféle képességet fejlesztenek vagy egy meghatározott ismeretre tesznek szert, hanem mindig újra és újra gyakorolják ugyanazokat a gondolkodási műveleteket. Játékuk során a feladatokat eleinte próbálkozással, több-kevesebb ismételten után pedig biztos tudással oldják meg.

Sokszor többféle eszközzel egyszerre játszva újabb kombinációkat találnak ki. Ezek a jelenségek a gyermekek gondolkodásának önállóságát, fantáziájuk fejlődését jelzik.

Csendkör

A Montessori jellegű nevelés elmaradhatatlan mozzanata a csendkör. A tevékenységi idő végén az óvodapedagógus zenét indít el, ezt a zeneszót meghallva a gyermekek halkan helyre teszik játékszereiket, eszközeiket és óvatosan körbe helyezik a párnákat (a padlón jelölt kör köré) és leülnek.

Mivel csoportjainkban a tevékenységi idő alatt a gyermekek szabadon mozoghatnak, változtathatják helyüket és halk beszéd, duruzsolás mindig hallható, a csendlecke elsődleges feladata, hogy a gyermekek meghallgassák a csendet.

Az óvodapedagógusnak gondoskodnia kell arról, hogy mindenki kényelmesen helyezkedjék el, mert csak így kívánhatjuk meg a teljes mozdulatlanságot.

Aztán becsukják szemüket és "hallgatják" a csendet. A csend hallgatása élménnyé válik, egyben a zenei nevelésnek is egyik alapmozzanata. Ezalatt rájönnek, hogy tökéletes csend soha sincs.

Meghallanak olyan zörejeket, hangokat, amelyekre a mindennapi élet során nem figyelnek fel. Utána kinyitják szemüket és elmondhatják az óvodapedagógusnak, hogy milyen hangokat, zörejeket hallottak. Néha az óvodapedagógus – megfelelő előkészítés után – maga is megszólaltathat különböző hangokat és a gyermekek kitalálják, mit hallottak.

A következő feladat: a földre rajzolt körön vagy ellipszisen úgy járni körbe, hogy ne lépjenek le a vonalról. Az egyensúly megtartása komoly nehézséget jelent a kisebbek számára.

Aztán az óvodapedagógus bemutatja, hogyan lehet a vonalon járni úgy, hogy a lépő lábuk sarkát a másik lábfejük ujjaihoz helyezték. Tovább nehezíthetik a feladatot, ha kezükben különböző eszközöket visznek körbe.

Külön sajátos feladat az eszköz átadása a csoporttársnak. Ebben finomodik egymásra figyelésük, harmonikus mozdulataik, metakommunikációjuk. A feladat teljesítése jó játék és ugyanakkor közös sikerélményt nyújt.

A csendkört a gyermekek nagyon élvezik, sokat jelent az önfegyelem, a szép és harmonikus mozgás, nem utolsósorban a közösségi magatartás kialakítása.

Személyi feltételek

A programnak megfelelő nevelőmunka feltétele, hogy két óvodapedagógus és egy dajka foglalkozzon a gyermekekkel, amely az eddigi helyi nevelési programunknak is része volt. Sajátos követelmény, hogy a program bevezetésének időpontjában legalább az egyik óvodapedagógusnak Montessori pedagógiai alaptanfolyam elvégzését igazoló tanúsítvánnyal vagy más Montessori végzettség igazolásával kell rendelkeznie.

A Montessori tanfolyamot végzett óvodapedagógus feladata, hogy munkatársát és a vele egy csoportban dolgozó dajkát – ha szükséges – megismertesse a Montessori pedagógia alapelveivel és megtanítsa azok alkalmazására munkájukban. Intézményünkben a

Montessori jellegű nevelési módszerrel nevelő valamennyi óvodapedagógus és az intézményvezető is már rendelkezik az előírt végzettséggel.

Tárgyi feltételek

A program megvalósításához rendelkezésre állnak a megfelelő méretű foglalkoztatók, a kert és az udvar. Hasonlóképpen rendelkezünk a foglalkoztatókba szükséges nyitott polcrendszerekkel, mobil gyermekméretű asztalokkal, és a kis-, és nagyméretű szőnyegekkel.

Sajátos és alapvető követelmény a Montessori didaktikai eszközrendszer biztosítása is. Ennek egy részét az óvodapedagógusok készítik el, de igen fontos, hogy a Montessori által kifejlesztett eszközök minél teljesebb köre rendelkezésre álljon az óvodai nevelés során.

A Montessori jellegű csoportjainkban ezek az alapeszközök már szintén rendelkezésre állnak.

„Arra taníts, hogy önálló lehessenek, hogy büszke lehessenek magamra! Hogy elgondolkozzam rajta, hogy képessé váljak rá, hogy eldönthessem, hogy véghezvigyem. Én magam! Mert ez az út vezet el a gyermeki lét végső céljához, a boldog felnőttiséghez.”
(Maria Montessori)

Montessori Eszközjegyzék

A gyakorlati élet teendőire felkészítő eszközök

- Keretek - -öntögetős és rendezgetős játékok

Az érzékelést fejlesztő eszközök

- A kiterjedés érzékelésére:
  - hengersorok,
  - rózsaszín torony,
  - barna lépcsősor,
  - piros rudak.
- A szín érzékelésére:
  - szín-párok,
  - színárnyalatok.
- A tapintásra:
  - sima és durva táblák,
  - sima és durva tábla-párok,
  - különböző anyagpárok.
- A szaglásra különböző illatú kis palackok.
- Ízérzékelésre-ízleltető üvegek.
- Súly érzékelésére-súlylapocskák.
- Hő érzékelésre – hő palackok – hő táblák.
- Forma érzékelésére - gombos zsák - gyöngyös zsák – titokzsák.

Eszközök az írás előkészítésére:

- rajzsablonok,
- dörzspapírból kivágott betűk,
- kartonpapírból kivágott betűk,
- kisméretű betűk kis lapokon,
- feliratok,
- névkártyák.

A matematikai gondolkodást fejlesztő eszközök:

- piros-kék rudak,
- számjegyek kartonból,
- számjegyek dörzspapírból,
- orsós doboz,
- korongok,
- gyöngyrudak,
- összeadás-tábla,
- négyzet aranygyöngyökből,
- Séguin-féle táblák.

Eszközök a geometriai formák megismeréséhez

- síkidomok szekrénye,
- kartonlapok a gyakorláshoz,
- mértani testek,
- mértani titokzsák.

Eszközök földrajzi és természetrajzi ismeretekhez

- földgömbök,
- puzzle-térképek,
- térképek,
- zászlók,
- képek tájakról,
- emberekről,
- állatokról,
- növényekről,
- az égboltról.

Eszközök a zenei neveléshez

- Zörejdobozok.

2. Informatikai nevelés

Az információs és kommunikációs technológiai eszközök használatát az óvodai csoportban a gyermekek érdeklődése, kíváncsisága alapozta meg. A programok használata gyorsan és könnyen elsajátítható, színes képeivel figyelemfelkeltő, vizuális és auditív tapasztalásra épít játékos formában. A számítógép motiváló erejét kihasználva, játékos formában gyakoroltatja a különböző képességek fejlődését. Megtanít az információk szerzésére, válogatására, értő felhasználására. A programok az életkori sajátosságoknak megfelelőek, alkalmazásukkal gazdagítjuk a gyermekek játéktevékenységét, kielégítjük nyitottságukat és érdeklődésüket. A játék élménye mellett fejlesztik a gyermekek személyes kompetenciáit, bővítik ismereteit, megmozgatják a fantáziát. Elősegítik az észlelés, az értelmi képességek, az algoritmikus problémamegoldó gondolkodás, téri orientáció, arányérzék, finommotorika, szem-, kéz koordináció és a kreativitás fejlődését. A megtapasztalás, a cselekedtetés, az azonnali visszajelzés erősítik a tudástartalom elmélyülését, miközben fejlődik a gyermekek figyelme, megfigyelőképessége, összpontosításra való képessége, emlékezete, kitartása, önállósága, erősödnek a gyermekek kommunikációs kapcsolatai, fejlődik beszéd-, és kifejezőkészségük, bővül passzív és aktív szókincsük.

Cél:

- Az óvodai nevelés keretei között, a tágabb és szűkebb környezetében magabiztosan eligazodni tudó, az információszerzés és kezelés technikáit ismerő, az infokommunikációs különböző formáiban jártas gyermekek nevelése.

Feladataink olyan kulcskompetenciák kialakítása, melynek során:

- A 4-7 éves korú gyermekek megismerkednek a számítástechnika alapjaival, közben megtanulják kezelni az eszközöket, képesek lesznek használni az óvodások számára készített programokat, szoftvereket;
- az informatikai eszközök alkalmazásával történik az informatikai műveltség megalapozása, a felnőtt világban való tájékozódás előkészítése, az információszerzés és – kezelés technikáinak kipróbálása, a kommunikáció különböző formáinak gyakorlása;

- az egyéni képességek kibontakoztatása által a gyerekek a folyamatosan változó világban is képesek lesznek elsajátítani az állandóan kiegészülő, változó tudástartalmakat,
- az új pedagógiai környezet kialakításával nagyobb lehetőség nyílik a gyermekek közti esélyegyenlőség megteremtésének,
- az óvodapedagógusok részéről erősödik az ökológiai szemléletváltozás, mely az óvodai dokumentumok digitalizálásával és digitális vezetésével járul hozzá a környezettudatos magatartás gyakorlati megvalósításához.

Az informatikai nevelés áthatja az óvodai élet egészét, de az eszközhasználat differenciáltan, a gyermekek érdeklődésére, fejlettsége szerint történik.

Konkrét feladataink e területen:

- IKT eszköz használatának megismerése (számítógép és tartozékai: monitor, egérpad, egér, hangfalak, számítógép asztal),
- interneten műveltségterületek gazdagítása,
- játék-, és fejlesztőprogramok megismerése, használata,
- szülők szemléletének formálása.

A számítógép használatával kapcsolatban kialakított szabályrendszer alkalmazásával nyílik lehetőség a gyermekek közti társas kapcsolatok és együttműködés pozitív fejlesztésére.

A számítógép a délelőtti és délutáni szabad játék ideje alatt a többi játék mellett van jelen a csoportszobában, önként, szabadon választott játékeszköz. A gyermekek megtanulták és gyakorolják az eszközök rendeltetésszerű használatát és napi szinten használják az érdeklődésüknek megfelelő szoftvereket.

A gép használata a közösen kialakított szabályok betartása mellett történik:

- A számítógép körül maximum 2-3 fő tartózkodhat mindaddig, míg nem zavarják az éppen játszó társukat.
- Az egérhez csak az nyúlhat, aki a gépen tevékenykedik, csak szóban vagy a játszó gyerekkel megbeszélve segíthetnek egymásnak.

- Egy kisgyermek maximum 10 percig játszhat, amit a csoportban található faliórán a gyermekek maguk is nyomon követhetnek, ellenőriznek. Az elkezdett játékot, pályát, feladatot mindig befejezhetik, majd ezután cserélnek helyet egymással.
- Az otthonról hozott új játékot, annak alkalmazását az a kisgyermek mutatja be a többieknek, aki hozta.

A fejlődés jellemzői, a fejlesztés várható eredményei, optimális feltételek esetén óvodáskor végére:

- Képes lesz használni bemeneti és kimeneti egységeket, a számítógépek és más technikai eszközök sikeres kezelése érdekében.
- Megismer informatikai fogalmakat és ezeket életkorának megfelelően használja kommunikációjában.
- Használja a fejlettségének megfelelő multimédia-forrásokat (például: oktatási szoftverek).
- Felelősségteljesen alkalmazza a technikát, vigyáz az eszközök épségére.
- Használja a technikai lehetőségeket (például: puzzle, logikai gondolkodtató program, digitális rajzeszközök) problémamegoldásra, kommunikációra, valamint gondolatai, ötletei és meséi illusztrálására.

3. Jó gyakorlatok

„Jó gyakorlat” címe:

- a) „18 nap alatt a FÖLD körül” - Óvodás terepverseny**
- b) „Tudás Vára” – Óvoda - Család - Iskola kapcsolata másképp**

A „Jó gyakorlat” célja:

- a) „18 nap alatt a FÖLD körül” - Óvodás terepverseny**

A terepverseny fő célja, az óvodás gyermek kreatív gondolkodásának tapasztalat útján történő fejlesztése, melynek segítségével felismeri és védi közvetlen és tágabb környezetét. Megtanulhatja a változó körülményekhez való alkalmazkodást, szerepét és helyét a FÖLD védelmében. A három hetet felölelő „Jó gyakorlat” során konkrét ismereteket szereznek, azokat rendszerezik és megtanulják, alkalmazni „tanulásuk” és játéuk közben. A terepverseny során egyénileg és csapatban is tevékenykednek, kipróbálva ötleteiket, elképzeléseiket. A versenyhelyzet közben folyamatosan kommunikálhatnak, kifejezhetik érzéseiket és gondolataikat, megismerhetik egymás ötleteit, megtanulnak együttműködni, egymáshoz alkalmazkodni. További célunk a szociális – személyes kompetenciák alakítása, mint a kapcsolatteremtési képesség erősítése, a „csapat szellem” és az összetartozás mélyítése, a megváltozott körülményekhez való alkalmazkodás elősegítése, az érvényesülési képesség formálása, valamint a konfliktusmegoldó-, és kommunikációs képesség fejlesztése. Célunk még a tehetséges gyermekek felismerése, közösségi fejlődésének elősegítése, valamint az óvodapedagógusok attitűdjének formálása mellett a családjaink bevonása az együttműködésbe.

- b) „Tudás Vára” – Óvoda - Család - Iskola kapcsolata másképp**

A „Tudás Vára” program fő célja, az iskolára készülő óvodás gyermekek kreatív gondolkodásának, feladattudatának tapasztalat útján történő fejlesztése. A program során konkrét ismereteket szereznek és alkalmaznak, azokat önállóan rendszerezik, és egyben megtanulják alkalmazni „tanulásuk” és játéuk során.

A feladatok megvalósítása közben folyamatosan kommunikálhatnak, kifejezhetik érzéseiket és gondolataikat, megismerhetik egymás ötleteit, megtanulnak együttműködni,

egymáshoz alkalmazkodni, egyénileg és csapatban „dolgozni” egyszóval alakul és fejlődik szociális-személyes kompetenciájuk.

Célunk a tehetséges gyermekek felismerése mellett a felzárkóztatás, a közösségi fejlődés elősegítése, valamint a családok bevonása az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése érdekében. Célunk, hogy az óvodáskor végére, iskolára alkalmas gyermeket bízunk szüleikre. Óvodai nevelésünk során olyan kompetenciákat kívánunk kialakítani gyermekeinkben, amelyek lehetővé teszik számukra a zökkenőmentes átmenetet az iskolai életre. Minden gyermek eléri az iskolára alkalmasságot, az iskolára készséget, csak nem egyformán, nem egy időben, és nem egy ütemben. A „Tudás Vára” programban egymásra épülő tevékenységekkel kívánjuk megalapozni az óvodás gyermekek alapkészségeinek és kulcskompetenciáinak fejlesztését, az attitűdök erősítését, annak érdekében, hogy felkészítsük őket az iskolai, illetve az egész életen át tartó tanulás elfogadására.

A célcsoport bemutatása (korosztály, speciális célcsoport)

a) „18 nap alatt a FÖLD körül” - Óvodás terepverseny

A programban minden óvodánkba járó gyermek önkéntes alapon és képességeinek szintjén vesz részt, de bátran alkalmazható iskolás korosztálynál is. Mindenki a tehetségének megfelelő szinten választhat feladatot. A feladatok sokszínű tevékenységeket rejtenek, egyénileg és családi szinten is kipróbálhatják magukat benne. A szülők részt vehetnek a rajzversenyben gyermekeikkel közösen, vagy önállóan is. Segédkezhetnek a gyűjtőmunkában, a terepverseny feladatainak kitalálásában, a feladat eszközeinek elkészítésében, valamint a programzáró terepverseny lebonyolításában is, akár szervezőként, feladat kitalálóként, versenyhelyzet levezetőjeként, vagy akár csak „szülőként”. A Föld Napjának egyedi köszöntése, megünneplése nem jelent anyagi terhet családjainknak, így a szociálisan hátrányos helyzetű, de tehetséges gyermekeink is részt vesznek programunkban. A program erősíti az óvoda és a család kapcsolatát, a másképp együttnevelést.

b) „Tudás Vára” – Óvoda - Család - Iskola kapcsolata másképp

A programban minden óvodánkba járó 5. életévét betöltött gyermek önkéntes alapon és képességeinek szintjén vesz részt. Mindenki a tehetségének megfelelő szinten választhat

feladatot a feladatsorból. A feladatok sokszínű tevékenységeket rejtenek, egyénileg és csoportos szinten is kipróbálhatják magukat benne.

Az óvoda-iskola átmenetét segítő programok emeltebb szinten folynak a szabad játékba ágyazottan, elsősorban a nagycsoportosok számára, de nem zárjuk ki az érdeklődő kisebbeket sem. (differenciált feladatok biztosításával) (Amennyiben a fiatalabb korosztály is érdeklődik a feladatok iránt célszerű számukra könnyített feladatsort készíteni, ezzel érdeklődésük fenntartható a későbbiek során.)

A „Jó gyakorlat” megvalósításának alapvető feltételei

a) „18 nap alatt a FÖLD körül” - Óvodás terepverseny

A Föld Napi programterv valamennyi óvodában alkalmazható, a terepverseny alkalmas az egy óvodában működő csoportok, illetve óvodák közötti versenyek megszervezésére is. A program során alkalmazott feladatok, versenyek bármely óvoda számára könnyen adaptálhatók. A szervezés előkészítéséhez, és a program lebonyolításhoz szükség van az óvodapedagógusokra és a lelkes szülőkre, akik komolyan gondolják az együttműködést. Fontos része a „Jó gyakorlatnak” az óvodavezetés támogatása is. A jó gyakorlat intézményesült az eltelt évek során, az egész óvodát átfogó program, valamennyi gyermekcsoportot érint, egy egész napos óvodai programot takar.

b) „Tudás Vára” – Óvoda - Család - Iskola kapcsolata másképp

A „Tudás Vára” program valamennyi óvodában alkalmazható, alkalmas a homogén, illetve a heterogén szervezésű csoportokban történő bevezetésre is. A program során alkalmazott feladatok bármely óvoda számára könnyen adaptálhatók.

A szervezés előkészítéséhez, és a program lebonyolításhoz szükség van óvodapedagógusokra és lelkes szülőkre, akik komolyan gondolják az együttműködést. Fontos része a programnak a vezetés támogatása is.

A „Jó gyakorlat” szakmai, pedagógiai jellemzői

a) „18 nap alatt a FÖLD körül” - Óvodás terepverseny

A program olyan tevékenységek összessége, amely a gyermeki kreativitást részesíti előnyben és nem az informális tudást. Az önálló és csapattagi tapasztalatszerzést részesíti előnyben, melyek segítségével könnyebben alakul ki feladattudatuk, és kreativitásuk. Minden gyermek egyenlő esélyt kap a program során, tovább színesítheti egyéni ötleteivel, azok megvalósításával.

A terepverseny feladati részletesen kidolgozottak, ezáltal tehermentesítik az óvodapedagógusokat a játékok kitalálása alól, ötleteket hordoznak magukban azok továbbfejlesztésére. A játékos feladatok az óvodai foglalkozásokon és a szabad játékban is egyaránt alkalmazhatók.

b) „Tudás Vára” – Óvoda - Család - Iskola kapcsolata másképp

Az óvodai tanulás célja nem elsősorban az információk bővítése, hanem a képességek fejlesztése. Ez viszont egyénre szabottan, differenciáltan, az egyes gyermekhez igazított módszerekkel, eszközökkel, az egyes gyermekhez mért tempóban lehet hatékony. A program során olyan problémahelyzetek elé állítjuk gyermekeinket, amelyek során fejlődhet kreatív gondolkodásmódjuk, együttműködési készségük, empátiájuk, kommunikációjuk, manuális készségük. A gyermekek megtapasztalhatják az együttműködés előnyeit, alakul a csapaton belüli differenciált feladatvállalás, megérzik a csapatmunka örömeit. A programban a nagycsoportos korú gyermekek önként vesznek részt, az óvodapedagógus személyre szabottan motiválja őket a részvételre.

A „Jó gyakorlat” működésének leírása

a) „18 nap alatt a FÖLD körül” - Óvodás terepverseny

A Föld Napjának megünneplése, bolygónk köszöntése már több mint tizenkét éve része óvodai nevelésünknek. Kezdetben a csoportok maguk találták ki és szervezték meg a programokat. Így lebonyolítás is csoportszinten maradt. Három éve vezettük be Földünk köszöntésének újszerű programtervét, melynek része lett a terepverseny mellett, a családi rajzverseny, a tankert ápolása mellett, a szelektív hulladékgyűjtés, és a hulladék újra hasznosítása is (mint papírtégla készítés).

Azóta a programok nemcsak egy-egy csoportban, hanem óvodai szinten folynak. A feladatok, a témák évente változnak, de középpontjában mindig a bolygónk és az ember kapcsolata áll. A feladatok differenciáltak, figyelembe veszik a gyermekek fejlettségi szintjét is, de nem korlátozza őket, lehetőséget ad a próbálkozásra is. A pedagógus és a szülő mindvégig segítőként vannak jelen és bátorítják a résztvevőket. A témák megközelítése, a megoldás megtalálása számos óvodai területet felölel. Szükség lehet a megoldásnál, irodalmi, zenei, matematikai, vizuális illetve mozgásos ismereteire is a gyermeknek.

A programokat mindig úgy állítjuk össze, hogy érdekessége mellett, motiváló és ismeretközlő is legyen. A program tervezésénél a következő szempontokat vettük figyelembe:

- A terepverseny szabályainak átgondolása.
- A képességek és készségek komplex fejlesztését célzó játékok kitalálása, elkészítése.
- Motiválás rendszerének kidolgozása.
- A program beillesztése az óvodai nevelési programba, azon belül is a külső világ tevékeny megismerésére nevelésbe.

A programban eleinte csak a nagy csoportosok vettek részt csoport szinten, öt éve immár, a teljes óvodai közösség részt vesz a Föld napi programokon.

b) „Tudás Vára” – Óvoda - Család - Iskola kapcsolata másképp

Az óvodai tanulás célja nem elsősorban az információk bővítése, hanem a képességek fejlesztése. Ez viszont egyénre szabottan, differenciáltan, az egyes gyermekhez igazított módszerekkel, eszközökkel, az egyes gyermekhez mért tempóban lehet hatékony. A program során olyan problémahelyzetek elé állítjuk gyermekeinket, amelyek során fejlődhet kreatív gondolkodásmódjuk, együttműködési készségük, empátiájuk, kommunikációjuk, manuális készségük. A gyermekek megtapasztalhatják az együttműködés előnyeit, alakul a csapaton belüli differenciált feladatvállalás, megérzik a csapatmunka örömét. A programban a nagycsoportos korú gyermekek önként vesznek részt, az óvodapedagógus személyre szabottan motiválja a őket a részvételre.

Az újszerűség rövid bemutatása

a) „18 nap alatt a FÖLD körül” - Óvodás terepverseny

b) „Tudás Vára” – Óvoda - Család - Iskola kapcsolata másképp

A program olyan tevékenységek összessége, amely a gyermeki kreativitást részesíti előnyben és nem az informális tudást. Az önálló és csapattagi tapasztalatszerzést részesíti előnyben, melyek segítségével könnyebben alakul ki feladattudatuk, és kreativitásuk. Minden gyermek egyenlő esélyt kap a program során, tovább színesítheti egyéni ötleteivel, azok megvalósításával.

A terepverseny feladati részletesen kidolgozottak, ezáltal tehermentesítik az óvodapedagógusokat a játékok kitalálása alól, ötleteket hordoznak magukban azok továbbfejlesztésére. A játékos feladatok az óvodai foglalkozásokon és a szabad játékban is egyaránt alkalmazhatók.

A „Jó gyakorlat” és a referenciaterület kapcsolata

a) „18 nap alatt a FÖLD körül” - Óvodás terepverseny

A játékos feladatok elősegítik a tevékenységekben megvalósuló tanulást, a szociális kompetenciák közül leginkább a kommunikációs készség, képesség fejlesztését segíti elő valamennyi óvodai területen. A környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismerésével érhetjük el, hogy a gyermekek tiszteljék a környezetüket, és bátran alakítsák anélkül, hogy kárt okoznának benne. A feladatok végrehajtása során kiemelt szerepet kap a feladatértelmezés, az utasítások megértése, a szókincsfejlesztés és a logikus gondolkodás. Ebben a folyamatban a gyermekeket körülvevő felnőttek, a szülők és az óvodapedagógusok, példája és együttműködése elengedhetetlen.

A tapasztalatok megszerzésének fontos eleme a könyv, elősegíti az olvasóvá válást. Óvodáskorban a képek, majd iskolásként a betűk, a szöveg kedvéért.

b) „Tudás Vára” – Óvoda - Család - Iskola kapcsolata másképp

A program során biztosított ismeretszerzés és átadás jól szolgálja a kognitív kompetenciák, (tanulási készség, információfeldolgozási készség) mozgásos kompetenciák, (kézügyesség, finommotorika, mozgáskoordinációs képesség) a szociális-személyes kompetenciák közül

pedig különösen a konfliktusmegoldó képesség fejlesztését óvodáskorban, valamint az óvoda-iskola átmenetet.

Előzetes ismereteik felhasználásakor, melynek része a családi ismeret mellett az óvodai ismeret is, segítik a gyermekek, és a családok együttműködésének alakulását, egymás elfogadását, kommunikációs készségük fejlesztését.

A „Jó gyakorlat” eredményeinek bemutatása

a) „18 nap alatt a FÖLD körül” - Óvodás terepverseny

A terepverseny során olyan problémahelyzetek elé állítjuk gyermekeinket, amelyek során fejlődhet szociális kompetenciájuk, kreatív gondolkodásmódjuk, együttműködési készségük, empátiájuk, kommunikációjuk, manuális készségük. A gyermekek megtapasztalhatják az együttműködés előnyeit, alakul a csapaton belüli differenciált feladatvállalásuk, megérik a csapatmunka örömét.

b) „Tudás Vára” – Óvoda - Család - Iskola kapcsolata másképp

A program során biztosított ismeretszerzés és átadás jól szolgálja a kognitív kompetenciák, (tanulási készség, információfeldolgozási készség) mozgásos kompetenciák, (kézügyesség, finommotorika, mozgáskoordinációs képesség) a szociális-személyes kompetenciák közül pedig különösen a konfliktusmegoldó képesség fejlesztését óvodáskorban, valamint az óvoda-iskola átmenetet. Előzetes ismereteik felhasználásakor, melynek része a családi ismeret mellett az óvodai ismeret is, segítik a gyermekek, és a családok együttműködésének alakulását, egymás elfogadását, kommunikációs készségük fejlesztését.

A „Jó gyakorlat” továbbfejlesztésének lehetőségei

a) „18 nap alatt a FÖLD körül” - Óvodás terepverseny

A csapatverseny során biztosított ismeretszerzés és átadás jól szolgálja az egyéni és a társas kompetenciák fejlesztését óvodáskorban. A gyermekek a terepverseny során maguk választhatják ki saját érdeklődésüknek megfelelően a játékos feladatokat. A verseny egész folyamatában a gyermeké a főszerep, az óvodapedagógusi szerep nem korlátozódik az ismeret átadásra, hanem elsősorban a gyermek, támogató társaként van jelen.

Előzetes ismereteik felhasználásával, melynek része a családi ismeret mellett az óvodai ismeret is, segítik a gyermekek, a csoportok és a családok együttműködésének alakulását, egymás elfogadását, kommunikációs készségük fejlesztését. Ez lehet a későbbiekben a továbbfejlesztés kiemelt területe.

b) „Tudás Vára” – Óvoda - Család - Iskola kapcsolata másképp

A játékos feladatok elősegítik a tevékenységekben megvalósuló tanulást, az iskolára való felkészülést, az anyanyelvi és a kommunikációs készség, képesség fejlesztését valamennyi óvodai területen.

Legfontosabb feladatunk az egyénre szabott fejlődési tempó biztosítása, testi és szellemi téren egyaránt. Ebben a támogató környezetben növekvő gyermekek maguk is befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé válnak az óvodáskor végére. Programunk szerint, az óvodában nevelkedő gyermekek felkészülnek az iskolában a képességek szerinti helytállásra. Sikerorientáltak, aktívak, önállóan gondolkodók, rugalmasak, és döntési képességgel rendelkezők lesznek. Óvodánk nevelési célja, az egész gyermeki személyiség fejlesztése, az életkori sajátosságok, az eltérő fejlettségi ütem és az egyéni képességek figyelembevételével, a kreativitás hangsúlyozásával és a kompetenciaérzés kialakításával és fenntartásával. A program során lehetővé tesszük a gyermekek számára, a spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezését és bővítését, különböző tevékenységekben és azok élethelyzetekben való gyakorlását. Az óvodapedagógus így az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermekeket.

Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg. Mindennek az alapja, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer. Óvodánk nevelési célja, az egész gyermeki személyiség fejlesztése, az életkori sajátosságok, az eltérő fejlettségi ütem és az egyéni képességek figyelembevételével, a kreativitás hangsúlyozásával és a kompetenciaérzés kialakításával és fenntartásával.

Óvodánk nevelési felfogása befogadó, minden gyermek számára biztosítani kívánjuk az egyenlő hozzáférést a gyermeki személyiség kibontakoztatásához, lehetőséget adva minden gyermeknek arra, hogy a maga ütemében, a maga képességei szerint fejlődjön.

A gyermekeket fejlődő személyiségnek tekintjük, akiknek testi- lelki szükségletei kielégítésében odafigyelő, segítő partnerei vagyunk. Ez lehet a későbbiekben a továbbfejlesztés kiemelt területe.

Jó gyakorlathoz tartozó produktumok

Forgatókönyv, prezentáció

A „Jó gyakorlat” átadás forgatókönyve („18 nap alatt a FÖLD körül” - Óvodás terepverseny) valamint („Tudás Vára” – Óvoda - Család - Iskola kapcsolata másképp) címmel rendelkezésre áll.

A programterv, forgatókönyv tartalmazza a tevékenységek, felelősök, résztvevők, módszerek, az eszközigény és a határidők együttes rendszerét. A prezentáció ezt jól illusztrált formában mutatja be.

A tervezési-szervezési folyamat lépései

- a) **„18 nap alatt a FÖLD körül” - Óvodás terepverseny**
- b) **„Tudás Vára” – Óvoda - Család - Iskola kapcsolata másképp**

A programok elindításához nincs szükség speciális tervezési-szervezési folyamatra, különleges személyi feltételekre.

Az óvodákban dolgozó óvodapedagógusok és dajkák tökéletes humán-erőforrásai a projektnek. A program felépítése megegyezik egy három hetes projektterv folyamatával, annak tervezett lépéseivel.

Kapcsolódó feladatgyűjtemények, foglalkozási tervek, médiaelemek

- a) **„18 nap alatt a FÖLD körül” - Óvodás terepverseny**
- b) **„Tudás Vára” – Óvoda - Család - Iskola kapcsolata másképp**

A megvalósításhoz elegendő az óvodák meglévő humán-erőforrás (pedagógus kreativitás) és IKT kapacitása. (Nyomtatási, fénymásolási kapacitás, barkács és kézműves eszközök, mint: papírok, kartonok ceruzák, zsírkréták, egyedi oklevelek)

Az elkészült feladatgyűjtemények, foglalkozási tervek részeié válnak a programnak és a következő évi terepverseny alapelemeit képezik.

A megvalósítás során készült médiaelemek (fotók és videó felvételek) pedig a továbbfejlesztést, újragondolást teszik később még hatékonyabbá.

Az évek során előkészített és fejlesztett programjainkhoz elkészítettük saját „Játék-, és feladatgyűjteményünket”. A lebonyolított programok projekt terveit, forgatókönyveit, a „jó gyakorlatok” megvalósítása során létrejött felvételeket, fotó anyagokat összegyűjtöttük. Rendszereztük, folyamatosan gondozzuk, betekintésre, átadásra készen tartjuk.

A visszacsatolás eszközei (a „jó gyakorlat” ellenőrzési, mérési eszközei)

➤ Partneri elégedettségmérő eszközök

- Elégedettség mérés a gyermekektől,
- a pedagógusoktól és
- a szülőktől.

A belső szakmai fejlesztő team folyamatosan elemzi az elégedettség mérő lapokat. Az átadás tapasztalatait elemzi a folyamatban résztvevőkkel. Az erősségek szinten tartását biztosítják, gyengeségek megszüntetésére megoldást keresnek. Elemző, értékelő munkájukról folyamatosan tájékoztatják az intézményvezetést és a nevelőtestületet.

Újbudai Napraforgó Óvoda telephely

Néphagyományainkon alapuló hagyományőrző program

*„Ezt a kincset nem lehet médiára, könyvre, kazettára bízni.
Véren át és lelken át, tenyérből tenyéren, testtel a testhez érve, zöldellő búzacsíra fölé
hajolva, vagy épp az ünnepi gyertyát gyújtva csak az együttes élmény során adható át a
hagyomány.*

Itt és most mutasd neki, tedd meg vele, amikor annak a tettnek ideje van.”

(Gabnai Katalin)

Óvodánkban az évkörhöz kapcsolódó ünnepkörök és a jeles napok alkotják az óvodai élet alapját. Nevelőmunkánk fontos része az ünnepek sajátos hangulata, a hozzá kötődő hagyományok, szokások felelevenítése. Így a mai modern világgal ötvözve tovább élhet népünk nemzeti gyökere, aminek szépségét, és értékeit megismertethetjük gyermekeinkkel. Fontos számunkra a népszokások ismerete ahhoz, hogy eldönthessük: hagyományaink közül melyek azok, amelyek beépíthetők az óvodai élet keretei közé erőltetés, a hitelesség megsértése nélkül. Életkoruknak megfelelően ismertetjük meg a gyermekeket a mondókák, gyermekjátékok világával a népi kismesterségeken keresztül, az óvodában ünnepekelhető jeles napok hagyományaival. Óvodánk kialakult hagyományai jelentősen szolgálják a csoportok közösséggé formálódását és a tartalmas közösségi életet. Erősítik az összetartozást, a „mi óvodánk”, a „mi csoportunk” érzésének alakulását. Hagyományaink nagy része az egész óvodára jellemző, de vannak olyan csoportok is, akik életüket sajátos módon alakították ki az ott dolgozó pedagógusok személyiségétől függően. Törekszünk arra, hogy egy-egy kialakult hagyomány kísérje végig az óvodai élet során az adott gyermekcsoportokat.

A családokkal való együttműködés nemcsak a közös óvodai ünnepi alkalmakon való részvételt jelenti, hanem a mindennapok tevékenységeiben, a kapcsolatok alakulásában is jelentős szerepe van, nyitott óvoda vagyunk. A szülők bevonására változatos tevékenységformákat alkalmazunk, ezzel is felkeltve a családok érdeklődését az

együttműködésre. Ezen kapcsolatok kezdeményezésében nekünk pedagógusoknak kell elől járni, és gondoskodnunk kell arról, hogy a kölcsönös tisztelet és elismerés jellemezze.

Célunk:

- A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztése a néphagyomány-ápolás gazdag eszköztárával.
- A gyermekekben a hagyományok és a természet iránti fogékonyság megalapozása.
- Új megvilágításba helyezni a család biztonságadó szerepét, megteremteni az egyensúlyt a család és az óvodai nevelés között, gyermek - gyermek, gyermek – pedagógus - szülők kapcsolattartásának szorosabbá tételével.
- A tevékenységek folyamán olyan készségek, jártasságok megalapozása, melyek képessé teszik a gyermekeket a közösségben való együttélésre, az iskolai életre.

Feladataink:

- Az óvodai nevelés általános feladata a gyermekek testi, lelki, értelmi szükségleteinek kielégítése, képességeinek fejlesztése.
- A hagyományörzés - néphagyományörzés mindhárom területet átszövi.
  - Testi: Népi gyermekjátékok, ügyességi - küzdőjátékok.
  - Szociális: Vegyes életkorú gyermekek, testvérek, egymás segítése, kisebbeket tanítgatják nagyobb társaik, közös élmények, játékok, családi légkör.
  - Értelmi: Érzékszerveiken keresztül tapasztalati úton ismerkednek a gyermekek az őket körülvevő világgal.
- Közös alkotótevékenységek, értelmi képességek fejlesztése, intellektuális élmények.

A naptári év jeles napjaihoz kapcsolódó hagyományok, népszokások, ünnepkörök.

*„Kerek istenfája,
Szép tizenkét ága,
Szép tizenkét ágának
Ötvenkét virága,
Ötvenkét virágán
Három aranyalma.
Aki ezt kitalálja,
Hulljon az áldás arra.”*

Őszi ünnepkör

Október: A hónap eseménye: Betakarítás – befőzés

- Mivel a szeptemberi hónap még az óvodába való visszailleszkedés illetve beszokásról szól, így október az első hónap, amikor az óvodánkban már hagyománnyá vált **ősz** **tanösvényt** szervezünk, jó idő esetén a természetben, az óvoda udvarán különböző játékos feladatokkal, 4-5 állomáson az őszi természettel kapcsolatosan.
- Ekkor érvényesülnek a csoportokban a gazdasági élet ünnepei. Minden csoport elkészíti a szüretelt termésből a saját télirevalóját. Az óvodapedagógus személyes szabadsága, hogy az őszi betakarítást - szüretet, a befőzést (lekvár főzés, befőtt - savanyúság készítés), saláta vagy kompót készítését részesíti előnyben. Ennek záró programja lehet a **Szüreti mulatság, Fakanál – bál**, mely csoport és családi szinten valósulhat meg.
- Megjelenik a Mihály napjához fűződő bátorságpróba játéka.
- A betakarítás lezárás egy óvodaszintű **Zöldség - termésbábok** kiállítás rendezése, a gyermekek csoportok munkáiból.
-

November: A hónap mestersége: Fonózás

- Ez az időszak **a szövés – fonás - gyöngyfűzés** mesterségének gyakorlása a csoportokban. Ebben a tevékenységben is szabadon választhatnak az óvodapedagógusok, hogy a szövőkeretet használva, körmöcskézve, gyöngyöt fűzve vagy más módon mutatják be ezeket a kismesterségi lehetőségeket a gyermekeknek.
- **Márton napi** készülődések, liba - játékokkal a csoportokban és a családi lámpás készítés erősíti a közösségeket.

- Az elcsendesedés időszaka előtt jó a **Zene - tánc ház fonójátékokkal** szórakoztatni magunkat, amelyek során az együtt megélt élmények az összetartozást mélyítik el.
- Ebben az időszakban beszéljük meg az Advent ünnepkörét és készíthetik el a csoportok a saját adventi koszorújukat.

Téli ünnepkör

December: A hónap mestersége: Mézeskalácsosság

- Az óvodánk **adventi vására**, régi hagyományunk, amin a saját készítésű portékákat lehet árulni. Az óvodapedagógusok illetve a szülők és gyermekek által készített kis ajándékok kerülnek eladásra.
- Ebben a hónapban a **mézeskalácsosság** van a középpontban. Az óvodapedagógusok segítségével ismerkedhetnek meg a gyermekek a mézes tésztával, annak felhasználhatóságával (szaggatás, ütőfázás, díszítés). Együtt gyúrjuk be és sütjük meg a gyermekekkel és a családokkal a kalácsot. Ez a kis ünnepi együttes ráhangolódás előzi meg a Karácsonyt.
- A **Mikulás várást** együtt élheti meg az óvodai közösség.
- A karácsonyi ajándékok elkészítése a családnak az óvodapedagógusok és gyermekek együttes munkája (a fonóban készült munkák is jelenthetik az ajándékokat).
- A karácsony ünnepéhez tartozik, hogy ezen a napon együtt élvezhetjük azt az előadást, amit hagyományosan az óvoda dolgozói adnak elő a gyermekeknek. Ez után minden csoport a saját szobájában ünnepel. A hagyományokhoz hozzátartozik a szép ruha és a szimbólumok, a karácsonyi teríték, gyertya, csillag, csengő-harang, fenyőág. Egy alma annyi felé osztása, ahányan együvé tartozunk. A pedagógusoknak meg kell mutatni, hogyan lehet az ünnepet átélni. Majd a közösen megélt ünnepi események, az ahhoz kapcsolódó felnőttek előadásai jó lehetőséget adnak arra - bábozás, dramatikus jelenetek, hangszeres játékok alkalmával -, hogy a gyermekek azonosulhassanak az ünnep tartalmával. Így a gyermekek szórakozásnak élhetik meg az ünnepet, ahol ők kapnak valamit, majd idővel már aktív szereplőivé is válhatnak, amiben ők is lehetnek előadók.
- **Lucázás** népszokásának felelevenítése, búzaültetés, kedveskedünk a családoknak jó kívánságokkal és bőséghezó jóslásokkal.

Január - február: A hónap eseménye: Farsangolás

- Csoportonként megemlékezünk az újévről, jókívánságokat mondunk egymásnak.
- **Vízkereszt:** Ekkor búcsúztatjuk a karácsonyi ünnepkört, eltesszük a díszeket. **Három királyok** köszöntik az újévet.
- Januárban tartjuk a **téli tanösvényt**. Ezen a vetélkedőn a gyermekek, a szüleikkel együtt fedezik fel az óvoda épületében elrejtett kihívásokat. Minden csoportban van egy „feladat”, mely megoldásra vár. Ennek a rendezvénynek második része a Madárbarát program. Ekkor madáretetőt készíthetnek a gyermekek a szüleikkel.
- **Gyertyaszentelő. Medvetáncoltató** napon hagyományosan „mackónapot” tartanak a csoportok. Ezen a napon a néphagyomány szerint figyelik a medve kibújását vagy bebújását a barlangból a tavasz eljövételének jóslására.
- A **farsangi alakoskodás**, jelmezekbe, maskarákba öltözünk és „elűzzük” a telet.
- A megelőző napokban az óvoda udvarán egy helyre faágakat, gallyakat gyűjtünk. **Kiszebáb**ot készítünk, amelyet körbehordunk az óvoda csoportjaiban, mindenki segít a felöltöztetésében, rákötözzük gondunkat, bajunkat. A farsangi mulatozás után az udvaron meggyűjtjük az összegyűjtött kupacot, ebbe mindenki beledobhatja búját-baját, betegségét és őrzött karácsonyfánk is ezen a tűzön hamvad el, végül tűzbe dobjuk a telet jelképező kiszebábát is. Vidám mondókák, körjátékok következnek, ahol az óvoda gyermekei és felnőttei vesznek részt.

Tavaszi ünnepkör

Március: A hónap mestersége: Fazekasság

- Ebben a hónapban a fazekasság kismesterségével ismerkedhetnek meg a gyermekek. A só-liszt gyurma, agyag segítségével ismerhetik meg az anyagok tulajdonságait, formálhatóságukat, megmunkálhatóságukat. Látogatást teszünk családi fazekas műhelybe, ahol megismerkedhetnek a korongozó asztallal, annak használatával. Megfigyelhetik az égető kemencét és díszítési technikákat.
- **Gergely – járás** tavasz dalokkal, játékokkal a legnagyobbak szórakoztatják a kisebbeket, majd tarisznyával adományokat gyűjtenek a csoportokban.

Április: A hónap eseménye: Húsvét

- Ismerkedés a **szűrrátevés** technikájával, a filc anyag felhasználhatóságával.
- **Húsvét** ünnepe. (időpontja változó) Előkészületek: - tojásdíszítés berzseléssel, írókázással, viaszolással.
- Festéshez növényi festőanyagok: hagyma héja, cékla leve.
- Ajándékkészítés a gyermekek számára természetes alapanyagokból vagy újrahasznosítással.
- Ünnepnap: A fiúk a tanult locsolóverset „házzól-házra” járva mondják el a lányoknak, meglocsolják őket, akik ezért saját készítésű jelképes ajándékot adnak cserébe.
- **Komatálázás** a felnőttek és a lányok körében, barátság alakítás, közös dalos játékokkal.
- /Ebben a hónapban szervezzük meg a **tavaszi tanösvényt**. Ezt az állomásokkal teli játékos vetélkedőt általában kétszer tartjuk meg./
- A tavasz alkalmas évszak az óvodai kirándulásokra, a természet ébredésének, változásainak megfigyelésére.

Május: A hónap mestersége: Nemezelés, papírmerítés

- Vizes tevékenységek alkalmával gyapjú felhasználása játékok készítése **nemezelés**. Ekkor már elég jó az idő a szappanozáshoz, vizezéshez a szabadban. Újra hasznosítása a papírnak, a **papírmerítés** technikájának megismerése.
- **Májális**. Az egész óvoda ünnepe. Az óvoda előtt álló eperfát színes szalagokkal díszítjük. /Májusfa állítás/
- **Édesanyák napja**. Az édesanyákat, nagymamákat közös játékokra, táncra hívjuk. A gyerekek ekkor adják át a saját kezűleg készített ajándékokat.
- **Pünkösdi királyné járás** a csoportokban. Ügyességi játékokkal pünkösdi királyválasztás.
- **Öko-gyermeknap**. Hagyománnyá vált óvodánkban, hogy a gyermeknapon vetélkedők, -játékok az újrahasznosítással, takarékosággal függenek össze. Így a játékokon keresztül az életmódjuk, életszemléletük, tudásuk is fejlődik.

Ezek a programok és kismesterségek a pedagógusok egyéniségéhez és elhivatottságához mértén jelennek meg az évkör folyamatában. Természetesen minden tevékenységet a csoportok óvodapedagógusai közösen terveznek és válogatnak ki a gyermekek életkorának és érdeklődésének megfelelően.

*„Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne...
E világunkban ne csak benne legyünk, otthon is érezzük magunkat. Szülőföldünkön,
hazánkban,
s ne szakadjunk el annak múltjától, mert megszűnik nemzet lenni a nép,
amelyik nem vállalja ezt az örökséget...”
(Tamási Áron)*

Újbudai Palánták Óvoda telephely

1.Egészséges életmódra nevelés program

„A gyökerek persze nem látszanak, de tudod, azok tartják a fát.”

/görög költő/

Az Újbudai Palánták Óvoda telephely saját maga által kidolgozott és folyamatosan továbbfejlesztett „**Egészséges életmódra nevelés**” program alapján dolgozik. Ezt egészítik ki egészségnevelési feladataink, valamint a kompetencia alapú nevelési programra épülő tanulásszervezési eljárás módok.

Az egészséges életmódra neveléssel kapcsolatos alapelveink:

Az egészség testi, lelki, szociális elégedettséget, harmóniát jelent, mely nézeteink szerint egyenlő gyermekeink egészségkultúráltságával. A harmónia alapja a családban megszerzett biztonságérzet, amely az óvodában kap megerősítést.

Célunk:

Az óvoda és a szülői ház egészségnevelésének összehangolása értékek átadásán keresztül, az egészséges életvitelhez szükséges ismeretek, jártasságok, készségek, képességek alakítása, gyakorlása.

Feladatunk:

Ismeretek nyújtása, tapasztalatok szerzése, az egészségkultúráltság fejlesztése.

Elismerjük, át vesszük a családi nevelés pozitívumait, ugyanakkor megpróbáljuk azt a továbbiakban fejlesztően befolyásolni.

A gyermek egészségének védelmét, helyes életritmusának, életvitelének alapozását, képességeinek fejlesztését az alábbi nevelési területek tartalmazzák:

➤ **Testi nevelés (szomatikus nevelés):**

- személy- és környezethigiénára nevelés;
- szervezet edzése, kondicionálása;
- egészségvédő szokásalakítás;
- baleset-megelőzésre nevelés.

➤ **Lelki egészségre nevelés (pszicho-higiénés nevelés):**

- egészséges életrend, napirend;
- stressz-elhárítás.

➤ **Egészséges társas kapcsolatokra nevelés (szocio-higiénés nevelés):**

- kedvező társas miliő;
- egészségpropaganda.

Testi nevelés:

Felöleli a test és a szervezet megismerésére és megismertetésére vonatkozó nevelési feladatokat.

Cél: A gyermekek biológiai szükségleteinek kielégítése és egészséges testi fejlődésének segítése.

Feladat:

➤ **Személy- és környezet higiénára nevelés:**

- személyi higiénára nevelés: általános testápolási, öltözködési teendők (bőr, haj, köröm, száj higiénés- és fog-prevenció, fogápolás, ruházzkodás);
- a kulturált étkezés formáinak biztosítása és gyakorlása;
- korszerű étkezési szokások megalapozása, alakítása a szülők bevonásával (nyers gyümölcsök, zöldségek, magvak, csírák fogyasztásának jelentősége);
- szakemberek meghívásával előadások, "életmód-napok", közös programok szervezése;
- fektetők kezelése, tárolása;
- légtisztító, ózonizátor készülék használata;
- higiénikus, esztétikus, gazdag tevékenységet kínáló környezet folyamatos biztosítása, karbantartása, a környezettudatos magatartás megalapozása

➤ **Kondicionálás, szervezet edzése:**

- A gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgástapasztalatok bővítése, a testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
- szabad levegőn való mozgásaktivitás szintjének növelése (séták, kirándulások, udvari mozgásos játékok, sportnapok stb.)
- mindennapos, szervezett mozgás;

- motoros képességek tudatos fejlesztése (kondicionálás, koordinációs képességek, mozgékonyág, hajlékonyság);
- harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítése;
- tartásjavító torna szakember bevonásával;
- a betegségek, rendellenességek prevenciója és korrekciója, - speciális szakemberek közreműködésével (gyógytestnevelő, ortopéd orvos).

➤ **Egészségvédő szokásalakítás:**

A helyes higiénés-szabályok betartása biztosítja a szervezet általános védekezőképességének fokozását, betegségek megelőzését, segíti a gyermek egészségének megóvását.

- rendszeres szabad levegőn való tartózkodás;
- betegségmegelőző, higiéniai szokások: tisztálkodás, öltözködés, étkezés, alapos rágás, folyadékpótlás, pihenés;
- drog-prevencióra irányuló személyiségfejlesztő játékok, beszélgetések, programok;
- egyéni érzékenység, allergiás betegségek figyelembe vétele;
- diabéteszes gyermekek speciális gondozása – szülő óvodapedagógus együttműködésével;
- megfelelő szakemberek bevonásával (orvosi felvilágosítás; az alkalmazottak képzése az optimális, szakszerű háttér kialakítása érdekében).

➤ **Baleset megelőző nevelés:**

Cél: A gyermek testi épségének védelme.

- személyi, tárgyi feltételek biztosítása;
- az eszközök, használati tárgyak ellenőrzése és karbantartása, hibaforrások megszüntetése;
- óvodán belüli és óvodán kívüli balesetek megelőzésére irányuló törekvés /baleseti helyzetek felismertetése, közlekedési szabályok gyakorlása, balesetveszély lehetőségét magukban hordozó eszközök helyes használata, kirándulások szabályai (lásd: SZMSZ függelék – eljárásrend)/.

Lelki egészség nevelés:

Az egészséges személyiségfejlődést biztosítja, megóvjaa a gyermeket az idegrendszerre és a lelki életre káros túlzásoktól, devianciáktól, az idegrendszeri-pszichés túlterheléstől, kimerüléstől.

Cél: A gyermek lelki egészségvédelme.

➤ Egészséges életrend, napirend:

Az intézményes nevelés a gyermek életének céltudatos megszervezését igényli. Ezt szolgálja az életrendet, időbeosztást tartalmazó napirend. Óvodánk napirendje rugalmas, lehetőséget biztosít előre nem tervezett, a gyermek személyiségfejlesztését szolgáló események, programok beépítésére.

A folyamatos játéktevékenységben, azonos időpontokban ismétlődnek az étkezések, a mindennapi szervezett mozgásos tevékenység, az udvari játék, a levegőzés, a mese, a pihenés. Mindezzel az óvodáskorú gyermek számára élettanilag oly fontos állandóságot kívánjuk biztosítani.

➤ Stressz-elhárítás:

Stressz-elhárításon az óvodában a félelmek, szorongások feloldását, kudarcok eredményes kezelését, pszichés feszültségek oldását értjük.

- mindezek érdekében a gyermekek önismeretének, önbecsülésének kialakítása;
- minimálisra kell csökkenteni azokat a szituációkat, melyben a gyermek félelmet, kudarcot él át;
- közösségre és egyénre szabott elvárások, korlátok beépítése a nevelés folyamatába;
- a fokozatosság, kivárás, türelem jellemezze a pedagógiai munkát.

Egészséges társas kapcsolatokra nevelés:

Az egyén és közösség egészséges viszonyának alakulása az óvodai élet során. A személyiség alakításának legfontosabb tényezője a társas-kölcsönhatások milyensége. A környezetből felé irányuló reakciókból a gyermek megerősítést, vagy elutasítást kap saját viselkedésére vonatkozóan.

Cél:

A gyermek társas-szükségletének kielégítése, társas-kapcsolatok alakítása.

A gyermek váljon befogadóvá az emberi különbségek iránt.

➤ **Kedvező társas milió**

- a gyermekek személyiségének ismerete;
- csoportbéli helyzetének felderítése szociometria vizsgálat módszerével;
- a társas kapcsolatok alakulása során a segítőkészség, együttérzés, közös alkotási vágy iránti légkör megteremtése;
- különbséget elfogadó, szeretetteljes légkör, pozitív társas kapcsolatok erősítése az együtt végzett tevékenységek során.

Egészségpropaganda

Az óvoda és a szülői ház egészségnevelésének összehangolását jelenti, értékek átadásán keresztül. Az óvoda elismeri, átveszi a családi nevelés pozitívumait, ugyanakkor megpróbálja azt a továbbiakban fejlesztően befolyásolni.

Szervezett fórumai:

- **Családlátogatás:** Még a gyermek óvodába járása előtt személyes kapcsolat kialakítását kezdeményezzük, s az érintett óvodapedagógusok családlátogatásra mennek az újonnan érkező gyermek családjához.
- **Szülői megbeszélések, fogadó órák**
- **Életmód heti tematikus programok:** Az életmódhét vezérgondolatához kapcsolódóan óvodásaink részére interaktív foglalkozásokat szervezünk szakemberek, szülők közreműködésével. Tavaszi életmódnapon a családtagok játékos vetélkedőn vehetnek részt egy-egy egészség-és környezet nevelési témakörben.
- **Ovigaléria:** Elsősorban zöld jeles napokhoz, természeti ünnepekhez, valamint életmódhét témájával összefüggésben kérjük fel gyermekeinket és családtagjaikat, hogy alkossanak, rajzoljanak, fessenek, barkácsoljanak. Óvodánk lépcsőházában állítjuk ki az Ovigalériára érkezett alkotásokat, melyekben heteken keresztül gyönyörködünk, beszélgetünk róluk, ötleteket merítünk további alkotómunkáinkhoz.

➤ **Egészségnevelési kultúrával kapcsolatos fórumok szervezése, szakirodalmi ajánlások: szájhigiénia, fog prevenció:** Szakemberek közreműködésével az egészséges életvezetésre a prevencióra fókuszálunk. A szájhigiéniai foglalkozásokat fogorvos, dentálhigiénikus szakemberek támogatásával évente két alkalommal tartjuk meg. Csoportjainkban segítségével tanulják óvodásaink a helyes fogmosási technikát, a szájhigiéniai teendőket.

➤ **Tematikus Szülők Akadémiája rendezvényei:** Közérdeklődésre számot tartó egészség kultúrával kapcsolatos fórumok, rendezvények, előadások

➤ **Szülők a gyermekekért pontgyűjtő program:** A Palánták Óvoda nevelőtestülete, az óvodai Szülők Fóruma és a Mesekert Alapítvány kuratóriuma a gyermekcsoportok között versenyt hirdet. Célunk a csoportokba járó gyermekek szüleit mozgósítani az óvodai szintű programokon, rendezvényeken való részvételre.

A verseny menete: A nevelési év folyamán értékeljük az egyes programokon a csoportokból részt vevő szülők számát, melynek alapján a csoportok pontokat kapnak. Nyertes az a csoport, ahonnan a legtöbb szülő és gyermek vesz részt az egyes rendezvényeken, ezáltal a legmagasabb pontszámot gyűjti össze.

Kijelölt programok:

Társadalmi munkák – pl.: őszi-, tavaszi udvartakarítások, festések

Csoportok kiskertjének ápolásában való segítségért

Életmód napok (őszi, tavaszi)

Szülőknek szervezett előadások–„Szülők Akadémiája, együtt könnyebb”

Papírgyűjtések – a gyűjtéshez, elszállításhoz nyújtott segítség alapján, és a legtöbb papír gyűjtéséért az első három helyezett kap plusz pontot

Rendezvények belépőinek árusításáért

Eredményhirdetés: A Pünkösdi vásáron

A jutalom költségeit a Mesekert Alapítvány finanszírozza.

➤ **Nyílt napok:** a szülők aktív, tevékenységekbe való bevonásával.

Az egészségnevelés - átfogó területeinek – óvodapedagógusi feladatai:

- A gyermekek fejlesztése, szokásaik kialakítása érdekében fontos, hogy a pedagógus ismerje a gyermek adottságait, egészségügyi állapotát, otthoni körülményeit /családlátogatás, bemeneti mérés/.
- Biztosítsa a nyugalmat adó légkört, tiszta, pormentes, megfelelő páratartalmú, esztétikus környezet feltételeit.
- Segítse - a nevelő munkát segítő alkalmazottal közösen - a gyermekek táplálkozási, tisztálkodási, étkezési, öltözködési szokásainak alakítását.
- Törekedjék arra, hogy a gyermekek megismerjék, megszeressék a számukra esetleg ismeretlen ízeket, ételeket.
- Biztosítson minél több lehetőséget a szabad levegőn való mozgásra, játékra.
- Segítse elő a nagy és finom mozgások fejlesztését az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően.
- Konzultáljon, vegye igénybe a szakemberek (orvos, védőnő, logopédus, pszichológus) szakmai segítségét.
- A diabéteszes gyermekek megfelelő ellátása érdekében folyamatosan frissítse ismereteit.
- Kísérje figyelemmel, hogy a gyermekek a csoportszobában, szabadban – a lehetőségekhez képest - kényelmes, és a hőmérsékletnek megfelelő ruházattal rendelkezzenek.
- Teremtse meg a pihenéshez szükséges tárgyi és személyi feltételeket: fektetők elhelyezése és tisztán tartatása, szellőztetés, a pihenés hangulatához illő mese, halk zene, óvodapedagógusi ének, ill. egyéni igények kielégítése.
- A drog-prevenció figyelembe vételével az egészséges életvezetésre nevelés program keretén belül szerezzon kellő ismeretet a megelőzés, ill. a szenvedélybetegségek témakörében. Rendelkezzen kellő játéktárral, amely segít a stressz oldásban.
- Szervezze meg a gyermekek életrendjét - napirendjét - és azokat a közös tevékenységeket, amelyekben a társas-kapcsolatok alakulnak.
- Feladata a közvetlen kapcsolat megteremtésén, a példaadáson kívül a csoport közös életének megszervezése, a szokás- és szabályrendszernek a gyermek fejlettségéhez alkalmazkodó kialakítása.

Egészségnevelés várható eredményei:

- Felismeri testi szükségleteit, képes azok kielégítésére.
- Önállóan öltözködik, tisztálkodik, alkalmazza a higiénés szokásokat.
- Korának megfelelő koordinációs és kondicionális képességekkel rendelkezik.
- Igényes a környezet higiéniájára, esztétikájára.
- Társas-kapcsolataiban segítőkész, együttműködő.
- Megfelelő önbizalommal rendelkezik.
- Beépültek a stressz-elhárítás alapvető elemei (felismeri a hasznos, káros, veszélyes dolgokat, helyzeteket, pozitív döntéshozásra képes).
- Képes felismerni és felmérni a balesetveszélyes helyzeteket és jelzi a felnőttnek.
- Igényli, hogy nyugodt, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.
- Környezete védelme érdekében alkalmazza a korától elvárhatóakat / Pl.: papír, víz, energiatakarékosság, stb./.

A kompetencia alapú nevelési program

A gyermekek iskolássá érése egy olyan hosszú nevelési folyamat, mely nem korlátozódik az óvodai nevelés utolsó évére, hanem annak első pillanatától kezdődően megkívánja óvodapedagógusaink ez irányú tudatosságát.

Programunk sajátossága az óvoda-iskola átmenet zökkenőmentessé tétele, melynek érdekében a kompetencia alapú nevelési program elemeit felhasználva kiemelt hangsúlyt fektetünk a :

- **Játékra** – szabad játékra; és a szervezett közös játékokra, ill. azok arányára a nap folyamán
- **Érzelmi, erkölcsi nevelésre** – érték átadó szerepére: kölcsönös toleranciára való törekvés; összetartozás, szeretet, önzetlenség érzésének közvetlen megtapasztalása – „MI” élmény; hazaszeretet, magyarságtudat, identitás formálása; művészetekkel való ismerkedés
- **Anyanyelvi és értelmi nevelésre** – korszerű tanulási eljárasmódok alkalmazása: projektek, témahetek, azok gyermekközpontú tevékenység- és élmény alapú feldolgozása változatos pedagógiai módszerekkel (kooperatív technikák).

Fontosnak tartjuk az „érdekestől” a „szükséges” felé haladni, ami nem a kényszerrel jelenti, hanem az önállóság egyre magasabb szintjét; az önálló gondolat kifejtésétől az önálló tevékenység végzésig terjedően.

Csodálkozz rá, tapasztald meg, csináld meg, higgy magadban!

Az óvoda jó gyakorlataiban a fenti pedagógiai szemléletmód tükröződik.

Életmódnapok „Palánta módra”**Pereg a dob, pereg****Életmódnapok „Palánta módra”c. „Jó gyakorlat” célja:**

- Az egészséges életvitelhez szükséges szokások, kompetenciák alakítása segítő résztvevőkkel a mindennapoktól eltérő- és figyelemfelkeltő módon.
- Az életmódnapi programok célja a mindennapi élethelyzetekben jól alkalmazható képességek, attitűdök alakítása, fejlesztése és új ismeretek szerzése, kipróbálása, alkalmazása.
- A családtagok tevékeny bevonása az életmódnapok eseményeibe.(Tervezéstől a megvalósításig)
- A gyermek - szülő - pedagógus egységes szemléletének formálása, a családok befolyásolása az óvodánk nevelési programjában megfogalmazottak szerint.

Jellemzői:

- az óvoda - család kapcsolatában egy új, életszerű, mintakövető kapcsolatot alakít ki
- a családtagok aktív segítői és résztvevői a programnak
- kiemelten szolgálja az egyéni és társas kompetenciák fejlődését
- a programok sajátos örömforrást jelentenek a gyerekeknek és egy olyan, fejlesztési környezetet eredményez, melyben mindenki a saját képességei, érdeklődése, kíváncsisága szerint veszi ki a részét
- jellemző a feladat, ill. problémaszituációk megoldására való ösztönzés
- az önálló gondolat és gondolkodás érvényesítése, megvitatása
- a közvetlen tevékenységvégzésre alapozott új ismeretek szerzése, szokások, eljárásmódok megismerése, kipróbálása
- az életmódnapok alkalmat adnak a családok jobb megismerésére, ill. a szülők számára olyan használható információkat, ötleteket, egészséges életmódbeli mintákat közvetítenek, melyek a tartalmas együttlét lehetőségét is kínálják.
- a gyerekek olyan élethelyzetek eljátszásában, kipróbálásában szerezhettek tapasztalatot, melyeket a mindennapok során nem élhetnek meg.

Pereg a dob, pereg c. „Jó gyakorlat” célja:

- *Kiemelt cél:* Emlékezés 1848. március 15.-re - nemzeti ünnepünk gyermek közeli, korszerű óvodai szintű megünneplése.
- Az élményközpontú pedagógia megvalósítása révén egy kipróbált, az évek során többszörösen átdolgozott, tapasztalatokra épülő projekt átadása, melynek segítségével maradandó élményekhez juthatnak a benne résztvevő gyerekek.
- Célunk a gyermekek érzelmi attitűdjének formálása a közvetlen élményszerzés, cselekvés közbeni tanulás segítségével, ill. a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság kielégítése, fokozása.
- A játék – érzelem – erkölcs metodikai kapcsolatának megvalósítása.
- A hazaszeretet, mint erkölcsi érték közvetítése, nemzeti identitás-, szemléletformálás.
- A családtagok aktív bevonása.

Jellemzői:

- a jó gyakorlat változatos, színes és mozgalmasságú tevékenységeken keresztül a gyerekek teljes személyiségfejlődését támogatja
- rendkívüliségével, színeivel, mozgalmasságával maradandó élményt varázsol életükbe
- működését a folyamatosság, egymásra épültség jellemzi, továbbá az, hogy
- lehetővé teszi az érzelmi-, szociális-, anyanyelvi-kommunikációs kompetenciák és esztétikai-művészeti tudatosság, kifejező képesség, a játék- érzelem – erkölcs metodikai kapcsolatának megvalósítását, a hazaszeretet, nemzeti identitás érzésének megalapozását.
- a gyerekeknek lehetősége van a választásra, ill. a rugalmas bekapcsolódásra
- a jó gyakorlat él a drámajáték lehetőségével, szem előtt tartja a játék kitüntetett szerepét
- a sokszínűség, játékosság, kreativitás, problémagondolkodásra nevelés jellemzi
- a témához kapcsolódó irodalmi, zenei, képzőművészeti alkotások megismerése és kézműves tevékenységek alkalmazása szemlélet és személyiségformáló erővel hat az óvodás és kisiskolás korosztályra is.
- kiemelten szolgálja a gyerekek – szülők – óvoda sikeres együttnevelését, sokrétű, közös munkáját
- a családtagoknak kiváló lehetőséget biztosít az előzetes felkészülésbe, gyűjtőmunkába, a csoport életébe való bekapcsolódásba, aktív részvételébe és ezáltal hatással van a szülők ünnephez való viszonyulásához is

- az általunk kínált jó gyakorlat mindenképpen egy megváltozott érzelmi töltést biztosít a benne résztvevőknek
- az ünnep hangulatához álló tárgyak, dalok, táncok, mesék, történetek, dramatikus játékok vidámságot csalogatnak a gyermekek arcára, elmélyítik, gazdagítják az ünnepről alkotott képzeletüket, érzelmi hozzáállásukat
- a témához kapcsolódó tevékenységek felkeltik a megszerzett ismeretek rendszerezésének igényét, és további ismeretek megszerzésére serkentik a résztvevőket
- nem csak kitartásra, türelemre, hanem együttgondolkodásra, közös munkára is szoktat, mely rugalmasságot és máság elfogadását is magában hordozza
- a magyarságtudat alakulását, a kézügyességet fejlesztő, kreativitást igénylő kézműves alkotások létrehozása, a korabeli magyarság tárgyi kultúrájával való ismerkedés segíti.

Palántás ünnepek, hagyományok:

„- Szükség van bizonyos szertartásokra is.

- Mi az, hogy szertartás? – kérdezte a kisherceg.

- Az is olyasvalami, amit alaposan elfelejtettek – mondta a róka.

- Attól lesz az egyik nap más, mint a másik, az egyik óra különböző a másiktól. „

Vannak ünnepek, melyeket igazán csak családi körben lehet hitelesen megünnepelni. Nem vesszük el az otthoni légkör varázsát, a családok szokásait tiszteletben tartjuk.

A gyermekek életében a családi ünnepek mellett nagy jelentősége van a kifejezetten óvodai ünnepeinknek, melyeken az ünnepek tartalmát kiemelve, népszokásokat felelevenítve örülünk egymásnak, az együttlétnek.

Hagyományaink részben folyamatosan teremődnek, részben a már meglévők évről- évre új tartalmakkal bővülnek.

Célja: Az ünnepre való felkészülés kellő érzelmi töltésének megalapozása.

Feladata:

- Érzelmi nevelés mélyítése
- A családi és óvodai ünnepekre való ráhangolódás segítése
- Hagyományőrzés

Palántává fogadás

Az újonnan érkezett gyermekek köszöntése, „Palántává” avatása. A régi „Palánták” ajándékkal, énekkel kedveskednek, az újak palántás pólóba öltöznek. Ezzel megtörténik a „Palántává fogadás”.

Utána közös udvari játékkal, zöldség és gyümölcssevéssel, szőlőpréseléssel, népzenevel, gyermekjátékokkal ünnepelünk.

Adventi készülődés, Karácsonyváras, játszóház

A december hónapot fenyőillatos, mézeskalácsos, aranydiós és gyertyaillatú készülődéssel éljük meg. Adventi koszorút, naptárat, apró ajándékokat készítünk, pástortortát játszunk, figyelünk egymásra, „jobbá” szeretnénk válni.

Átéltük, hogy nem csak kapni, adni is jó.

Az ünnepi hangulatot fokozza az óvónők által megrendezett Adventi hangverseny, melynek résztvevői és aktív közreműködői a gyerekek és a szülők is.

Adventi készülődéseknél aktívan bevonjuk játszóházak szervezésével a szülőket és gyermekeiket. Itt megismerkedhetnek újabb technikákkal, népi kismesterségek fogásaival, közösen tevékenykedhetnek, alkothatnak.

A 4. gyertyagyújtás a csoportok ünnepe. Ezzel zárjuk az adventi időszakot. Testünket, lelkünket ünneplőbe öltöztetjük. Közös játékkal, énekkel, verssel, ünnepi lakomával zárjuk karácsonyvárasunkat az óvodában.

Az egész készülődés, a kellemes feszültségekkel teli várakozás majd otthon, a meleg családi légkörben, a szoros emberi kötelékekben válik teljessé.

Palánta nap (04. 11.)

Óvodánk névadó ünnepén palántázunk, virágokat, cserjéket, gyógynövényeket ültetünk. Közösen dolgozunk környezetünk szépítésén.

A kertészkedés, virág ültetés kezdetét közös énekléssel, kínáló tálak (zöldség, gyümölcs kompozíciók, ehető dekorációk) készítésével ünnepeljük meg.

Pünkösöd

Rövid táncos-, énekes-, verses-, népi játékokkal köszöntjük a Pünkösödöt.

A pünkösdi hagyományoknak megfelelően pünkösdi királyt választunk, aki az általa választott királynéval együtt díszbe öltözik. A királyi pár után vonul az óvoda aprajagja és ünnepli a rövid ideig tartó pünkösdi királyságot.

A hangulatot fokozza népzenei táncbázis. A vásár kikiáltása után a csoportok sátraival „játékpénzért” megvásárolható mindaz a sok termék, amit a gyerekek, óvónők, szülők készítettek.

Irodalomjegyzék

Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

A Montessori Műhely című folyóirat számai (Magyarországi Montessori Egyesület kiadása, Budapest, 2005 – 2015)

Bagdy Emőke: Pszicho – Fitness

Conrad Lorenz: A civilizált emberiség nyolc halálos bűne

Daniel Coleman: Érzelmi intelligencia

Educatio: Óvodai nevelés Kompetenciaterület (Elméleti alapvetések)

Erich Fromm: A szeretet művészete

Erich Fromm: Az önmagáért való ember

Ferencsik István : Egészséges életmód

Ferencsik István: Gyermekünk táplálása

Forrai Katalin: Ének-zene az óvodában

Franz Sedlak, Brigitte Sindelar: „De jó, már én is tudom!”

Helyi nevelési program Terézvárosból

Magyarországi Montessori Óvodai Program

Mérei Ferenc- V.Binet Ágnes: Gyermeklélektan

Néphagyományörző óvodai program - Gödöllő

Székely Lajos: Az óvodai egészségnevelés elmélete és gyakorlata

Székely Lajos: Egészségvédelem, egészségnevelés

Tarján Gábor: A mindennapi hagyományok

Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal és mesével

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

A Budapest Újbuda. XI. ker Észak – Kelenföldi Óvoda Pedagógiai Programja 2016-ban készült.

Elkészítését a Képviselő testület 74/2015. (IV.23.) számú határozata tette szükségessé, amelyet az újonnan létrejött nevelőtestületünk 2015/2016 nevelési év második félévében elvégzett. Az újonnan megalkotott pedagógiai program jogelőd programjai:

- Újbudai Napraforgó Óvoda Pedagógiai Program
- Keveháza Utcai Óvoda Pedagógiai Program
- Újbudai Palánták Óvoda Pedagógiai Program

Érvényessége:

Az intézményvezető jóváhagyását követően 2016. szeptember 1-jétől lép életbe és visszavonásig érvényes.

Ezzel egy időben hatályon kívül helyeződik a :

1. Újbudai Napraforgó Óvoda 2./2013. (08.06.) számon jóváhagyott Pedagógiai Programja.
2. Keveháza Utcai Óvoda 19./2013. (08.30.) számon jóváhagyott Pedagógiai Programja.
3. Újbudai Palánták Óvoda 10./2013. számon jóváhagyott Pedagógiai Programja.

Az Óvodai Pedagógiai Program értékelése, felülvizsgálata

- A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
- Az óvodapedagógusok szakmai munkaközössége minden nevelési év végén, írásban értékeli a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok és feladatok megvalósulását.

Az Óvodai Pedagógiai Program módosítása

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet

- Intézményvezető
- A nevelő testület bármely tagja

- Szakmai munkaközösség
- Szülői Szervezet
- Az óvoda fenntartója

A Pedagógiai Program módosítását a nevelőtestület fogadja el és az intézmény vezetője hagyja jóvá. A módosított Pedagógiai Programot, 2016. szeptember 01. napjától kell bevezetni.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

Egy – egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- Óvoda fenntartójánál,
- Óvoda irattárában,
- Intézmény vezetőjénél,
- *Óvoda honlapján,*
- Óvoda csoportjaiban.

Nyilvánosságra hozatal:

1 – 1 példányát a nevelői szobában, illetve az óvodatitkár irodájában helyezzük el, ahol bárki megnézheti az óvoda nyitvatartási idejében. Ezen kívül az óvoda honlapján is megtekinthető.

Módosításának indoka:

- Törvényi jogszabályi változás
- Fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Tájékoztatás a pedagógiai programról

A kiscsoportos gyermekek szülei számára tartott első szülői értekezlet alkalmával az intézményvezető vagy az általa megbízott személy átfogó tájékoztatást nyújt a pedagógiai program tartalmáról. Az óvodával később jogviszonyt létesítő gyerekek szüleinek az

intézményvezető vagy az általa megbízott személy előre egyeztetett időpontban ad tájékoztatást az óvoda pedagógiai programjáról, mely az óvoda honlapján folyamatosan, a csoportszobákban az óvoda nyitva tartása alatt megtekinthető.

A fentiekén túl a szülők bármely szülői értekezleten tájékoztatást kérhetnek az intézményvezetőjétől, intézményvezető-helyettesétől és a csoportos óvodapedagógusoktól.

A Pedagógiai Programmal kapcsolatos kérdéseket a nevelési év ideje alatt bárki, bármikor feltehet az intézmény vezetőjének, aki azokra az ügyintézési határidőn belül érdemi választ ad. Ennek pontos időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra.

Szóbeli érdeklődésre, szóbeli tájékoztatást kaphat az óvoda képviselőjére jogosult személyektől.

Írásbeli kérés a nevelési év ideje alatt bármikor benyújtható az intézményvezető-helyettesnek címezve, aki az ügyintézési határidőn belül írásbeli tájékoztatást nyújt.

Kelt: Budapest, 2016.03.02.

.....
Intézményvezető

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Készítette az Észak – Kelenföldi Óvoda nevelőtestülete.

Kelt: Budapest, 2016.02.25.

Az Észak – Kelenföldi Óvoda Pedagógiai Programjában foglaltakkal kapcsolatosan magasabb jogszabályban (Nkt. 72. § (5)) biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és a dokumentumról véleményt alkotott az óvodában működő Szülői Szervezet.

Kelt: Budapest, 2016.03.01.

.....
Szülői Szervezet elnöke

Az Észak – Kelenföldi Óvoda Pedagógiai Programjában foglaltakkal kapcsolatosan magasabb jogszabályban biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és a dokumentumról véleményt alkotott az óvodában működő Közalkalmazotti Tanács.

Kelt: Budapest, 2016.03.01.

.....
Közalkalmazotti Tanács elnöke

Az Észak – Kelenföldi Óvoda Pedagógiai Programjában foglaltakkal kapcsolatosan magasabb jogszabályban biztosított (20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) pont) bekezdése véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és a dokumentumról véleményt alkotott az óvodában működő szakmai munkaközösség.

Kelt: Budapest, 2016.03.01.

.....
A szakmai munkaközösség nevében

Az Észak – Kelenföldi Óvoda Pedagógiai Programról szóló tájékoztatást a nevelőmunkát segítő alkalmazottak megkapták.

Kelt: Budapest, 2016.03.01.

.....
A nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

Az Észak – Kelenföldi Óvoda Pedagógiai Programjában a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (6) alapján kidolgozott helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el. Az egészségfejlesztési és prevenció programok kiválasztásánál az intézményvezetője beszerezte a védőnő és az óvodapszichológus véleményét.

Kelt: Budapest, 2016.03.01.

Védőnő

Védőnő

Óvodapszichológus

Az óvoda nevelőtestülete át nem ruházható jogkörében a Pedagógiai Programot 2016.03.02. napján tartott határozatképes ülésén a 1/2016. (03.02.) számú határozatával, 100 %-os igenlő szavazattal elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai a csatolt jegyzőkönyvben hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

Kelt: Budapest, 2016.03.02.

A nevelőtestület nevében

A nevelőtestület nevében

Az Észak- Kelenföldi Óvoda Pedagógiai Programjában szereplő **Közös a Napunk**” közvélemény formáló érzékenyítő program továbbá a „**Biztonságos közlekedés Program**” megvalósításához a fenntartó egyetértését megadta, a rá háruló többletköltsége finanszírozását vállalja.

Kelt: Budapest,

A fenntartó képviselőjében

Ph.

Az Észak – Kelenföldi Óvoda Pedagógiai Programját az intézmény vezetője a 1/2016. (03.02.) számú határozatával jóváhagyta.

Kelt: Budapest, 2016.03.03.

Intézményvezető

Intézményvezető